
BÖLÜM - 9

KONGRELER,
SEMPOZYUMLAR,
SEMİNERLER,
KURULTAYLAR,
ÇALIŞTAYLAR,
PANELLER,
SÖYLEŞİLER ...

44.DÖNEM ÇALIŞMA RAPORU
2014 - 2016

“MADENCİLİK SEKTÖRÜNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN ÖNEMİ” PANELİ

(19 Nisan 2014 – DİYARBAKIR)

SUNUŞ:

Diyarbakır Şubemiz tarafından düzenlenen “Madencilik Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi” konulu panel, 19 Nisan 2014 Cumartesi TÜYAP Diyarbakır Fuar ve Kongre Merkezi’nde gerçekleştirilmiştir.

Oda Başkanımız Ayhan Yüksel, Prof. Dr. Mustafa Ayhan, Doç. Dr. Özgür Akkoyun, Diyarbakır Mermerciler ve Madenciler Derneği Başkanı Zeki Tural ve İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı Maden Mühendisi İzzet Demir’in katıldığı panele meslektaşlarımız ve öğrenciler yoğun ilgi göstermişlerdir.

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARININ SORUNLARI ÇALIŞTAYI (19 Nisan 2014 – İSTANBUL)

SUNUŞ:

19 Nisan 2014 Cumartesi günü TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şube binasında **İş Güvenliği Uzmanlarının Sorunları Çalıştayı** çeşitli mühendislik ve meslek disiplinlerinden 46 İş Güvenliği Uzmanının katılımıyla gerçekleştirildi. Çalıştay `da 6331 Sayılı yasa ve yönetmeliklerinin eksiklikleri ve Uzmanların çalışma hayatında karşılaştıkları sorunlar ele alındı.

ÇALIŞTAY SONUÇ RAPORU:

19 Nisan Cumartesi günü TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şube binasında gerçekleştirilen İş Güvenliği Uzmanlarının Sorunları Çalıştayı çeşitli mühendislik ve meslek disiplinlerinden gelme 46 İş Güvenliği Uzmanının katılımıyla gerçekleştirildi. Çalıştay 'da 6331 Sayılı yasa ve yönetmeliklerinin eksiklikleri ve Uzmanların çalışma hayatında karşılaştıkları sorunlar ortaya döküldü. Çalıştay'da ortaya atılan ve TMMOB Genel Kurulunda öneri olarak sunulması kararlaştırılan sorunlar ve çözüm önerileri aşağıda maddeler halinde verilmiştir.

Çalışma Sürelerinde Yaşanan Sorunlar;

- Aylık toplam 217 saat olarak belirlenen çalışma sürelerinin fazla olması.
- Tehlike Sınıflarına göre belirlenen iş yerleri için yasa ile öngörülen çalışma sürelerinin az olması ve OSGB'ler tarafından 217 saatin hepsinin kullanılmak istenmesi nedeniyle Uzmanlar günde 5-6, ayda 50-60 işletmeye bakmak zorunda kalmaktadır. Günde 5-6 işletmeye bakılması sonucunda, sağlıksız ve verimsiz denetimler ortaya çıkmaktadır.
- Çalışma Süreleri; tehlike sınıfları ve çalışan sayısına göre Uzmanın görev ve sorumluluklarını sağlıklı bir şekilde yürütebilmesi için detaylı olarak çalışılarak yeniden düzenlenmelidir.

OSGB Sorunları;

- OSGB açma yetkilerine kısıtlamalar getirilerek, önüne gelen herkesin deneyim tecrübe sahibi olmadan OSGB açması önlenmelidir.
- OSGB'lerin sorumlu olduğu yönetmelik düzenlenerek, OSGB denetimleri arttırılmalı, deneyimsiz kişilerin açtığı OSGB'lerin önüne geçilmesi için OSGB açma yetkisi yeniden düzenlenmelidir.
- OSGB'ler tarafından iç görevlendirme yapılan uzmanların daha sonraki süreçte dış görevlendirme yapılırken haberleri olmadan, bilgileri dışında yapılan atamaların önüne geçilmesi için İSGKatip bünyesinde uzmanın da onay verebileceği şekilde düzenleme yapılmalıdır. OSGB'lerde sorumlu müdürlük yapan Uzmanların en az 5 yıllık bir deneyim sahibi olmaları zorunlu hale getirilmelidir.

İş Güvenliği Uzmanı Sözleşmesi;

- TMMOB tarafından İş Güvenliği Uzmanları için Hukuki destek alınarak örnek İş Güvenliği Uzmanı Sözleşmesi taslağı hazırlanmalıdır.

Ücret Sorunları;

- TMMOB tarafından oluşturulacak bir komisyon tarafından İş Güvenliği Uzmanlarının asgari ücreti belirlenmeli,

- Asgari ücret tehlike sınıfı, çalışan sayısı ve işletme faaliyet alanı büyüklüğü gibi parametreler göz önüne alınarak oluşturulmalı,
- Asgari ücretin takibi için TMMOB tarafından OSGB ve Şirketlere yazılar yazılarak Mühendislik asgari ücreti ile birlikte belirlenen ücretlere uyulup uyulmadığı takip edilmeli, denetlenmelidir.
- Uzmanların sigortalarının işçi asgari ücretinden değil TMMOB tarafından belirlenen asgari ücret üzerinden yatırılmasının takip edilmesi
- Uzmanlar ücretlerini işverenden değil; Bakanlık bünyesinde oluşturulacak ve işverenlerin ücretlerini buraya yatırdıkları bir fondan almalıdır. Bu sayede İş Güvenliği Uzmanlarının denetim yapabilmeleri için sahip olmaları gereken bağımsızlıkları sağlanmalıdır.

Örgütlenme Sorunları;

- İş Güvenliği Uzmanlarının örgütlenmesine yönelik TMMOB bünyesinde bir yapı/komisyon/birim oluşturularak Uzmanların haklarına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Komisyonların etkin bir şekilde çalıştırılmalıdır.
- TMMOB'nin Barolar Birliği ile bir protokol yapmalı ve oluşturulan bir komisyon aracılığı ile üyelerine ve Uzmanlara Hukuki destek sunmalıdır.

Uzmanlık Eğitimlerinde ve Sınavlarında Yaşanan Sorunlar;

- Uzmanlık mesleki deneyimler sonrası sahip olunan bir kavram olduğu için Uzman olma şartları düzenlenerek üniversiteden yeni çıkmış tecrübesiz gençlerin Uzman olarak sahaya sürülmesinin önüne geçilmelidir. Teknik Nezaretçilik'te olduğu gibi deneyim ve çalışma yılına göre uzmanlık sertifikası verilmelidir.
- Uzmanlık sınavında teknik konulardan çok mevzuat sorulmaktadır. Mevzuat bilen uzmanlar mı yetiştirilmek isteniyor yoksa işletmenin öznel sorunlarını teknik açıdan çözümlenebilecek uzmanlar mı?
- Uzmanlık mesleki birikim ve deneyim gerektirdiğinden uzman olma şartları herkesin kendi meslek alanında olacak şekilde branşlaşmaya gidilmelidir.
- Mühendislik eğitimleri yeniden düzenlenerek öğrencilerin son 2 yıl İş güvenliği mühendisliğinde uzmanlaşacakları şekilde düzenlenmelidir.
- Bütün Mühendislik disiplinlerinin üniversitelerdeki eğitimlerinde temel iş güvenliği dersleri zorunlu hale getirilmelidir.
- İş Sağlığı ve Güvenliği üzerine eğitim veren Yüksek Lisans Bölümleri ticari bir faaliyet alanı olmaktan çıkarılmalıdır. Kontenjan ve eğitim kalitesi sorgulanmalı ve Yüksek Lisans Bölümlerinin denetimi arttırılmalıdır.

Teknik Nezaretçi Sorunları;

- Madencilikteki Teknik Nezaretçi ile İş güvenliği uzmanlarının kesişen çalışma alanları belirlenerek, sınırların çizildiği daha net görev tanımları yapılmalıdır.

Risk Değerlendirme Sürecinde Yaşanan Sorunlar

- Risk Değerlendirme raporlarının çantacı tabiriyle, kopyala yapıştır olarak işletmenin öznel koşulları göz önüne alınmadan yapılmasının önüne geçilmelidir.
- Risk Değerlendirme yönetmeliği yeniden düzenlenmelidir. Düzenlenen Yönetmelikte Risk Değerlendirmelerinin Tehlike sınıflarına göre İş Güvenliği Uzmanlarının koordinatörlüğünde yapılması zorunlu tutulmalıdır.

Taslak Mevzuatlar;

- Bakanlık tarafından yayınlanan Taslak metin üzerine çalışmalar yapılarak var olan sorunların çözümüne yönelik öneriler sunulmalıdır. Gerekirse TMMOB tarafından alternatif bir yönetmelik taslağı sunulmalıdır.

Projelerde İSG;

- Tüm projelerde İSG faaliyetleri ve gerekli bütçenin yer alması zorunlu hale getirilmelidir.

Yaşanan Diğer Sorunlar;

- Uzmanlar statü olarak İnsan Kaynakları Biriminin altında değil, Genel Müdür, Proje Müdürleri vb. personele bağlı çalışmalıdır.
- Sertifikasını parayla kiralayan Uzmanların önüne geçilmelidir.
- Mesleki Eğitimler Meslek Odaları tarafından verilmelidir.
- İş Sağlığı değil İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği tabiri kullanılmalıdır.
- Uzmanların Staj ve iş bulmaları için TMMOB tarafından havuz oluşturulmalı ve yardım edilmelidir.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Komisyonu

21 Nisan 2014

MADENCİLİKTE İŞ KAZALARI VE HUKUKSAL SÜREÇLER ÇALIŞTAYI (10 Mayıs 2014-İSTANBUL)

SUNUŞ:

İstanbul Şubemiz tarafından düzenlenen, Madencilik sektöründeki iş kazaları, nedenleri, alınması gerekli önlemler ile yaşanan hukuksal süreçlerin tartışıldığı ve Oda Başkanımız Ayhan Yüksel'in konuşmacı olarak katıldığı "Madencilikte İş Kazaları ve Hukuksal Süreçler Çalıştayı" 10 Mayıs 2014 Cumartesi günü Keşan Ticaret Odası Toplantı Salonunda gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay Oda Başkanımız Ayhan Yüksel'in açılış konuşması ile başlamış ve Yıldız Ertuğ Ünder, Şeref Özcan , Onur Deniz ve Burhan Erdim'in sunumlarından sonra üyelerimizin soru ve sorunlarına yönelik paylaşım ve değerlendirmelerle sürmüştür. Çalıştaya İstanbul Şube Yönetim Kurulu Üyeleri Hürriyet Demirhan, Selim Akyıldız ve Erdinç Selimoğlu katılmışlardır.

---

19. TÜRKİYE KÖMÜR KONGRESİ (21 - 23 Mayıs 2014 / ZONGULDAK)

SUNUŞ:

Odamız tarafından 21-23 Mayıs 2014 tarihleri arasında Zonguldak'ta düzenlenen Türkiye 19. Kömür Kongresi sona erdi. 395'i kayıtlı delege olmak üzere yaklaşık 600 kişinin katıldığı ve 42 bildirim sunulduğu kongrede, kömürün aranmasından tüketimine kadar geçen süreçte kömür madenciliğinde yaşanan gelişmeler ve karşılaşılan sorunlar bilimsel verilerle tartışılmış ayrıca Maden Makinaları ve Donanımı Sergisi de ilgililerin ve delegelerimizin ziyaretine açık kalmıştır.

AÇILIŞ KONUŞMASI:

19. Türkiye Kömür Kongresi'ne hoşgeldiniz.

Hepinizi 60 yıllık onurlu bir geçmişe ve 14.500 üyeye sahip Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygı ile selamlıyorum.

Hepinizin de bildiği gibi 13 Mayıs 2014 tarihinde Soma'da meydana gelen bir facia sonucu aralarında 5 maden mühendisi meslektaşımızın da bulunduğu 301 maden emekçisi yaşamını kaybetmiştir.

Odamız tarafından Ankara'dan 5, İzmir'den 2 ve Zonguldak'tan 4 olmak üzere oluşturulan 11 kişilik bir heyet ile facianın meydana geldiği Soma'ya aynı gün intikal edildi. Yerde yapılan gözlemler sonucu görsel ve basılı medyaya aracılığı ile kamuoyu facia hakkında doğru ve objektif bir şekilde bilgilendirilmeye çalışıldı. Odamız görevi olan kamuoyunu bilgilendirmeyi sürdürmeye devam ederken facianın da takipçisi olacağımızı belirtiriz.

Facianın hukuki süreci başlamış olup bu faciada ölen yada ölemeyen, desteğe ihtiyacı olan tüm üyelerimize medya aracılığı ile de duyurduğumuz gibi, gereken destek Odamız tarafından sağlanacaktır.

Saygıdeğer delegeler;

Soma'da yaşamını kaybeden 5'i maden mühendisi 301 emekçisinin nezdinde Zonguldak Karadon, Kozlu ve Armutçuk'ta, Afşin-Elbistan'da, Dursunbeyli'de, Kemalpaşa'da Gediz'de, Ermenek'te ve sayamadığımız pekçok yerde meydana gelen iş cinayetlerinde yaşamını kaybeden meslektaşlarımızı ve maden emekçilerini saygıyla anıyor yakınlarına ve tüm halkımıza başsağlığı diliyoruz.

Ülkemizde meydana gelen bu tip kazaların ortak yönleri incelendiğinde özelleştirme ve taşeronlaşma uygulamalarından başlayan politikalar ile yanlış proje uygulamaları ve havalandırma sistemleri ile yanlış ve yetersiz denetim sistem ve uygulamalar olduğu gözlemlenmektedir. Maden Mühendisleri Odası olarak bugüne kadar yaptığımız gibi bugünden sonra da sektörün sorunlarının çözümü için bilimsel ve teknik çalışmalar yürütmeye devam edeceğiz. Ancak siyasi iktidarı çalışmalarımıza kulak vermeye ve raporlarımızı tozlu raflara kaldırmamaya davet ediyoruz.

Buraya ülkemize, halkımıza, sektörümüze ve meslektaşlarımıza aydınlık bir gelecek için yerin yüzlerce metre altından aldığımız enerji ile bir ışık tutabilmek için yaptığımız bilimsel çalışmaları aktarmak için geldik ve yaşadığımız bu acılara rağmen bu çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Ülkemiz 91 yıllık yaşamı içerisinde yaşadığımız döneme benzer dönemleri ve sorunları sürekli olarak yaşamıştır. Bu dönemin 60 yılına ortak olan Odamız da bugün olduğu gibi sürekli olarak gündeme ve süreçlere müdahil olmuş ve mesleğinin ve meslektaşının sorunlarını ülke sorunlarında ayrı tutmamıştır. Üretmiş olduğu görüş, rapor ve politikalarla madencilik sektörüne öncülük etmiştir. Bu çalışmaları burada bulunan bilim insanları ile aydınlık yüzlü meslektaşları ile gerçekleştirmiştir.

1640 Sanayi devriminden bu yana üretimin en temel unsurlarından biri olan enerji, önemini artarak sürdürmektedir. Bugün, dünya nüfusundaki artış ile uluslararası ekonomik ve siyasi rekabet enerji ve enerji kaynaklarını son derece önemli bir noktaya taşımıştır. Büyük emperyalist devletler egemenliklerini korumak ve geliştirmek için enerji kaynakları üzerindeki denetimlerini artırmaya çalışmaktadırlar. Böylece hem rakip devletleri baskı altına almakta, hem de geri bıraktırmış ülkelerdeki ekonomik ve siyasi etkilerini artırmaktadırlar.

Bu durum dünyayı tehlikeli bir dönemece doğru ilerletmektedir. Son yıllarda yaşanan gelişmeler daha önce yaşanmış iki dünya savaşı öncesi koşulları anımsatmaktadır. Bugün uluslararası diplomasinin yerini askeri operasyonlar bölgesel savaşlar almıştır. Yakın dönemde yaşanan, çeşitli sahte bahanelerle, önce Irak'ın ardından Afganistan'ın ABD tarafından işgali, Kafkaslardaki çatışmalı durum, Kuzey Afrika'daki kimi rejim değişiklikleri bu durumun somut göstergeleridir. Açıkça görülmektedir ki, emperyalist devletler enerji kaynaklarını kendi denetimleri altında tutma, denetimlerinde olmayan kaynakları da denetimleri altına alma çabasını artarak sürdürmektedirler.

Giderek daha açık bir şekilde görülmektedir ki, enerji kaynakları üzerinden ülkeler yönlendirilmekte, ekonomi politikalarına yön verilmekte, devletlerarası bloklar oluşmakta siyasi gerilimler artmaktadır. Enerji kaynakları siyasi hegemonya kurmanın bir aracı olarak kullanılmaktadır.

Bu durum özellikle geri bıraktırmış ülkelerin enerji politikalarını oluştururken son derece dikkatli davranmaları, kendi öz kaynaklarını temel alan, toplumsal çıkarı göz önünde bulunduran, akılcı ve planlı enerji politikaları benimsemelerini gerekli kılmaktadır. Ancak dünya genelinde emperyalist devletlere bağımlılık ilişkisi içerisinde iktidarda bulunan siyasi güçler, böylesi enerji politikaları oluşturmanın çok uzağındadırlar.

Ülkelerin kendi çıkarlarını gözetererek oluşturacakları enerji politikalarında kömürün yeri ayrıdır. Dünya yüzeyine görece adil dağılmış olması, üretilme kolaylığı, ucuzluğu gibi nedenlerle kömür, birçok ülke için en temel enerji kaynaklarından biri olmaya devam etmektedir. Alternatif kaynaklara ve küresel ısınma tehdidine rağmen günümüzde dünya elektrik üretiminin % 41'i kömüre dayalı termik santrallerde yapılmaktadır.

Bu durum ülkemiz için de geçerlidir. Benimsenmesi gereken enerji politikasında kömür kaynaklarına özel bir önem verilmelidir.

Ülkemiz, bugün itibarıyla 12 milyar ton linyit ve yaklaşık 1.2 milyar ton taşkömürü rezervine sahiptir. Linyit rezervlerimizin çok büyük kısmı elektrik enerjisi üretilmesinde kullanılabilecek durumdadır. Bu alanda, planlama yapılarak sanayinin ana girdisi olan elektrik enerjisinin ucuz, güvenilir ve sürekli üretimi sağlanabileceken, yanlış politikalar ve uygulamalarla ülkemiz enerji arz güvenliği açısından sorunlu hale getirilmiştir. Uygulanan yanlış politikalar sonucunda ülkemizin "enerji bağımsızlığı" kavramından oldukça uzaklaştığı görülecektir

Ülkemiz, enerji kaynakları bakımından şanslı bir ülke değildir. Tüm çabalara karşın, petrol ve doğal gaz rezervlerimiz enerjide dışa bağımlılık sorununa çare olabilecek düzeyde geliştirilememektedir. Mevcut su kaynaklarımız büyük ölçüde kullanılmış durumdadır. Jeotermal, rüzgâr ve güneş gibi yenilenebilir kaynaklar ise mevcut maliyet düzeyleriyle enerji talebine ancak sınırlı bir katkı yapabilmektedir.

Bu durumda, ülkemizin enerji güvenliği sorununa en gerçekçi çözüm olarak yerli kömür rezervleri karşımıza çıkmaktadır. Bugün, ülkemizin enerji üretiminin yarısından fazlasının kömürden gerçekleştirildiği düşünüldüğünde, bu husus daha da önemli hale gelmektedir.

Bununla beraber, toplam enerji tüketimimiz içerisinde yerli kömürün payı, dünyadaki genel eğilimin tersine azalmakta. Kömür üretimimiz son on yılda miktar bazında yüzde 30 ve ısı değer bazında yüzde 45 oranında artmış olmasına karşın, yerli kömürün toplam enerji tüketimini karşılamadaki payı giderek düşmektedir.

Yerli kömürün birincil enerji arzı içerisindeki payı 1990`lı yıllarda yüzde 20`lerin üzerindeyken günümüzde yüzde 15`in altına inmiştir. Aynı dönemde, yerli kömürün elektrik üretimindeki payı ise yüzde otuz beşlerden yüzde 15`ler düzeyine gerilemiştir.

Mevcut üretim düzeyi ile devam edilmesi halinde, yerli kömürün ülkemiz enerji talebini karşılamadaki payının her yıl biraz daha geriye düşeceği açıktır. Kömür üretiminin günümüzdeki düzeyinden daha yukarılara çıkarılamaması durumunda, yerli kömürün birincil enerji tüketimini karşılama oranı 2020 yılında yüzde 10`un altına inecek ve 2030 yılında ise yaklaşık yüzde 6 düzeyine gerileyecektir.

Dolayısıyla, yerli kömürlerin ülkemiz enerji sektörü içerisinde belirli bir ağırlığının gelecek yıllarda da tesis edilebilmesi, mevcut kömür üretimlerinin en azından üç katına çıkarılması ile mümkün olabilecektir.

Aynı şekilde, günümüzde yüzde 13 düzeyinde olan yerli kömüre dayalı elektrik kurulu kapasitesinin önümüzdeki on yılda toplam kurulu gücün yüzde 20`si düzeyinde olması hedeflendiğinde, 8.200 MW büyüklüğündeki mevcut kurulu güce 13.800 MW kömürlü santralin daha eklenmesi gerekecektir.

Mevcut kömür rezervleri ve üretim kapasiteleri değerlendirildiğinde, söz konusu hedeflerin ulaşılabilirliği konusunda dikkatli olmakta yarar vardır. Enerji ithalat bağımlılığının giderek daha da arttığı bir ortamda, soruna çözüm olması en muhtemel olan yerli kömürlerin 15-20 yıl sonra Türkiye`nin enerji talebinin yüzde 10`unu dahi karşılayamayacak bir noktaya gelmesi riski ciddi olarak karşımızda durmaktadır.

Söz konusu riskin gerçekleşmesi durumunda, Türkiye'nin enerji ithalat bağımlılığının tahminlerin çok ötesinde bir noktaya gelmesi son derece yüksektir.

Yerli kömürlerimiz enerji üretiminde daha fazla yer almalıdır. Gelişme düzeyi dikkate alındığında, kömürün, temiz kömür teknolojileri yöntemleriyle çevreyle barışık bir şekilde kullanılması olanağı vardır. Mevcut termik santrallerimizin verimli hale getirilmesi, yeni santrallerin planlanması ve kullanılacak teknolojilerin kömürümüzün özelliklerine uygun olarak seçilmesi, kömürün gazlaştırılması gibi olanaklar değerlendirilmelidir.

Ülkemizin gelecekteki enerji güvenliği böylesine tehlike ve tehdit altında iken ve yeni santraller kurulması gerekirken hükümet tarafından özelleştirme politikaları hız kesmeden devam ettirilmesi Çatalağzı, Seyitömer, Yeniköy, Kemerköy ve Yatağan Termik Santrallerinin kömür sahaları ile birlikte özelleştirilmesi tehlikeyi daha da artıracaktır. Yapılan özelleştirmeler derhal iptal edilmelidir.

Son dönemde hükümet yeni bir maceraya daha girişmektedir. Bu maceranın konusu nükleer santraldir. Enerji verimliliği ve tasarrufu konularında gözle görünür bir başarı elde edilmeden, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarımız ve elbette kömürlerimiz yeterince kullanılmadan, enerjide dışa bağımlılığımızı artıracak böylesi bir seçenek akılcı değildir. Teknolojik gelişmişlik düzeyi son derece iyi olan Japonya'nın 2011 yılında yaşadığı deprem sonrası ortaya çıkan nükleer çaresizliğini hep birlikte izledik. TOKİ gibi bir kamu kuruluşu sorumluluğunda yapılan toplu konutların sel sorunu ve Soma faciası gibi sorunların yaşandığı ülkemiz koşullarında nükleer santral macerası, enerjide dışa bağımlılığın artması sorununun yanında, çok ciddi bir toplum sağlığı ve güvenliği sorunu taşıyacağı açıktır.

Ülkemiz madencilik sektörü Başbakanlığın 2012 Haziran Genelgesi ile durma noktasına gelmiş olup ruhsat taleplerinin % 95'i hiçbir hukuki ve bilimsel gerekçe gösterilmeden reddedilmektedir. Hukuka ve yasalara aykırı olan bu genelge derhal iptal edilmelidir.

Başbakanlık genelgesinin yarattığı sorunları çok iyi bilen ve sektörü anlayan Bakanlık bürokratları dahi siyasi iktidarın yönetim anlayışından dolayı gerçekleri ve doğruları dile getirememektedirler.

Bakanlık bürokrasisi tarafından Başbakanlık Genelgesinin yarattığı sorunları çözüm amacıyla hazırlanan Maden Kanunu tasarısı çözüm yerine sektörün sorunlarını daha da ağırlaştıracaktır.

Soma faciasından sonra değiştirileceği beyan edilen Maden Kanunu tartışılmadan eski haliyle bugün Bakanlar kuruluna sunulacak olup içerisinde Soma faciasına ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu değişiklik ne Soma'nın ne de sektörün sorunlarını çözmeyecektir. Çünkü içerisinde bilimin ve tekniğin uygulayıcısı olan Maden Mühendislerinin görüş ve önerileri alınmamıştır.

Maden kaynaklarımız ne kadar önemli olursa olsun, insanlarımız bütün bunlardan çok daha önemlidir. Bu nedenle her alanda insanı temel alan bir yaklaşım bizim için vazgeçilmezdir. Üretim süreçlerinde insanlarımızın sağlıklarının ve yaşamlarının korunması ilkesel bir

konudur. Oysa ülkemiz madencilğinde iş kazası istatistikleri, madencilik bakımından gelişmiş pek çok ülkeye kıyasla dramatik boyutlardadır.

Ülkemizde her yıl meydana gelen iş kazalarında binin üzerinde insanımız yaşamını kaybetmekte binlercesi ise sakat kalmaktadır. Özellikle son yıllarda, gerek maden üretimi gerekse işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında yasal, yönetsel ve teknolojik gelişmelerin tüm dünyada hız kazandığı, bu gelişmelere paralel olarak kazaların da pek çok ülkede azaldığı gözlenmektedir. Böyle bir dönemde, ülkemiz madencilik alanında iş güvenliği açısından hala ciddi eksikliklerin bulunması dikkat çekicidir. Ülkemiz madencilik sektöründeki kaza istatistikleri incelendiğinde; kaza sonucu ölüm ya da iş göremezlik sayılarının küçük ölçekli kurumsallaşmamış işletmelerde ve taşeron çalışmalarında çok daha fazla olduğu görülmektedir. Dolayısıyla; eski teknolojiyle çalışan işletmelerin iyileştirilmesine ya da kapatılmasına ve taşeron uygulamasından vazgeçilmesine yönelik politikaların, iş kazalarının önlenmesinde etkili olacağı açıktır.

Ülkemiz kömür sektöründe 150 yılı aşkın bir geçmişin birikim ve deneyimine sahip kurumsal yapılar vardır. Bu kurumsal yapıların yıpratılması, özelleştirilmesi ve/veya kapatılması yerine bu kurumsal yapılardaki birikim ve deneyimin değerlendirilmesi hepimizin çıkarına olacaktır.

Çalışma alanlarımızda; insanlarımızın hak ettiği çalışma koşullarının ve yaşam düzeyinin sağlanması açısından, kurallı istihdam temel çalışma biçimi olarak kabul edilmeli, buna ek olarak sendikali çalışma ilişkileri esas alınmalı, sendikalaşma önüne görünür ya da görünmez engellerin konulmasına son verilmelidir.

Ayrıca, esnek ve kurlsız çalışmayı, işçiyi başka işverene kiralamayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, kaçak işçiliği özendiren düzenlemeler yerine, uluslararası sözleşme, standart ve normları dikkate alan çağdaş bir "İş Mevzuatı" zaman kaybedilmeden geliştirilmeli, işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında akılcı ve etkili stratejiler ortaya konulmalıdır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası olarak; 19. Kömür Kongresinde olduğu gibi yerin yüzlerce metre altından aldığımız enerji ile halkımızı bilimin ışığı ile aydınlatma mücadelemiz yaşamın her alanında devam edecektir.

Bu düşüncelerle, Kongrenin gerçekleştirilmesinde emeği geçen Zonguldak Şube Yönetim Kurulu'muza, Kongre Yürütme Kurulu'muza, kongremize katılan sektörümüzün öncü kurum ve kuruluşlarına, siz delegeler ile tüm konuklarımıza teşekkür ederiz.

Saygılarımla.

Ayhan YÜKSEL

TMMOB Maden Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

SONUÇ BİLDİRGESİ:

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi tarafından 1978 yılından bu tarafa 2 yılda bir düzenlenen Türkiye 19. Kömür Kongresi, 395 delegenin katılımıyla 21-23 Mayıs 2014 tarihleri arasında Zonguldak'ta gerçekleştirilmiştir.

Kongrenin ana temaları bu yıl "Kömür Madenciliğinde Mekanizasyon" ve "Termik Santraller" olarak belirlenmiş olmasına rağmen, programda yapılan değişiklikle Soma'da yaşanan faciâ ve madenlerde iş güvenliği konusu özel bir sunumla değerlendirilerek kongre süresince her oturum içinde çeşitli yönleriyle ele alınmaya çalışılmıştır.

Kongre süresince, bilimsel kurul tarafından seçilmiş ve bildiriler kitabında da yer almış olan 8 Çağrılı, 3'ü yabancı olmak üzere toplam 43 adet bildiri, 2 farklı salonda gerçekleştirilen teknik oturumlarda sunulmuştur.

Prof. Dr. Şinasi ESKİKAYA özel oturumunda, 3 adet mekanizasyon temalı çağrılı bildiri ve Soma'da yaşanan faciâyla ilgili özel sunum yer almış ve bu sunumu takiben saat 18.00'de tüm katılımcılarla birlikte kongre salonundan Zonguldak Madenci Anıtı'na kadar süren bir yürüyüşün ardından kitlesel basın açıklaması yapılmıştır.

Kongrenin kapanışından önceki son oturumunda termik santraller konusunda 4 adet çağrılı bildiri sunulmuştur. Bu oturumda katılımcılar, mevcut termik santrallerin yakma verimlerinin yükseltilerek baca emisyonlarının düşürülmesi için gerekli yatırımların yapılması; ithal kömüre dayalı ve arz güvenliğini sağlamayan projelerden vazgeçilmesi; termik santrallerle ilgili devam eden özelleştirme sürecinin durdurularak kamu işletmeciliğinin devam etmesi konularında görüşlerini paylaşmışlardır.

Kongre süresince açık tutulan "Maden Makinaları ve Donanımı Sergisi"nde kamu ve özel sektörden 31 adet katılımcı yer alarak ürünlerini tanıtmışlardır.

19. Kömür Kongresi 13 Mayıs 2014 saat 15.10 civarında Soma'da yaşanan ve 301 madencinin yaşamını yitirdiği, 486 kişinin yaralı olarak kurtarıldığı faciânın etkisi altında tamamlanmıştır. Bu olay kuşkusuz ki başta aileler olmak üzere bir nebze vicdan sahibi herkesi çok derinden etkilemiş, birçok kişinin yaşama bakışında köklü değişikliklere yol açan bu travma hepimizde derin yaralar bırakmıştır. Ancak biliyoruz ki; her acı bir gün sona erer, her travmanın etkisi zamana yenik düşer. Bir sonraki olayda aynı süreç tekrarlanır. Maalesef ülkemizde ne olayların arkası kesiliyor ne de yaralar iyileşiyor. Birinin etkisi bitmeden diğeri başlıyor. Bu kısır döngüyü değiştirmek zorundayız. Bu facialardan bir kaçını birlikte hatırlayalım:

TTK/ Armutçuk/kömür 7 Mart 1983 Grizu patlaması (103 Ölü)
TTK/ Kozlu/kömür 10 Nisan 1983 Grizu patlaması (10 Ölü)
Yeniçelték/Amasya/kömür 14 Temmuz 1983 Grizu patlaması (5 Ölü)
TTK/ Kozlu/kömür 31 Ocak 1987 Göçük(8 Ölü)
TTK/ Amasra/kömür 31 Ocak 1990 Grizu patlaması (5 Ölü)
Yeni Çelték/Amasya/kömür 7 Şubat 1990 grizu patlaması (68 Ölü)
TTK/ Kozlu/kömür 3 Mart 1992 Grizu patlaması (263 Ölü)
Yozgat/Sorgun/kömür 26 Mart 1995 Grizu patlaması (37 Ölü)

Erzurum/ Aşkale/kömür 8 Ağustos 2003 Grizu patlaması (8 Ölü)
Karaman/Ermenek/kömür 22 Kasım 2003 Grizu patlaması (10 Ölü)
Çorum/ Bayat/kömür 9 Ağustos 2004 Grizu patlaması (3 Ölü)
Kastamonu/ Küre/metal 8 Eylül 2004 Yangın (19 Ölü)
Kütahya/ Gediz/kömür 21 Nisan 2005 Grizu patlaması (18 Ölü)
Balıkesir/Dursunbey/kömür 2 Haziran 2006 Grizu patlaması (17 Ölü)
Bursa/Mustafakemalpaşa/kömür 10 Aralık 2009 Grizu patlaması (19 Ölü)
Balıkesir/ Dursunbey /kömür 23 Şubat 2010 Grizu patlaması (13 Ölü)
TTK/ Karadon/kömür 17 Mayıs 2010 Grizu patlaması (30 Ölü)
Kahramanmaraş/Afşin/Kömür 6 ve 10 Şubat 2011 Şev kayması (11 Ölü)
TTK/ Kozlu/kömür 07 Ocak 2013 Degaj (8 Ölü)

Burada verilen 19 olayda toplam 655 madenci yaşamını yitirmiştir. Somada yaşanan son olayda olduğu gibi çok sayıda maden mühendisi meslektaşımızın da bu olaylarda yaşamını yitirdiğini görüyor ve Soma faciasını; özellikleri itibariyle bir katliam ve iş cinayeti olarak değerlendiriyoruz. Soma Faciasını bir sistem sorunu olarak görüyoruz. Bu sistemin omurgasını oluşturan daha fazla kârı sürdürülebilir kılmak için; tüm taşlar döşenmiş, çiviler çakılmıştır.

Kamuya (topluma) ait olan ve kamu tarafından işletilmesi gereken madenler özelleştirme, kiralama (rödovans), hizmet alımı ve taşeron uygulamalarıyla; özel mülkiyet, özel kâr ve kazanç konusu yapılmıştır. Yegâne amacı kâr olan özel şirketlerin amacı maliyetleri düşürmektir. Ve en büyük maliyet unsuru da işçi ücretleri ve işçi sağlığı iş güvenliği harcamaları olarak görülmektedir. Maliyetleri düşürmenin bir başka aracı da çalışma yoğunluğunu ve sürelerini uzatmaktır. Özel işletmelerde ve taşeron sisteminde bu unsurların hepsi kullanılmaktadır.

Gelinen noktada; siyasi iradenin kontrolsüz gücünü ve otoritesini arkasında hissedene eş, dost, akraba ve yandaşlardan oluşan türedi zenginler dizginlenemez bir azgınlıkla tüm değerleri çiğneme pahasına kârlarını daha da yükseltmek amacıyla ülkemizin doğal kaynaklarını talan etmişler ve güvenliksiz çalışma ortamlarıyla insanlarımızın hayatlarını hiçe saymışlardır. Bu sistemin ana unsurları hükümet, ilgili kurumlar ve işverenlerdir. Payandaları ise başta kamu adına tarafsız yayın yapmakla sorumlu olan yayın grubu TRT olmak üzere beyin yıkama aracına dönüşmüş işbirlikçi basın, sarı sendika kavramına bile rahmet okutacak sendikalar, bu yapıdan beslenen sözde bilim adamları ve üniversiteler, kendi kimliğine yabancılaşmış kraldan çok kralcı olmuş teknokratlar ve bürokratlardır.

Soma`da yaşanan olay teknik olarak bir kömür yangınıdır. Bütün kömür ocaklarında karşılaşılabilecek bu olay öngörülebilir, önlenebilir ve kontrol edilebilir bir durumdur. Kömürün kendiliğinden yanmasını başlangıç aşamasında tespit ederek, tehlikeyi bertaraf etmek bütün kömür ocaklarında bilinen ve uygulanan bir yöntemdir.

Kendiliğinden yanma ya da diğer yangın ve gazlarla mücadele konusu proje aşamasında başlar ve ocak bu parametreler dikkate alınarak tasarlanır. Bu parametreler her maden sahası için farklılıklar gösterir. Proje, bu verilerin doğru değerlendirilmesine bağlı olarak

üretim ve güvenlik ile birlikte değerlendirilir ve her zaman güvenlik belirleyici etken olur. Yani güvenlik öngörülemiyor ve projelendirilemiyorsa üretim de projelendirilemez.

Taşeron işletmeciliğinde üretim ve karlılık belirleyici unsur olduğu için güvenlik çok kolay bir şekilde feda edilebilir. Bu, proje aşamasında da üretim aşamasında da böyledir. Mühendislik bilim ve teknolojisi daha proje aşamasında güvenlik temel alınarak uygulanmazsa Soma faciasına benzer olayların yaşanması kaçınılmaz olacaktır.

Soma`da yaşanan olayın teknik yönden değerlendirilmesi, elde edilen veriler doğrultusunda Odamız tarafından da yapılacaktır. Ancak genel bir değerlendirme yapmak gerekirse olayı birkaç başlık altında şu şekilde ifade edebiliriz.

1.Ocağın projesi, tasarımı, üretim planlaması ve havalandırma sistemleri bilimsel verilere uygun olarak düzenlenmemiş, kullanılan ekipmanlar da uygun niteliklerde seçilmemiştir. Bu konular Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı`na bağlı Maden İşleri Genel Müdürlüğü ile Türkiye Kömür İşletmeleri ve Çalışma Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından gerektiği gibi denetlenmemiştir.

2.Olayın başladığı andan itibaren Acil Durum Yönetimi ve Kriz Yönetimi tam bir karmaşa ve panik ortamında bilinçsizce sürdürülmüş; TTK tahlisiye ekibinin koordinasyonu üstlenmesiyle bu durumun sevk ve idaresi normalleşmeye başlamıştır.

3.Gerekli eğitim ve donanıma sahip olmayan AFAD, itfaiye ve gönüllü derneklere bağlı kurtarma elemanları ocaklara kontrolsüz olarak girmiş, bir kısmı yeraltında kullanılması yasak olan ekipmanlar kullanarak ilave riskler yaratmışlardır.

4.CO maskeleri mevzuata uygun olmakla birlikte düzenli bakımlarının yapılması, kullanım ömrünü dolduranların değiştirilmesi, çalışanlara teorik ve pratik eğitimlerinin verilmesi halinde işe yarayabilir. Yine bu maskelerin işe yarayabilmesi için çalışanların kullanım süresi içinde güvenli bölgelere ulaşabilecek kaçış yollarını bilerek yönelmeleri ve yetkililer tarafından yönlendirilmeleri yaşamsal öneme sahiptir. Ayrıca yeraltı ocak atmosferi CO maskeleri kullanımını etkisiz kılacağından, Oksijenli Ferdi Kurtarıcılarının bulunmaması da facianın boyutunu büyüten bir etken olarak değerlendirilebilir.

Burada değinilen teknik konular sorunun ana kaynağı olan özelleştirme ve taşeronlaştırma uygulamaları unutulmadan değerlendirilmelidir. Aksi halde, işletmede çalışan ve 5'i meslektaşımız maden mühendisleri olan alt düzey çalışanlar da "günah keçisi" olarak suçlanacak bu olay da mahkemelerin labirentlerinde kaybolup gidecektir.

ÖNERİLERİMİZ

1.Her ne ad altında olursa olsun taşeron, rödevans, hizmet alımı işlemleri ve özelleştirmeler derhal durdurulmalıdır.

2.Zonguldak ve Soma örneğinde olduğu gibi büyük bir havza geneline yayılmış kömür damarlarının işletilmesinde teknik açıdan "Havza Madenciligi" uygulanmalıdır. Dolayısıyla, kömür havzaları bir bütün olarak değerlendirilmeli, havalandırma, nakliyat, işçi sağlığı ve iş güvenliği yatırımları havza bütünü ele alınarak projelendirilmelidir. Ancak, özelleştirme ve

taşeronlaştırmanın ön plana çıktığı günümüz kömür madenciliğinde, Zonguldak ve Soma örneğinde olduğu gibi, büyük kömür havzaları 5-10 yıllık ticari ömrü olan küçük sahalar bölünerek, özelleştirilmektedir. Bu küçük ölçekli sahaları işleten firmalar ilk yatırım maliyeti yüksek projelerden kaçınmakta ya da bu yatırımları karşılayamamakta, işçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik önlemler başta olmak üzere havalandırma, nakliyat vb. önemli konularda eksik yatırımlar yapmaktadırlar. Bunun sonucu olarak da, 13 Mayıs 2014`de yaşadığımız Soma İş Cinayetinde olduğu gibi, telafisi mümkün olmayan durumlar ortaya çıkmaktadır.

3.Madencilik faaliyeti yürüten Kamu Kurumlarında yaşanan teknik eleman ve işçi açığı en kısa zamanda giderilmelidir. Bu Kurumların yönetim kadrolarında yer alan ve yandaşlıktan başka özelliği olmayan politik kadrolar görevden alınarak yerlerine işin gereklerine uygun uzman kişiler atanmalıdır. Bu anlayışla yönetilmeye devam ederse benzer faciaların Kamu Kurumlarında yaşanmaları da kaçınılmaz olacaktır.

4.İş Kanunu, Maden Kanunu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile ilgili Yönetmelikler TMMOB ve Odamızın da içinde bulunduğu komisyonlar tarafından yeniden yazılmalıdır.

5.Geçmişte meydana gelmiş tüm kazalar profesyonelce analiz edilmeli ve gerekli dersler çıkarılmalıdır.

6.Tüm kömür sahalarında, kömürün kendiliğinden tutuşabilmeye yatkınlığı saptanmalı ve ülkemiz kömür sahalarının bu özelliklerini yansıtan bir haritası çıkarılmalıdır.

7.Kömür damarı ve çevresinin metan gazı içerikleri belirlenmeli ve metan içeriklerini gösteren haritalar elde edilmelidir. Riskli bölgelerde metan drenajı yapılmalı ve üretime güvenilir koşullar oluşturulduktan sonra başlanmalıdır.

8.İş Güvenliğini piyasalaştıran İş Güvenliği Uzmanlığı ve İşyeri Hekimliği sistemi değiştirilmelidir. İstihdam büroları gibi çalışan OSGB sistemine göre; madenlerde ve diğer çok tehlikeli işlerde kişi başına 12 dakika hizmet verilen ya da 1000 kişiye bir adet daimi İş Güvenliği Uzmanı atanmasını öngören bir sistem iş güvenliği değil, sadece kâğıt üretir. Ücretini işverenden alan, işverenin işçisi konumundaki İş Güvenliği Uzmanları ve İşyeri Hekimlerine dayalı mevcut sistem yeniden gözden geçirilerek radikal önlemler alınmalıdır.

9.Çalışma Bakanlığı İş Teftiş Kurulu mevcut yapısıyla etkin bir denetim yapamamaktadır. Siyasi iktidarın felsefesine sahip bir denetim anlayışı etkin olarak yürütülemez. Siyasi iradeden bağımsız İş Teftiş Sistemi kurularak yeteri sayıda ve yeterli donanıma sahip uzman kadrolar tahsis edilmelidir.

10.Başta "Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi" adıyla anılan ve maden işletmelerine ve hükümetlere önemli sorumluluklar getiren 176 sayılı sözleşme olmak üzere, bekleyen bütün ILO sözleşmeleri geciktirilmeden onaylanmalıdır.

11.Amerikalı bir sigorta müfettişinin 1930`lu yıllarda yapmış olduğu çalışmaya dayanarak iş kazalarının nedenleri %88 tehlikeli davranışlar, %10 tehlikeli durumlar ve %2 de kaçınılmaz olarak açıklanmaktadır. Bu öğretinin, İş Güvenliği sistemimizden çıkarılarak bütün kazaların

önlenebilir olduğunu benimseyen ve sıfır kaza hedefini öngören bir Güvenlik Kültürünün oluşturulması için eğitim sistemimiz yeniden yapılandırılmalıdır.

12.Madenlerde ve diğer iş kazalarında yitirdiğimiz tüm şehitlerimiz için 13 Mayıs tarihi anma günü olarak ilan edilmelidir.

13.22 Mayıs 2014 tarihinde resmi gazete yayınlanan bir düzenleme ile Maden Mühendisleri Odası İdari ve Mali yönden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlanmıştır. Soma faciasının üzerinden henüz 10 gün geçmeden ve acılar bu kadar tazeyken bu düzenlemenin yapılması manidardır. Giderek otoriterleşen iktidar bu tür olayların önlenmesi için öneriler üreten ve kamuoyunu bilgilendirerek anayasal görevini yerine getirmeye çalışan Odamızı baskı altında tutmak istemektedir.

Yukarıdaki tespit ve önerilerimizin takipçisi olacağımızı, Odamızı sindirme isteklerine boyun eğmeyeceğimizi, her şart altında halkımızın çıkarları için çalışmaya devam edeceğimizi kamuoyuna saygıyla duyururuz. **03. 06. 2014**

TMMOB
Maden Mühendisleri Odası
Zonguldak Şubesi Yönetim Kurulu

KPSS TERCİHLERİ KONULU SÖYLEŞİ (14 Haziran 2014 - ANKARA)

SUNUŞ:

Üyelerimizi KPSS tercihleri konusunda bilgilendirmek amacıyla 14 Haziran 2014 tarihinde bir söyleşi yapılmıştır. Söyleşide kamu kurumları tanıtılmış ve puan türlerine göre, alan tercihleri konusu ele alınmıştır.

V. DÜNYA DOĞAL TAŞ KONGRESİ (22-25 Ekim 2014 – ANTALYA)

SUNUŞ:

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası, TMMOB Maden Mühendisleri Odası ve TÜMMER`in (Türkiye Mermer Doğaltaş ve Makinaları Üreticileri Birliği) birlikte düzenlediği *V. Dünya Doğal Taş Kongresi (V. Global Stone Congress)*, 22 - 25 Ekim 2014 tarihlerinde Antalya`da gerçekleştirilmiştir.

Kongre`de sektörün genel değerlendirilmesi yapılmış, yaşamakta olduğu çeşitli sorunlar ve çözümlerine yönelik görüş ve öneriler ortaya konulmuştur. Yurt içi ve yurt dışından çok sayıda delegenin katıldığı Kongrede 8`i çağrılı olmak üzere toplam 67 sözlü bildiri, 44 poster bildiri sunulmuştur. Kongre kapsamında ayrıca VALORPEDRA (Portekiz) tarafından "Stone Intel – Smart Specialization in Natural Stone" konulu bir çalıştay düzenlenmiştir. Ayrıca, kongre kapsamında teknik ve sosyal içerikli geziler yapılmıştır.

AÇILIŞ KONUŞMASI:

Sevgili Delegeler, Bilim insanları, Basın Mensupları,

Hepinizi 60 yıllık onurlu bir geçmişe sahip Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygı ile selamlıyorum.

Maden ve Jeoloji Mühendisleri Odaları ile TÜMMER tarafından bu yıl ülkemizde ortaklaşa düzenlenen V. Dünya Doğaltaş ve Mermer Kongresine hoşgeldiniz.

Hepinizin de bildiği üzere 13 Mayıs 2014 tarihinde Soma`da yaşanan facia sonucunda aralarında 5 maden mühendisi üyemizin de bulunduğu 301 maden emekçisi yaşamını

kaybetmiştir. Soma Faciasını unutturmamak ve bir daha yeni Soma`lar yaşanmaması umuduyla 301 maden emekçisini saygıyla anıyorum.

Maden Mühendisleri Odası olarak 60 yıldır yaşamın ve madencilğin her alanına müdahil olmaya çalıştık. Her alanda amatör ve gönüllü kadrolarımız ile sektörümüze ve ülkemize hizmet etmeye çalıştık. Yaklaşık 20 yıl önce 1995 yılında Afyon`da bir düğün salonunda başlayan Mermer Sempozyumu`nun 8.si 2012 yılında yapılmıştır. Düğün salonunda başlayan bu süreç bugün V. Dünya Doğaltaş ve Mermer Kongresi`nin ülkemizde yapılması aşamasına ulaşmıştır. Bu süreçte emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

Saygıdeğer Delegates;

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı verilerine göre ülkemiz dünya doğal taş rezervinin yaklaşık % 40'ına sahiptir. Bu rezervler içerisinde 650'ye varan renk ve dokuda mermer çeşidinin bulunduğu vurgulanmaktadır. 2013 yılı içerisinde, 6.270.566 ton blok, 2.441.968 ton işlenmiş doğal taş ihraç edilmiş olup, ihracattan toplam 2.225.035.604 \$ gelir elde edilmiştir. Sektörde yaklaşık 1.500 adet doğaltaş ocağı, fabrika ölçeğinde 2.000 kadar tesis, orta ve küçük ölçekli 9.000 atölye faaliyet göstermektedir. İstihdam edilen kişi sayısı 300.000 civarındadır.

Ancak sektörümüzde son iki yılda önemli ölçüde daralmalar yaşanmaya başlamış ve artış oranları düşmüştür.

Saygıdeğer Delegates;

Son iki yılda yaşanan bu düşüşün iki önemli nedeni bulunmaktadır. Birinci neden olarak Çin`in doğal taş ithalat politikasını değiştirerek ülkemizde ocak almaya ve ithalatını da bu ocaklardan yapmaya başlamasıdır. Maden Mühendisleri Odası olarak yıllardır ulusal madencilüğimizin küresel politikalara karşı korunması gerektiğini belirtmiş olmamıza rağmen serbest piyasa anlayışı ile kapılarımızı sonuna kadar kontrolsüz bir şekilde yabancı sermayeye açmış olmamız sonucu bu durum yaşanmaktadır.

İkinci ana neden ise Haziran Genelgesi olarak bilinen 12 Haziran tarihli Başbakanlık genelgesidir. Genelge sonrası sadece mermer sektöründe değil, ülke madencilığının tamamında bir daralma yaşanmaya başlamış olup, bu durum halen devam etmektedir. Hangi kriterlere dayalı olarak ruhsat alabileceğini bilmeyen yatırımcılar, ne yazık ki madencilik sektörüne yatırım yapmaktan kaçınmaktadırlar.

Her fırsatta özel sektörü yatırımlara davet eden bir anlayışın, madencilik sektörü gibi yatırım maliyetlerinin yüksek olduğu bir sektörü, bilinmezlik içerisinde, bir genelge ile yürütmeye çalışması anlaşılabilir değildir. Bu genelgenin derhal yürürlükten kaldırılması gerekmektedir.

Ne yazık ki, halihazırda sektörün temsilcilerinden olan Odamızın da dahil olduğu, bilgi birikimi ve deneyime sahip olan kurum ve kuruluşların görüşüne başvurulmadan, mevzuat düzenlemeleri yapılagelmektedir. Soma Faciasından sonra yürürlüğe giren Torba Yasa ile başlamış olan bu süreç Bakanlıklarda yürütülmekte olan iş güvenliği ve maden mevzuatı çalışmalarısıyla devam etmektedir.

Sektörün sorunlarının çözümü ve Soma Kazasının bir milad olabilmesi devlet, sektör ve işçi temsilcileri, üniversiteler ile meslek odalarının katılımıyla ulusal mevzuatımız bilimin ve hukukun evrensel ilkelerine uygun olarak yeniden düzenlenmelidir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde enerjinin gölgesinde kalmış olan ülke madenciliğimizin bu sorunlarının çözümü için öncelikle Madencilik Bakanlığı kurulmalı ve ülke madenciliğini koruyacak, geliştirecek, ulusal bir sanayi politikası ile entegre, madencilik politikası oluşturulmalıdır.

Ülkemiz doğal taş ve mermer sektörünün rekabet gücü yüksektir. Bu sektörde, üretim ve kalite artışı ile inşaat ve sanayi sektörleri ile entegrasyonu amaçlayan kısa, orta ve uzun dönemli stratejik planların, bir "Doğaltaş Politikası" temelinde geliştirilerek süratle uygulamaya konulması gerekmektedir.

İnşaat ve sanayi sektörleri ile entegre çalışacak mermer ve doğal taş projeleri, öncelikle teşvik edilmelidir. Doğaltaş sektörü uzun vadeli ve düşük faizli kredilerle desteklenmeli, elektrik enerjisinde ve motorinde düşük tarife uygulanarak rekabet gücü daha da artırılmalıdır. Rekabet gücü yüksek olan bu doğal kaynağımızdan en iyi şekilde yararlanılması için Devletin bakanlık seviyesindeki desteğinin ve teşviklerinin devam etmesinin ve bunun ötesinde özellikle mermer ocaklarındaki iş makinalarına ucuz akaryakıt temini için de teşvik verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Diğer tüm sektörlerde olduğu gibi madencilik sektöründe de çevresel etkileşimin gözardı edilmesi mümkün değildir. Bu çerçevede, doğal taş sektöründe artıkların değerlendirilmesi, görüntü kirliliğinin önüne geçilmesi ve çalışılan alanların düzenlenerek doğaya yeniden kazandırılması önemlidir. Tüm tarafların işbirliğiyle sorunları çözmek için gerekli çalışmalar acilen başlatılmalıdır. Bu konuda Maden Mühendisleri Odasının düzenlediği eğitimlere ilgili Bakanlıklar ve sektör tarafından destek verilmelidir.

Sektördeki işletmelerin verimliliğine yönelik çalışmalar teşvik edilmelidir. Üretimde verimliliği artırmak amacıyla üretim yöntemlerinin geliştirilmesine önem verilmelidir. Özellikle, ocak işletme yöntemlerinin sürekli geliştirilmesi rekabet şansını artırmaktadır. Bu amaçla yapılacak araştırma ve geliştirme çalışmaları, devlet tarafından desteklenmelidir.

Gelişmiş teknoloji kullanımı ve yeni teknolojilerin geliştirilmesi, sektöre önemli katkılar yapacak yeni fırsatlar yaratacaktır. Bu çerçevede söz konusu teknolojilere uyum sağlayacak ve bunları kullanabilecek iyi eğitilmiş işgücünün varlığı önemlidir. Madencilik faaliyetlerinin kaynak kaybına yol açmadan, çevreyle barışık, akılcı ve ekonomik kurallara göre, iş güvenliği ve işçi sağlığı esasları çerçevesinde yürütülmesi bilimsel ve teknik bilginin kullanımı ile mümkündür. Bu durum, sektörde bilim ve teknolojinin uygulayıcısı olan maden mühendisinin istihdamını gerekli kılmaktadır. Sektörde maden mühendisinin istihdamının süratle arttırılması, genel verimliliğin artışı bakımından son derece önemlidir. Bu konuda, TMMOB'nin ve Odamızın asgari ücret tarifeleri dikkate alınmalıdır.

Sektörün gelişimi bakımından önemli bir sorun, üretim ölçeğine ilişkindir. Sektörün, ekonomik gerçeklerle bağdaşmayan ağırlıklı küçük ölçekli üreticilerden oluşan yapısı, maliyetlerin artmasına ve ihracat gelirlerinin giderek düşmesine yol açmaktadır. Sektörde

üretim ölçeğinin artırılması, verimliliğin artması ve kaynak kullanımında etkinliğin sağlanması bakımından en büyük katkıyı yapacaktır.

Özellikle CE sertifikasyon süreçlerinin gerekli olması ve buna bağlı doğal taşlarımıza ait "Başlangıç Tip Testlerinin yapılması" işletmelerimizin "Fabrika Üretim Kontrollerini" yapmaya başlaması öncelikli konulardandır. Diğer taraftan "Doğaltaşlar İsimlendirme Kriterleri" standardının ekinde bulunan doğaltaş isim listesine ülkemiz doğaltaşlarının da isimlerinin biran önce dahil edilmesi büyük hayatiyet taşımaktadır. Bu nedenle tüm doğaltaş üreticilerimizin biran önce ilgili standart kapsamında taşlarının listeye alınmasını sağlamalı, mümkünse Başlangıç Tip Testlerini de yaptırmalıdır. Bu yolla gelecekte karşılaşılabilecek birçok yasal yaptırımlara hazırlıklı olmak mümkündür.

Doğaltaş sektöründeki eğitim ve öğretim konusunun yeniden ele alınması ve sektörün gereksinim ve beklentilerinin yansıtılması gerekmektedir. Bu çerçevede, üniversitelerin maden mühendisliği bölümü eğitim programlarında doğaltaş madenciliği ve işlemeciliğine yönelik derslere daha çok yer verilmeli ve ara eleman yetiştirmeye yönelik yüksek okullar devreye alınmalıdır. Ayrıca, mimarlık fakültelerinin ilgili bölümlerin eğitim programlarına mermer ve doğaltaş kullanımına yönelik dersler konulmalıdır.

Doğaltaş sektöründe, bilim ve teknolojiyi süratle ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürebilme mekanizmaları hayata geçirilmeli, araştırma ve geliştirme faaliyetleri teşvik edilmelidir. Bu çerçevede; Oda-üniversite-sektör işbirliğini, sektörün gereksinimleri doğrultusunda geliştirmek önemlidir. Sektörün kullanabileceği bilim ve teknoloji üretimine yönelik araştırma-geliştirme faaliyetleri için, üniversite-sanayi ortak araştırma merkezleri, teknoloji geliştirme bölgeleri kurulmalıdır.

Bu amaçlar doğrultusunda, Bakanlığın desteği, Maden ve Jeoloji Mühendisleri Odaları ile TÜMMER tarafından ortaklaşa düzenlenen V. Dünya Doğaltaş ve Mermer Kongresi'nin dünya ve ülkemiz sektörünün sorunlarının çözümüne katkı koyacağına inanmaktayız. Bu düşüncelerle; Kongreyi destekleyen kamu ve özel tüm madencilik kuruluşlarımıza, bildiri sunarak katkı koyan bilim insanlarına, bizzat katılarak bizleri onurlandıranlara ve bu Kongrenin gerçekleşmesi için emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

Ayhan YÜKSEL
TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı,
22 Ekim 2014, Antalya

SONUÇ BİLDİRGESİ:

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası, TMMOB Maden Mühendisleri Odası ve TÜMMER'in (Türkiye Mermer Doğaltaş ve Makinaları Üreticileri Birliği) birlikte düzenlediği V. *Dünya Doğal Taş Kongresi (V. Global Stone Congress)*, 22 - 25 Ekim 2014 tarihlerinde Antalya'da gerçekleştirilmiştir. Kongre'de sektörün genel değerlendirilmesi yapılmış, yaşamakta olduğu çeşitli sorunlar ve çözümlerine yönelik görüş ve öneriler ortaya konulmuştur. Yurt içi ve yurt

dışından çok sayıda delegenin katıldığı Kongrede 8'i çağrılı olmak üzere toplam 67 sözlü bildiri, 44 poster bildiri sunulmuştur. Kongre kapsamında ayrıca VALORPEDRA (Portekiz) tarafından "Stone Intel – Smart Specialization in Natural Stone" konulu bir çalıştay düzenlenmiştir. Ayrıca, kongre kapsamında teknik ve sosyal içerikli geziler yapılmıştır.

Jeolojik dönemlerde kazandığı zengin kayaç çeşitliliği nedeniyle, hemen hemen her köşesinde doğal taş üretimi yapılan ve 2500 yıllık taş kullanım kültürüne sahip olan Türkiye`de, GLOBAL STONE Kongresi`nin beşincisinin düzenlenmesi son derece anlamlı olmuştur.

Kongre boyunca doğal taş üretimi, işlenmesi, korunması ve mimari projelerde kullanılması gibi doğal taş sektörünün temel konularında, 15 ülkeden (Almanya, İtalya, Portekiz, Brezilya, Mısır, Yunanistan, Fransa, Hindistan, Norveç, İsveç, Hırvatistan, Finlandiya, Kolombiya, İran ve İngiltere) katılım gerçekleşmiştir. Kongre boyunca sunulan bildirimlerde uygun doğal taş üretim alanlarının tespit edilmesi, doğal taş blok ve işlenmiş ürün verimliliğinin artırılması, üretim artıklarının değerlendirilmesi ve yeni kullanım alanlarının yaratılması konuları ele alınmıştır. Ayrıca, üniversite ve doğal taş sektörü işbirliğinin artırılması ve ortak proje platformlarının yaratılması gerekliliği de dile getirilmiştir.

Farklı ülkelerden gelen katılımcılar tarafından doğal taş konularında yürütülen bilimsel çalışmalar ve sonuçları paylaşılmıştır. Sektör temsilcileri tarafından karşılaşılan ve çözülmesi gereken sorunlar dile getirilmiş ve bu sorunların ilgili kamu kurum ve kuruluşları yetkilileri ile tartışma ortamı yaratılmıştır. Üç gün süren GLOBAL STONE Kongresi esnasında farklı ülke ve disiplinlerden gelen bilim insanlarına tanışma, tartışma ve bilimsel işbirliği yaratma olanağı sağlanmıştır.

Doğal taş sektörünün gelişme eğiliminin artarak devam etmesi bakımından, mevcut sorunların çözümüne yönelik temel saptama ve öneriler aşağıda sunulmaktadır:

- Tüm insanlığın ortak değeri olan doğal kaynaklar, tükenen varlıklardır ve gelecek nesillerin de bu değerler üzerinde hakkı bulunmaktadır.
- Dünya`da ve Ortadoğu`da; başta insan yaşamı olmak üzere, doğal taşlardan üretilmiş tarihi ve kültürel eserlerin, savaşlar sonucu yok edilmesi kabul edilemez.
- Doğal taş endüstrisinin "üretim, verimlilik, emniyet, sağlık ve çevre" konularındaki hassasiyeti giderek artmaktadır. İnsan hayatının daha yüksek bir yaşam kalitesine ulaşması yolunda bu alanlarda daha çok gayret sarf edilmesi zorunludur.
- Diğer tüm sektörlerde olduğu gibi doğal taş sektöründe de çevresel etkileşimin göz ardı edilmesi mümkün değildir. Bu çerçevede, doğal taş sektöründe artıkların değerlendirilmesi, görüntü kirliliğinin önüne geçilmesi ve çalışılan alanların düzenlenerek doğaya yeniden kazandırılması önemlidir.
- Doğal taş sektöründe, bilim ve teknolojiyi süratle ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürebilme mekanizmaları hayata geçirilmeli, araştırma ve geliştirme faaliyetleri teşvik edilmelidir. Bu çerçevede; üniversite-sektör işbirliğini, sektörün gereksinimleri doğrultusunda

geliştirmek önemlidir. Sektörün kullanabileceği bilim ve teknoloji üretimine yönelik araştırma-geliştirme faaliyetleri için, üniversite-sanayi ortak araştırma merkezleri, teknoloji geliştirme bölgeleri kurulmalıdır.

- Doğal taş sektöründeki eğitim ve öğretim konusunun yeniden ele alınarak gereksinim ve beklentilerin karşılanması gerekmektedir.

- İnsanlığın en eski yapı malzemesi olarak kullandığı doğal taşların kullanım alanı ve çeşitliliğinin artırılması, kalıcı eserlerin üretilmesi, mevcut eserlerin korunması büyük önem arz etmektedir.

- Doğal taş madenciliği faaliyetleri ve bu faaliyetler sonucunda üretilen değerler, yerkürenin zenginliklerinin insanlık yararına sunulmasına imkan veren, "insan zekası, insan yaratıcılığı ve insan mahareti"nin gerçek ürünleri olup, tarihi miras niteliğindedir. Bu değerleri korumak ve muhafaza etmek tüm insanlığın görevlerinden biridir.

Kamuoyunun bilgisine sunarız.

V. Dünya Doğal Taş Kongresi

Düzenleme Kurulu

---

8. MADEN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI (8 Kasım 2014 – İSTANBUL)

SUNUŞ:

Maden Mühendisliği Eğitimindeki sorunların tartışıldığı 8. Maden Mühendisliği Eğitimi Çalıştayı 8 Kasım 2014 Cumartesi günü İTÜ Maçka Sosyal Tesislerinde düzenlendi.

AÇILIŞ KONUŞMASI:

Sayın Başkanlarım,

Saygıdeğer Bölüm Başkanlarım,

Değerli Akademisyenler,

Sevgili Meslektaşlarım ve Öğrenciler;

Hepinizi TMMOB Maden Mühendisleri Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygı ile selamlıyorum. Odamız İstanbul Şube Başkanlığı tarafından düzenlenen 8. Eğitim Çalıştaya hoş geldiniz. TMMOB Maden Mühendisleri Odası, Birliğimiz ve pek çok odamız ile birlikte bu yıl 60. Onur yılını yaşamaktadır. 60 Yıllık onurlu geçmişimizin son 40 yılında yönetimi yürüten

Çağdaş Maden Mühendisleri yönetimi bu süre içerisinde daima bilimden, emekten ve halktan yana olmuştur. Hayatın her alanına müdahil olmuş olan odamız mesleki demokratik bir kitle örgütü olarak mevzuatımızdan gelen görev ve sorumluluklarımızla birlikte toplumsal yaşama ekonomik, sosyal ve siyasal anlamda müdahil olmayı ihmal etmemiştir.

Bu kapsamda TMMOB Maden Mühendisleri Odası olarak;

-Mesleki sorunlarımızı toplumsal sorunlardan ayrı tutmamak ,

-Mesleki gelişimimizle birlikte mesleki etik değerler ile işçi sağlığı ve güvenliğine uygun ulusal madencilik politikası geliştirmek,

-Bu amaçlara katkıda bulunmak amacıyla maden mühendisliği eğitim çalışmalarına katkıda ve müdahalede bulunmak, öncelikli görevlerimiz arasındadır.

Son 30 yıldır ülkemizde ve dünyada yaşanan neo liberal politikalar sonucu yaşanan özelleştirme, taşeronlaştırma, esnekleştirme, kuralsızlaştırma ve denetimsizleştirme uygulamaları toplumun tüm kesimlerinde olduğu gibi mesleğimizde de önemli sorunların yaşanmasına neden olmuştur. Küresel politikalar kalkınma modellerinin ucuz emek gücüne dayanmasına, istihdam politikalarının örgütsüzleştirme üzerinden kuralsızlaşmasına ve mühendis emeğinin değersizleştirilmesine neden olmuştur. Son günlerde ülkemizde yaşanan iş cinayetleri ve sonuçları yaşadığımız bu sorunların somut bir göstergesidir. Soma Faciası göstermiştir ki maden mühendisleri de artık işçileşmiş ve sömürülen emek kapsamına girmiştir.

Yaşanan bu süreçler üyelerinin sorunlarına sahip çıkma görevi olan Odamızın sorunun çözümüne maden mühendisliği eğitiminden başlamasını zorunlu kılmıştır.

Maden Mühendisleri Odası olarak eğitim alanında sektörde yaşadığımız en önemli sorun istihdam ve istihdam sorunlarının çözümüne yönelik eksikliklerdir. İstihdam sorununun öncelikli nedeni ihtiyaç fazlası olan kontenjanlar olup 2007 yılında iki binli rakamlara ulaşan kontenjanların odamız tarafından yürütülen mücadele sonrasında 640 civarına düşmesidir. Ancak bu sayı halen fazla olup bu sayının bir kısmının akademik kadroları ve yetersiz sınıf ve laboratuvar koşullarında yetişen öğrencilerden oluşması yaşadığımız sürecin nedenlerinden biridir.

Gelişen teknoloji mühendislik disiplinleri arasındaki sınırların belirsizleşmesine ve tartışılmasına neden olmaya başlamıştır. Bu tartışma süreci ders müfredatlarının gelişen teknoloji ve mesleki ihtiyaçlar anlamında yeniden gözden geçirilmesini gerekli kılmıştır.

Yaşanan tüm bu sorunların yanında sadece maden mühendisliği alanında değil tüm mühendislik eğitimlerinde yaşanan en önemli sorun mühendislik eğitiminin olmaz sa olmazı olan staj sorunudur. Bu gün ülkemizde gerek TMMOB gerekse odalar tarafından yürütülen tüm mücadeleye rağmen sorunun çözüm mercileri maalesef çağrılarımıza kulak tıkmaktadırlar.

Yaşanan ve siyasi iktidar tarafından çözümlenmesi gereken tüm bu sorunlar mühendisleri başarısızlığa sürüklemekte ve malesef ki toplumun gözü önünde değersizleştirmektedir. Başarısızlıklar ve değersizleşme istihdam sorunlarıyla birleştiğinde meslek etiğinin tartışılmasına neden olmaktadır.

Saygıdeğer konuklar;

TMMOB Maden Mühendisleri Odası olarak yaşadığımız tüm bu sorunların nedeni olarak küresel ve neo liberal politikaları görmekte olup yaşanan süreçte ülkemize biçilen rol gereği eğitim ve öğretim hizmetlerinin metalaştırıldığını ve piyasalaştırıldığını görmekteyiz. Bu nedenledir ki 8. Eğitim Çalıştayının ana temasını "Ne İçin", "Kimin İçin" ve "Nasıl Bir" EĞİTİM olarak seçmiş bulunmaktayız.

Saygıdeğer konuklar, sizlerinde katkılarıyla bu sorulara ve sorunlara doğru ve etkin cevaplar bulduğumuzda mesleğimize ve meslektaşlarımıza belki de en değerli katkıyı sağlamış olacağız. Katkılarınızla düzenlenecek olan bu çalıştayın sonuçları Odamız tarafından tüm Maden Mühendisliği Bölümlerine, Yüksek Öğretim Kurumu'na ve ilgili bakanlıklara iletilecektir.

Bu çalıştayın düzenlenmesinde emeği geçen başta İstanbul Şubemiz olmak üzere sunum yapan değerli konuklarımıza, çalıştayın düzenlenmesinde önemli katkılarda bulunan Sosyal Araştırmalar Vakfı'na, çalıştayımıza katılım sağlayan bölüm başkanlarımıza ve akademisyenlerimize, Odamızın değerli merkez ve şube yöneticileri ile geleceğimiz olan sevgili öğrencilere çok teşekkür ederim.

Hepiniz tekrar Oda yönetimi ve şahsım adına saygı ile selamlıyorum.

Ayhan YÜKSEL
TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

SONUÇ BİLDİRGESİ:

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 8.Maden Mühendisliği Eğitimi Çalıştayı Odamız İstanbul Şubesi tarafından 8 Kasım 2014 tarihinde İstanbul İTÜ Maçka Sosyal Tesislerinde gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay'a, ülkemizde maden mühendisliği eğitimi veren 24 bölümün bölüm başkanları, sektörde faaliyet gösteren sivil toplum örgütleri ve sendikalar davet edilmiştir. Ayrıca Odamız merkez, şube, temsilcilik ve genç madenci birimlerimizden temsilciler çağırılmıştır. Çalıştaya; 15 bölümden 26 akademisyen 12 sivil toplum örgütü temsilcisi, 1 sendika temsilcisi, 35 meslektaş, 30 öğrenci olmak üzere toplam 104 kişi katılmıştır.

Ülkemizde maden mühendisliği eğitimi veren bölümlerin 2014 yılı öğrenci kontenjanı 697`dir. Bu kontenjanlara giren öğrencilerin ÖSYS puanları 200,140 ile 425,290 arasında

değişmektedir. Bu eğitim gören öğrenci sayısı ve Öğrenci Seçme Yerleştirme sınavlarında alınan puan dağılımı , GSMH içerisinde değeri artamayan ve bir politika dahilinde geliştirilemeyen madencilik sektörün de, maden mühendisliği eğitiminde sorunları açığa çıkarmaktadır.

Çalıştay "Ne İçin, Kimin İçin, Nasıl Eğitim" şiarı ile toplanmış olup;

- Ne İçin, Kimin İçin, Nasıl Eğitim,
- Taslak eğitim programı ve öneriler,
- Mühendislik Eğitiminde Etik Sorunu ve Maden Mühendisine Kazandırılması Gerekli Sorumluluklar,
- Katılımcılar tarafından taslak eğitim programının değerlendirilmesi ve tartışmalar, oturumları ile tamamlanmıştır.

Yapılan tartışmalar ve değerlendirmeler sonucunda,

- Maden mühendisliği eğitiminde, temel mühendislik dersleri ve temel maden mühendisliği derslerinin belirlenmesi gerektiği tespit edilmiştir.
- Sunulan taslak zorunlu ders programının Maden Mühendisliği Bölümlerinde bu yaklaşımla tartışılarak yazılı hale getirilmesi,
- Mevcut durumda seçmeli dersler olarak verilen birçok dersin maden mühendisliği eğitiminde zorunlu kapsamında yer alması gerektiği,
- Maden Mühendisliği Bölümlerinde hala öğretim elemanı, laboratuvar ve kütüphaneler konusunda yetersizlikler olduğu,
- Staj sorununun tüm öneri ve uyarılara rağmen devam ettiği,
- Eğitim sistemimizde ve bir parçası olan üniversite eğitiminde yabancı dilin öğretilmemesi sorununun devam ettiği,
- Tasarım derslerinde, öğrencilerin yeterince mesleki bilgileri kullanan ve karar verebilen şekilde yetiştirilemediği,
- Öğrencilerin barınma hakkının sosyal devlet anlayışı içerisinde çözülmediği,
- Akademik kadroların özlük hakları ve maddi olanaklarının iyileştirilmediği,
- Bölümler arası ve üniversite-Oda ilişkilerinin sürekliliği ve etkinliğini sürdürmek açısından periyodik tekrarlanan eğitim çalıştaylarının düzenlenmesi gerektiği, Hususlarına dikkat çekilmiştir.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası olarak, ülkemizde maden mühendisliği eğitimi bilimsel, demokratik ve özerk bir yaklaşımla ele alınmalı ve bunun yanı sıra ülkemiz madencilik gerçekleri de unutulmamalıdır. Çokuluslu yapılar tarafından önerilen eğitim sistemlerinin anti demokratik bir kuruluş olan YÖK tarafından üniversitelere dayatıldığı bilinmektedir. Bu yapılara son verilmelidir.

Bu bakış açısı ile;

- Üniversite eğitimi özerk ve demokratik ortamlarda sürdürülmelidir.
- Tüm öğrencilere eşit ve ücretsiz eğitim imkânı sunulmalıdır.
- Maden mühendisliği eğitimi için yeterli öğretim üyesi kadrosu bulunmayan bölümlerin bilimsel çalışmalara, öğretim elemanı yetiştirmeye ağırlık verilmesi ve öğrenci kabul etmemesi gerekmektedir.
- Maden mühendisliği eğitiminde temel madencilik dersleri belirlenmeli ve bu dersler seçmeli olarak verilmemelidir. Seçmeli dersler bölümlerin coğrafik konumuna ve öğretim elemanı durumuna göre paket halinde öğrenciye sunulmalıdır.
- Temel madencilik dersleri için gerekli laboratuvar ve kütüphane imkanına sahip olmayan bölümler altyapıları tamamlanana kadar öğrenci kabul etmemelidir.
- Staj gün sayısı bütün üniversitelerde 20-90 iş günü arasında değişmektedir. Önerimiz her öğrencinin 20 şer iş günü açık işletme, yeraltı işletmesi, cevher hazırlama-zenginleştirme tesis stajı olmak üzere 60 iş günü staj yapmasıdır. Ayrıca her öğrencinin genel jeoloji dersi kapsamında öğretim elemanının gözetiminde en az 5 iş günü jeoloji stajı yapması gerekmektedir. Yeni bir staj yasası hazırlanarak maden işletmelerinin stajyer öğrenci bulundurmaları zorunlu hale getirilmeli ve bu öğrencilerin yasal ve sosyal hakları kamu tarafından karşılanmalıdır. Öğrencinin staj yerleşmesinde meslek odaları aktif hale getirilmelidir Meslek Odalarınca staj öncesi öğrencilere staj davranışları ve dikkat edilmesi gerekli konular konusunda eğitim verilmelidir.
- Üniversitelerde yabancı dilde eğitim yerine, yabancı dil eğitimi öncelikli olmalıdır. Yabancı dil öğretiminin hazırlık sınıfı olarak yapılması önerilerek, eğitimin bir bütün olarak anadilde yapılması esas alınmalıdır.
- Üniversite öncesi eğitimlerde verilmesi gereken ve YÖK tarafından dayatılan Türk Dili, Tarih, Müzik, Beden Eğitimi, Temel Bilgisayar Teknolojileri, Atatürk İlke ve İnkılapları dersleri öğrenci programlarında çok yer işgal etmektedir. Bu derslerin kaldırılması gereklidir.
- Öğrencilerin teknik eğitimi yanında sosyal ve kültürel eğitimlerini de tamamlayacak yapılar oluşturulmalıdır.
- Üniversite-Sanayi işbirliğinden; üniversitelerin girişimcilik hedefi ile şirketleşmesi önlenmeli ve şirketlerin üniversiteleri kendi AR-GE' leri gibi görme yanlışlığının düzeltilmesi gerekmektedir.

•Maden Mühendislerinin işsizlik sorunlarının çözümünde, bizzat maden mühendislerini ilgilendiren iş alanlarında istihdam sağlanması konusunda yasal girişimler arttırılarak sürdürülmelidir. Maden mühendislerinin çalışma alanları ile ilgili bir çalıştay düzenlenmelidir.

•Maden mühendisliği uygulama alanları hakkında tanıtıcı etkinlikler olarak bölümlerde verilen derslere endüstriden konusunda uzmanlaşmış meslek erbapları davet edilmeli, ders içerikleri teknik gezilerle ve benzerleri ile kuvvetlendirilmeli,

•Akademik kadroların özlük hakları ve maddi olanakları iyileştirilmelidir.
•Barınma hakkı sosyal devletin en önemli görevlerindedir. Devlet, üniversiteler için yeni yurtlar inşa etmeli ve var olan yurtların şartlarını iyileştirmelidir. Yurtlardaki tüm hizmetler öğrencilere ücretsiz olarak sunulmalıdır.

•Tasarım derslerinde bilgisayar destekli açık işletme, yer altı işletmesi tasarımı baştan sona kadar grup çalışmaları ile yapabilen, cevher hazırlama tesis tasarımı, makine ekipman seçimi ve ekonomik değerlendirmeleri, farklı senaryolar eşliğinde yapabilen, son sınıfta o zamana kadar aldığı tüm mesleki bilgileri kullanabilen, karar verme yeteneği gelişmiş maden mühendisi yetiştirilmesi hedeflenmelidir.

•Maden Mühendisleri Odası kuruluş amaçlarında anıldığı gibi , "maden mühendislerinin gelişen teknolojilere ve değişen koşullara uyumunu sağlamak üzere meslek içi eğitim çalışmaları"nı yaygınlaştırmalı ve üniversitelerle birlikte hazırlanan programlarla daha fazla meslektaşına ulaşılmalıdır. Bölümler meslek içi eğitim konusunda meslek odası ile işbirliği halinde olmalıdır.

Maden Mühendisleri Odası; demokratik, laik, çağdaş bir ülkede, barıştan, emekten yana bireyleriyle; bilimsel ve teknolojik yenilikleri sürekli takip eden ve uygulanmasına öncülük eden, meslektaşlarının özlük haklarını savunan ve çözümler üreten bir anlayışı temsil etmektedir. Maden Mühendisleri Odası; analitik düşünme yeteneği olan, gelişen teknoloji dayalı problem çözme becerisine sahip, sosyal olayların farkında, araştırmacı, yönetici, disiplinler arası grup çalışmalarına yatkın, değişime hızlı uyum sağlayan, teknik ve sosyal iletişim becerisi olan, meslek alanlarının geliştirilmesi ve yaşam boyu öğrenme ihtiyacı duyan meslektaşların yetiştirilmesi konusunda başta üniversitelerimiz olmak üzere ilgili tüm taraflarla sürekli ilişkilerini sürdürerek, Maden Mühendisliği Eğitiminin günün koşullarına göre şekillendirilmesinde katkılar sağlayan görev anlayışını gelecek yıllarda da sürdürecektir. Saygılarımızla,

TMMOB
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
08 Kasım 2014, İSTANBUL

“MADENCİLİKTE İŞ FACIALARI VE SONUÇLARI” PANELİ (26 Kasım 2014 – ESKİŞEHİR)

SUNUŞ:

Odamız Eskişehir İl Temsilciliği tarafından 26 Kasım 2014 tarihinde Eskişehir`de "Madencilikte İş Faciaları ve Sonuçları" konulu panel düzenlendi. TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Torun, Hukuk Müşavirimiz Avukat Volkan Kaya ve Eskişehir İl Temsilcimiz Ümit Yıldırım`ın konuşmacı olarak katıldığı paneli, Osmangazi Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümünden Prof. Dr. Hürriyet Akdaş yönetti.

MADENCİLİKTE NELER OLUYOR KONULU PANEL (11.12.2014 – KÜTAHYA)

SUNUŞ:

Kütahya İl Temsilciliğimizce düzenlenen " MADENCİLİKTE NELER OLUYOR " konulu panel 11.12.2014 Perşembe günü Kütahya Hilton Garden Inn Otel'de gerçekleştirildi. Oda Başkanımız Ayhan Yüksel ve Hukuk Müşavirimiz Volkan Kaya'nın konuşmacı olarak katıldığı panele sektörden, üyelerimizden ve Genç Madencilerimizden yaklaşık 220 kişi katılmıştır.

BOR ÇALIŞTAYI (19 Aralık 2014 – ANKARA)

SUNUŞ:

Odamız tarafından düzenlenen Bor Çalıştayı, 19 Aralık 2014 Cuma günü Ankara Ticaret Odası Meclis Salonunda gerçekleştirildi. Çalıştay'da bor madenlerimizin dünü bugünü ele alınmış ve dünyadaki gelişmeler ışığında ülkemizde yapılması gerekenler tartışılmıştır.

"Türkiye'nin Bor Serüveni", "Sanayinin Tuzu Bor" ve "Bor Politikaları ve Stratejisi" başlıklı üç oturum halinde düzenlenen çalıştaya sektörden, üyelerimizden, üniversitelerden ve kuruluşlardan çok sayıda katılım olmuştur.

AÇILIŞ KONUŞMASI:

Sayın Vekillerim

Sayın Genel Müdürlerim

Saygıdeğer Başkanlarım, Meslektaşlarım

Değerli Konuklar ve Basın Mensupları

Yarın 20 Aralık 2014 Odamızın kuruluşunun 60. yıldönümü olup dolu dolu 60 onurlu yılın onurunu ve gururunu yaşamaktayız. Odamızın kuruluşunun 60. yılı nedeniyle yönetim kurulumuz tarafından düzenlenen Bor Çalıştayına hoş geldiniz. Hepinizi Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygı ile selamlıyorum.

Saygıdeğer Konuklar;

Bilindiği üzere dünya üzerinde bulunan doğal kaynaklarının dengesiz bir şekilde dağılmış olması, bu kaynaklar üzerindeki uluslararası arası çekişmeyi de beraberinde getirmiştir. Doğal kaynaklar ülkelerin stratejik konumlarını da ortaya çıkartmaktadır.

Bor, stratejik bir madendir. Bor minerallerinin, son derece özel kimyasal yapıları nedeniyle, hammadde, rafine ürün ve nihai ürün şeklinde, büyük çoğunluğunda alternatifsiz olmak üzere, sayısız kullanım alanı mevcuttur. Bor mineralleri, ilave edildikleri malzemelerin katma değerlerini olağanüstü yükseltmekte, bu nedenle sanayinin tuzu olarak adlandırılmaktadırlar. Gelişen teknolojiler, bor kullanımını ve bor minerallerine olan bağımlılığı artırmaktadır. Hammadde, yarı mamul ve mamul madde olarak, cam, porselen, seramik, fiber glass, metalurji, elektronik, tıp, enerji, tarım, havacılık, savunma gibi çok farklı sektörlerde kullanılan bor mineralleri sanayinin vazgeçilmez hammaddelerindedir. Özellikle uçak ve uzay sanayilerinde, yapı elemanı ve yakıt olarak kullanımları söz konusudur. Bor minerallerinin, diğer yakıtlarla karşılaştırıldığında yüksek yoğunlukta enerjiye sahip olmaları nedeniyle, yakıt olarak da kullanımları konusunda yapılan araştırmalar bütün hızıyla sürdürülmektedir ve uygulamalarında günümüzde ortaya konmaktadır.

Ülkemizin, başta rezerv açısından dünyada lider olduğu bor madeni olmak üzere, tüm doğal kaynaklarından daha fazla yararlanması ve elindeki bu stratejik hammadde kaynakları ile ilgili geleceğe dönük stratejiler üretmesi ve sistemli bir şekilde uygulaması gerekmektedir. Bu stratejinin amacı; ülkenin doğal sermayesini işleyip bunu ekonomik, toplumsal ve insani sermayeye çevirmek; kalkınmayı bu tarzda gerçekleştirmek ve daha yüksek bir gelir düzeyi sağlamak olmalıdır. Bu nedenle; kalkınma modellerini, öncelikle öz kaynaklarına dayandıran ve eksiklerini dış kaynaklarla destekleyebilen ülkeler; kalkınma sürecini istikrarlı ve güvenli bir şekilde aşabilmektedirler. Türkiye'den bor alan ülkeler, bundan katma değeri yüksek bor ürünleri üretmekte ve bu ürünleri ileri teknolojik ürünlerin üretilmesinde kullanarak, ürettikleri katma değeri yüksek teknolojik ürünlerini Türkiye'nin de dâhil olduğu pazarlara satmaktadır. Dolayısıyla Türkiye'de bulunan bor madeni yabancı ülkelere satılmakta ve bu durum da kaynak aktarımına neden olmaktadır. Oysa diğer ülkeler için hammadde kaynağı olan bor madenlerinin dünya pazarında hak ettiği konumu ele geçirebilmesi, Türkiye'nin

ancak katma değeri yüksek çeşitlendirilmiş bor ürünleri üreten teknolojileri geliştirilmesi ve bunların ileri teknolojik ürünlerin üretilmesinde kullanması ile mümkündür.

Türkiye dünya bor madeni rezervinin %72'sine sahiptir. Bu özelliği ile dünya ham bor madeni üretiminde birinci sırada yer almaktadır. Öte yandan, tek başına dünya bor talebini 500 yıl karşılayabilmesi söz konusudur. Dünya bor madeni rezervinin %7'sine sahip olduğu yazılıp çizilen ABD'de ise, yakın gelecekte bor rezervlerinin tükenmesi ile karşı karşıyadır. Öz olarak 2020'li yıllarda Türkiye'nin Bor rezervleri ve üretim potansiyeli karşısında pazarı belirleme açısından karşısında lobiler dışında herhangi bir uluslararası şirket kalmayacaktır. Bu bağlamda Türkiye, stratejik önemi olan bor madenini taktiksel bir öngörüyle planlanmalı ve işletmelidir. Ülkemizin sahip olduğu yüksek bor rezervinin stratejik bir önem kazanması, bu rezervlerden elde edilecek ulusal faydanın yükseltilmesi ile mümkündür.

Saygıdeğer Katılımcılar;

2172 sayılı yasa ile üretme, işletme ve pazarlama tekelinin elde edildiği 36 yıldan bugüne kadar Devlet kamu eli ile üzerine düşen görevi yerine getirmiş, pazarda belli bir noktaya ulaşmış ve ham-rafine ve kimyasal bor ürünleri üretimi konusunda ulaşması gereken noktaya yaklaşmıştır. İçinde bulunduğumuz dünya birinci bor türevleri piyasasının bugün için toplam 2-2,5 milyar Amerikan Doları olduğu düşünülebilir. Türkiye'nin bugün için bu pazardaki payı 2013 yılı itibari ile 850 milyon Dolar civarında seyretmektedir. Bor Madenlerini işleten Eti Maden "Altın Yumurtlayan bir tavuktur".

Kamu tekelinden vazgeçilmesi durumunda özel firmaların daha rasyonel çalışacağı ve kazancın artacağı varsayımı hiç bir şekilde doğru değildir, çünkü bor işletmeciliğinde ortalama maliyetler ve ortalama satış fiyatları arasındaki oran kamu lehine çok iyi bir orandadır. Özel sektör işletmeciliğinin bu oranı yani kar payını arttırmak için işçilikten kısma yani emek sömürsü yapma dışında yapabileceği herhangi bir şey yoktur çünkü taşeronlaşma yöntemi ile işçilik maliyetleri % 8 seviyelerine kadar düşürülmüştür.

Bor özelleştirildiği takdirde, özel şirketler arasındaki rekabet 1978 öncesinde olduğu gibi fiyatların ve toplam ülke kazancının 10 kat düşmesine neden olacaktır. Kaldı ki, yerli madencilik şirketlerinin uluslararası maden tekellerinin karşısında tutunabilecek güçleri bulunmadığından, bor rezervlerinin kısa sürede söz konusu tekellerin eline geçmesi de kaçınılmazdır.

Bor konusunun Türkiye'de bir tabu haline getirildiğinden bahsedilerek, bu yüzden bor'lu sanayilerin gelişiminin Devlet tarafından engellendiğini savunanlar ile de bor madenlerinin özelleştirilmesini, eski sahipleri ise ruhsatlarının geri iade edilmesini isteye gelmişlerdir. Dünyadaki en büyük bor rezervine sahip ülke olmamıza rağmen 1980 öncesine kadar dizginlerimiz hep yabancıların elinde kalmış, hep onların oynadıkları oyunlarda bize verilen roller üstlenilmiştir.

21. yüzyılın başında yine aynı durumdayız değişen bir şey yok. Ümidimiz bor madenlerimizin özel sektör mü devlet sektörü mü işletsin konusundaki kısır tartışmaların bize değil yabancılara yaradığı herkes tarafından bir kez daha anlaşmasıdır. Konunun borların

özelleştirilip özelleştirilmemesi noktasında tıkatılması yerine, Türkiye de bor teknolojilerinin ve sanayi'nin gelişiminin nasıl sağlanacağı olmalıdır.

Bor mineralleri; çok yaygın kullanılan ileri teknoloji hammaddesi olması nedeniyle, ulusal sanayimizin geliştirilmesinde lokomotif olabilecek özellikte bir hammaddedir. Ulusal sanayimizle şeffaf işbirlikleri yapılarak, bor madenlerinin çekirdek sanayi olduğu uç ürünlerin üretilmesi ve dolayısıyla daha fazla katma değer yaratılması ülkemiz açısından yararlı görülmektedir. Borlara dayalı, yeni ürün ve teknolojilerin üretilmesi için; daha fazla AR-GE çalışmasının desteklenmesi ve borlar için özel bir TEKNOKENT'in kurulması ülkemize daha fazla katma değer yaratılması için acil ihtiyaç görülmektedir. Ulusal sanayimizle geliştirilecek gerçekçi, bilimsel ve teknolojiye dayalı Ulusal Bor Politikaları için daha fazla zaman kaybedilmemelidir. Dolayısıyla; bor ürünlerinde buluşların artırılması ve teknolojik inovasyonların geliştirilmesi için gerekli teşvik verilmelidir.

İleri teknoloji malzemelerinin pek çoğu ya bor esaslıdır ya da bor katkıdır. Söz konusu malzemelerin üretimiyle elde edilen katma değer ham veya rafine bor tuzlarının fiyatını yer yer 10'a, 100'e ve hatta 1000'e katlamaktadır. Bor cevheri, konsantresi veya rafine ürünleri satarak zengin ülke olamayacağımız apaçıktır. Türkiye'de pek çok bor uç ürününün üretim şifrelerinin çözülebilmesi için devlet mülkiyetindeki bor madenlerinin devlet eliyle çıkarılıp satılmasıyla sağlanan kamu gelirlerinin önemli bir kısmının bor uç ürünlerine yönelik araştırma-geliştirme projelerine aktarılması, katma değeri yüksek ürünler ihraç edebilmenin en rasyonel ön adımı olacaktır.

Değerli Konuklar;

Sonuç olarak;

- Gelişen teknolojiler, bugün sanayinin tuzu olarak adlandırılan bor'un kullanımını ve bağımlılığını artırmakta ve borun stratejik mineral olma özelliği giderek daha da belirginleşmektedir.
- Ülkemizin gelişmesinde, doğal kaynaklarımızın ekonomik katkısını verimli şekilde sağlayacak ciddi, tutarlı bir sanayi, teknoloji, enerji ve bunlara bağlı olarak madencilik politikası'nın uygulanmasına ihtiyaç vardır.
- Büyük rezervlere sahip olmak kendi başına bir anlam ifade etmemektedir, asıl olan bu rezervlerden sağlanacak faydanın en üst seviyeye çıkartılabilmesinin şartlarını oluşturmaktır. Bu noktada, sahip olduğumuz yüksek miktar ve kalitedeki rezervlerden sağlanacak faydanın en üst düzeye çıkarılabilmesi için katma değerleri daha yüksek ürünlere yönelmek ve Ülkemizde borlu sanayileri kurmak büyük önem taşımaktadır. ABD, Avrupa, Japonya, Çin gibi ülkeler için bor stratejik bir öneme sahiptir. O halde, Türkiye bu güç odaklarının duyarlılığını iyi analiz edip, strateji ve taktiklerini planlarken ortak çıkarlar çerçevesinde kendi çıkarlarını koruyan en uygun kesişim alanlarını bulup uygulamaya koymak durumundadır.
- Gelişmek ve refah seviyesini yükseltmek için, Türkiye'nin ulusal İnovasyon konusunda yetkinleşmesinden başka çözümü yoktur.
- Hidrojen taşıyıcısı olmasının yanı sıra ve bir enerji hammaddesi olan bor madenleri, 1950 yılından bu yana üzerinde en yoğun çalışma yapılan madendir. Bu bağlamda,

hidrojen taşıyıcısı, enerji hammaddesi ve füzyon reaktörlerinde yakıt olarak kullanımı hususlarında gelişmiş ülke laboratuvarlarında birçok çalışma yürütülen bor madeninin, 22. yüzyılda önemi daha da artacaktır. Bu konuda üniversitelerin çalışmasını hızlandırmak gerekmektedir.

1978 yılına kadar yerli ve yabancı özel şirketler eliyle işletilen bor madenleri, bu tarihte 2172 sayılı Kanun ile Etibank'a (bugün Eti Maden) devredilmiştir. 1983 yılında ise, 2840 sayılı Kanun ile bor tuzlarının aranması ve işletilmesinin devlet eliyle yapılacağı hükme bağlanmıştır. 2004 yılında 3213 sayılı Maden Kanununun 49. Maddesinde yapılan bir değişiklik ile "Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunmuş ve sonra bulunacak bor madenlerinin aranması ve işletilmesi 2840 sayılı Kanun hükümlerine tâbidir" denilerek bor madenlerinin yasal yapısı tamamlanmıştır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulu tarafından imzalanarak 5 Mart 2012 tarihinde Başbakanlığa iletilen 2840 sayılı kanunda değişiklik yapılması Başbakan'ın imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na gönderilmiştir. 2840 sayılı yasada yapılmak istenen bu değişiklik ile bor, toryum ve uranyum madenlerinin üretiminin özel sektörce yapılmasının önünde hiçbir engel kalmayacaktır. Bu tasarı yasalırsa, madencilikte bir özelleştirme yöntemi olan "işletme hakkının devredilmesinin" bor madenimiz için yolu açılacak ve yıllardır yapılamayan "borların özelleştirilmesi" başarılabilecektir. Hükümet yetkililerinden gelen tüm aksi iddialara karşın ve gerekçesi ne olursa olsun bu değişiklik, 2840 sayılı Kanunla Devlet eliyle işletilmesi gereken bor madeninin özelleştirilmesi demektir. 1800'li yılların sonlarından itibaren bor madenleri üzerinde oynanan oyunlar bugünde sürmektedir. Halen yürürlükte olan 2840 sayılı yasa ve Maden Kanunu'nun 49. maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde ruhsat hakkı kamu kuruluşumuz olan Eti Maden'e ait olan bor rezervleri üzerinde yıllardır oyun oynanmak istenmektedir. Ancak, sivil toplum örgütlerimizin ve kamuoyunun duyarlılığı sayesinde henüz istediklerine ulaşamayan belli kesimlerin vazgeçemedikleri bu talepleri ile ilgili olarak 2840 sayılı yasada yapılması istenilen değişikliklerin bir kanun teklifi olarak TBMM başkanlığında beklediği unutulmamalıdır.

Devletçe işletilen bor madenlerinin özelleştirilerek parçalanması rekabeti doğuracak ve bu parçalara sahip olacak şirketlerin dünya pazarlarında geçmişte olduğu gibi birbirleri ile rekabete girmeleri sonucu satış fiyatlarında önemli düşüşler görülecektir. Bu anlamda ülkemizin bor ihracat gelirleri de aynı ölçüde gerileyecektir. Her hangi bir tasarı ile adı ne olursa olsun bir şekilde bor fabrikalarını ve madenleri ile ilgili 2840 sayılı kanunda değişiklik yapmak, üçüncü şahıslara işlettirmek, ülkemizin bu değerli kaynağının işletme, üretim ve pazarlama hakkının şu veya bu şekilde farklı şirket isimleri ve kimlikleri ardında ulus ötesi sermaye tarafından kullanılmasını ve kontrol edilmesini kaçınılmaz bir son olarak karşımıza getirecektir.

Özellikle borlar, kar payı çok yüksek madenlerimiz olduğundan günlük ve dar çerçevede ele alınmamalı, ülkemiz ve ulusumuzun çıkarları ön planda tutulmalıdır. Bu bağlamda bor madenlerimiz basit oyunlara alet edilmemeli ve borların özelleştirilmesi kesinlikle düşünülmemelidir. 2840 sayılı yasadaki "Bor Madenleri Devletçe işletilecektir" hükmü asla değiştirilmemelidir. Ruhsatlar, fiyatları belirleme ve Pazar politikaları kamuda kalmakla birlikte yine de özel sektör ile işbirliği yapmaya çatlak aramak özelleştirmenin ve kaynakları aktarmanın bir diğer biçimi olduğundan bu yollara müsaade edilmemelidir.

Saygıdeğer katılımcılar, değerli konuklar

TMMOB ve Birliğimize bağlı 24 oda ile birlikte Maden Mühendisleri Odası olarak 60 yıldır olduğu gibi bundan sonrada doğruları, doğru bildiklerimizi ve inandıklarımızı söylemeye devam edeceğiz. 2840 sayılı yasada yapılmak istenen değişikliklere ve oynanan oyunlara karşı nasıl mücadele ettiyse TMMOB'u parçalama yasasına karşı da aynı mücadeleyi vermekten geri kalmayacağız.

Daima bilimden, emekten, halktan ve hukuktan yana olacağımızı ve bu alanda mücadele edeceğimizi bir kez daha deklere etmenin mutluluğunu ve onurunu yaşarken çalıştayımızın ülkemize, sektörümüze, mesleğimize ve meslektaşlarımıza katkı sağlaması dileğiyle çalıştayımızın düzenlenmesinde emeği geçen düzenleme kuruluna, odamız çalışanlarına ve tüm üyelerimize teşekkür ederim.

Saygılarımla;

Ayhan YÜKSEL

TMMOB Maden Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

SONUÇ BİLDİRGESİ:

"Bor Çalıştayı" TMMOB Maden Mühendisleri Odası tarafından 19 Aralık 2014 tarihinde Ankara'da ATO Meclis Salonunda 250 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Çalıştay'da bor madenlerimizin dünü bugünü ele alınarak dünyadaki gelişmeler ışığında ülkemizde ne yapılması gerektiği konusu uzmanlarca değerlendirilmiş ve Türkiye'nin olması gereken "Bor Politikası Nedir" sorusunun cevabı ortaya konmuştur.

Bor Çalıştay'ımızın sabah 1. Oturumda Türkiye'nin Bor Serüveni eski oda başkanlarımız tarafından 1980 öncesi ve 1980 sonrası olarak değerlendirilmiş, TMMOB ve Odamızın ülkemizin bor serüveninde verdiği mücadele anlatılmıştır. Sabah 2. Oturumda ise "Sanayinin Tuzu" olan Bor madenleri ile ilgili olarak çağrılan uzmanların sunumları ile "Bor" madenimizin kullanım alanlarının derinliği, Ar-Ge çalışmalarının önemi, Potansiyel ürün geliştirme alanlarının değerlendirilmesi ve gelecekteki enerji sistemleri içinde "Bor" madeninin nasıl yer alacağı konuları değerlendirilmiştir. Öğleden sonra 3. Oturumda "Bor Politikaları ve Stratejisi" eski ETİBANK Genel Müdürlerinin yanı sıra, Eti Maden Genel Müdürü, Boren Başkanlığı ve Üniversite ile birlikte Oda Başkanımızın katıldığı açık oturumda değerlendirilmiştir.

Bilindiği üzere dünya üzerinde bulunan doğal kaynaklarının dengesiz bir şekilde dağılmış olması, bu kaynaklar üzerindeki uluslararası arası çekişmeyi de beraberinde getirmiştir. Doğal kaynaklar ülkelerin stratejik konumlarını da ortaya çıkartmaktadır. Madencilik ile ilgili politikaların gelecek nesillerin haklarının da kollanarak tayin edilmesi gerekmektedir. Şayet bir ülke kendi kaynaklarının yurt içinde işlenmesine yönelik politikalar geliştirip

uygulayamıyorsa; bu ülke sanayileşmiş ülkelere ucuz hammadde sağlamak, diğer bir deyimle ülke zenginliklerini gerçek değerlerinin çok altında yurt dışına aktarmaya mecburdur.

Bor, stratejik bir madendir. Bor minerallerinin, son derece özel kimyasal yapıları nedeniyle, hammadde, rafine ürün ve nihai ürün şeklinde, büyük çoğunluğunda alternatifsiz olmak üzere, sayısız kullanım alanı mevcuttur. Bor mineralleri, ilave edildikleri malzemelerin katma değerlerini olağanüstü yükseltmekte, bu nedenle sanayinin tuzu olarak adlandırılmaktadırlar. Gelişen teknolojiler, bor kullanımını ve bor minerallerine olan bağımlılığı artırmaktadır. Hammadde, yarı mamul ve mamul madde olarak, cam, porselen, seramik, fiber glass, metalurji, elektronik, tıp, enerji, tarım, havacılık, savunma gibi çok farklı sektörlerde kullanılan bor mineralleri sanayinin vazgeçilmez hammaddelerindendir. Özellikle uçak ve uzay sanayilerinde, yapı elemanı ve yakıt olarak kullanımları söz konusudur. Bor minerallerinin, diğer yakıtlarla karşılaştırıldığında yüksek yoğunlukta enerjiye sahip olmaları nedeniyle, yakıt olarak da kullanımları konusunda yapılan araştırmalar bütün hızıyla sürdürülmektedir ve uygulamaları da günümüzde ortaya konmaktadır.

Ülkemizin, başta rezerv açısından dünyada lider olduğu bor madeni olmak üzere, tüm doğal kaynaklarından daha fazla yararlanması ve elindeki bu stratejik hammadde kaynakları ile ilgili geleceğe dönük stratejiler üretmesi için doğal kaynak ulusalcılığı stratejisini sistemli bir biçimde uygulamalıdır. Bir ülkede doğal kaynak ulusalcılığının amacı; bu yolla ülkenin doğal sermayesini işleyip bunu ekonomik, toplumsal ve insani sermayeye çevirmek; kalkınmayı bu tarzda gerçekleştirmek ve daha yüksek bir gelir düzeyi sağlamaktır. Bu nedenle; kalkınma modellerini, öncelikle öz kaynaklarına dayandıran ve eksiklerini dış kaynaklarla destekleyebilen ülkeler; kalkınma sürecini istikrarlı ve güvenli bir şekilde aşabilmektedirler. Türkiye`den bor alan ülkeler, bundan katma değeri yüksek bor ürünleri üretmekte ve bu ürünleri ileri teknolojik ürünlerin üretilmesinde kullanarak, ürettikleri katma değeri yüksek teknolojik ürünlerini Türkiye`nin de dâhil olduğu pazarlara satmaktadır. Dolayısıyla Türkiye`de bulunan bor madeni yabancı ülkelere satılmakta ve bu durum da kaynak aktarımına neden olmaktadır. Oysa diğer ülkeler için hammadde kaynağı olan bor madenlerinin dünya pazarında hak ettiği konumu ele geçirebilmesi, Türkiye`nin ancak katma değeri yüksek çeşitlendirilmiş bor ürünleri üreten teknolojileri geliştirilmesi ve bunların ileri teknolojik ürünlerin üretilmesinde kullanması ile mümkündür.

Türkiye dünya bor madeni rezervinin %72`sine sahiptir. Bu özelliği ile dünya ham bor madeni üretiminde birinci sırada yer almaktadır. Öte yandan, tek başına dünya bor talebini 500 yıl karşılayabilmesi söz konusudur. Dünya bor madeni rezervinin %7`sine sahip olduğu yazılıp çizilen ABD`de ise, yakın gelecekte bor rezervlerinin tükenmesi ile karşı karşıyadır. Rio Tinto şirketinin 2013 yılı faaliyet raporlarındaki verilere göre 1999 yılında 29,4 milyon ton olan B2O3 rezervi, 12 milyon ton B2O3 düzeyine inmiştir, bu da gösteriyor ki ABD rezervleri artık sonlanmıştır. Öz olarak 2020`li yıllarda Türkiye`nin Bor rezervleri ve üretim potansiyeli karşısında pazarı belirleme açısından karşısında herhangi bir uluslararası şirket (lobiler dışında) kalmayacaktır. Bu bağlamda Türkiye, stratejik önemi olan bor madenini taktiksel bir öngörüyle planlanmalı ve işletmelidir. Ülkemizin sahip olduğu yüksek bor rezervinin stratejik bir önem kazanması, bu rezervlerden elde edilecek ulusal faydanın yükseltilmesi ile mümkündür.

2172 sayılı yasa ile üretme, işletme ve pazarlama tekelinin elde edildiği 36 yıldan bugüne kadar Devlet kamu eli ile üzerine düşen görevi yerine getirmiş, pazarda belli bir noktaya ulaşmış ve ham-rafine ve kimyasal bor ürünleri üretimi konusunda ulaşması gereken noktaya yaklaşmıştır. İçinde bulunduğumuz dünya birinci bor türevleri piyasasının bugün için toplam 2-2,5 milyar Amerikan Doları olduğu düşünülebilir. Türkiye'nin bugün için bu pazardaki payı 2013 yılı itibari ile 850 milyon Dolar civarında seyretmektedir. Eti Maden (ETİBANK) 1978-2000 yılları arasında yaklaşık 400 milyon dolar yatırım yapmış, 2,8 milyar dolar gelir elde etmiş, 2001-2013 yılları arasında 1.175 milyar dolar yatırım harcaması yapmış, 6,2 milyar dolar gelir elde etmiş. Eti Maden'in 2013 yılında devam eden ve onay bekleyen projeleri toplamı 545 milyon dolardır. 2013 yılı geliri toplam 826 milyon dolar olan Eti Maden'in FVAÖK'i: %52, NET KAR'ı : % 42 olmuştur. Bor Madenlerini işleten Eti Maden "Altın Yumurtlayan bir tavuktur".

Kamu tekelinden vazgeçilmesi durumunda özel firmaların daha rasyonel çalışacağı ve kazancın artacağı varsayımı hiç bir şekilde doğru değildir, çünkü bor işletmeciliğinde ortalama maliyetler ve ortalama satış fiyatları arasındaki oran kamu lehine çok iyi bir orandadır. Özel sektör işletmeciliğinin bu oranı yani kar payını arttırmak için işçilikten kısma yani emek sömürsü yapma dışında yapabileceği herhangi bir şey yoktur. Aksine, özel şirketler arasındaki rekabet 1978 öncesinde olduğu gibi fiyatların ve toplam ülke kazancının 10 kat düşmesine neden olacaktır. Kaldı ki, yerli madencilik şirketlerinin uluslararası maden tekellerinin karşısında tutunabilecek güçleri bulunmadığından, bor rezervlerinin kısa sürede söz konusu tekellerin eline geçmesi de kaçınılmazdır. Bor konusunun Türkiye'de bir tabu haline getirildiğinden bahsedilerek, bu yüzden bor'lu sanayilerin gelişiminin Devlet tarafından engellendiğini savunanlar ile de bor madenlerinin özelleştirilmesini, eski sahipleri ise ruhsatlarının geri iade edilmesini isteye gelmişlerdir. Dünyadaki en büyük bor rezervine sahip ülke olmamıza rağmen 1980 öncesine kadar dizginlerimiz hep yabancıların elinde kalmış, hep onların oynadıkları oyunlarda bize verilen rolleri üstlenmişiz. 21. yüzyılın başında gene aynı durumdayız değişen bir şey yok. Ümidimiz bor madenlerimizin özel sektör mü devlet sektörü mü işletsin konusundaki kısır tartışmaların bize değil yabancılara yaradığı herkes tarafından bir kez daha anlaşılmasıdır. Konunun borların özelleştirilip özelleştirilmemesi noktasında tıkatılması yerine, Türkiye de bor teknolojilerinin ve sanayi'nin gelişiminin nasıl sağlanacağı olmalıdır.

Bor minerallerinin; çok yaygın kullanılan ileri teknoloji hammaddesi olması nedeniyle, ulusal sanayimizin geliştirilmesinde lokomotif olabilecek özellikte bir hammaddedir. Ulusal sanayimizle şeffaf işbirlikleri yapılarak, bor madenlerinin çekirdek sanayi olduğu uç ürünlerin üretilmesi ve dolayısıyla daha fazla katma değer yaratılması ülkemiz açısından yararlı görülmektedir. Borlara dayalı, yeni ürün ve teknolojilerin üretilmesi için; daha fazla AR-GE çalışmasının desteklenmesi ve borlar için özel bir TEKNOKENT'in kurulması ülkemize daha fazla katma değer yaratılması için acil ihtiyaç görülmektedir. Ulusal sanayimizle geliştirilecek gerçekçi, bilimsel ve teknolojiye dayalı Ulusal Bor Politikaları için daha fazla zaman kaybedilmemelidir. Dolayısıyla; bor ürünlerinde buluşların artırılması ve teknolojik inovasyonların geliştirilmesi için gerekli teşvik verilmelidir. İleri teknoloji malzemelerinin pek çoğu ya bor esaslıdır ya da bor katkıdır. Söz konusu malzemelerin üretimiyle elde edilen katma değer ham veya rafine bor tuzlarının fiyatını yer yer 10'a, 100'e ve hatta 1000'e katlamaktadır. Bor cevheri, konsantresi veya rafine ürünleri satarak zengin ülke

olamayacağımız apaçıktır. Türkiye`de pek çok bor uç ürününün üretim şifrelerinin çözülebilmesi için devlet mülkiyetindeki bor madenlerinin devlet eliyle çıkarılıp satılmasıyla sağlanan kamu gelirlerinin önemli bir kısmının bor uç ürünlerine yönelik araştırma-geliştirme projelerine aktarılması, katma değeri yüksek ürünler ihraç edebilmenin en rasyonel ön adımı olacaktır.

Öz olarak;

- Gelişen teknolojiler, bugün sanayinin tuzu olarak adlandırılan bor`un kullanımını ve bağımlılığını artırmakta ve borun stratejik mineral olma özelliği giderek daha da belirginleşmektedir.

- Ülkemizin gelişmesinde, doğal kaynaklarımızın ekonomik katkısını verimli şekilde sağlayacak ciddi, tutarlı bir sanayi, teknoloji, enerji ve bunlara bağlı olarak madencilik politikası'nın uygulanmasına ihtiyaç vardır.

- Büyük rezervlere sahip olmak kendi başına bir anlam ifade etmemektedir, asıl olan bu rezervlerden sağlanacak faydanın en üst seviyeye çıkartılabilmesinin şartlarını oluşturmaktır. Bu noktada, sahip olduğumuz yüksek miktar ve kalitedeki rezervlerden sağlanacak faydanın en üst düzeye çıkarılabilmesi için katma değerleri daha yüksek ürünlere yönelmek ve Ülkemizde borlu sanayileri kurmak büyük önem taşımaktadır. ABD, Avrupa, Japonya, Çin gibi ülkeler için bor stratejik bir öneme sahiptir. O halde, Türkiye bu güç odaklarının duyarlılığını iyi analiz edip, strateji ve taktiklerini planlarken ortak çıkarlar çerçevesinde kendi çıkarlarını koruyan en uygun kesişim alanlarını bulup uygulamaya koymak durumundadır.

- Gelişmek ve refah seviyesini yükseltmek için, Türkiye`nin ulusal İnovasyon konusunda yetkinleşmesinden başka çözümü yoktur.

- Hidrojen taşıyıcısı olmasının yanı sıra ve bir enerji hammaddesi olan bor madenleri, 1950 yılından bu yana üzerinde en yoğun çalışma yapılan madendir. Bu bağlamda, hidrojen taşıyıcısı, enerji hammaddesi ve füzyon reaktörlerinde yakıt olarak kullanımı hususlarında gelişmiş ülke laboratuvarlarında birçok çalışma yürütülen bor madeninin, 22. yüzyılda önemi daha da artacaktır. Bu konuda üniversitelerin çalışmasını hızlandırmak gerekmektedir.

1978 yılına kadar yerli ve yabancı özel şirketler eliyle işletilen bor madenleri, bu tarihte 2172 sayılı Kanun ile Etibank'a (bugün Eti Maden) devredilmiştir. 1983 yılında ise, 2840 sayılı Kanun ile bor tuzlarının aranması ve işletilmesinin devlet eliyle yapılacağı hükme bağlanmıştır. 2004 yılında 3213 sayılı Maden Kanununun 49. Maddesinde yapılan bir değişiklik ile "Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunmuş ve sonra bulunacak bor madenlerinin aranması ve işletilmesi 2840 sayılı Kanun hükümlerine tâbidir" denilerek bor madenlerinin yasal yapısı tamamlanmıştır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulu tarafından imzalanarak 5 Mart 2012 tarihinde Başbakanlığa iletilen 2840 sayılı kanunda değişiklik yapılması Başbakan'ın imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na gönderilmiştir. 2840 sayılı yasada yapılmak istenen bu değişiklik ile bor, toryum ve uranyum madenlerinin üretiminin özel sektörce yapılmasının önünde hiçbir engel kalmayacaktır. Bu tasarı yasalarsa, madencilikte bir özelleştirme yöntemi olan "işletme hakkının devredilmesinin" bor madenimiz için yolu açılacak ve yıllardır yapılamayan "borların

özelleştirilmesi" başarılacaktır. Hükümet yetkililerinden gelen tüm aksi iddialara karşın ve gerekçesi ne olursa olsun bu değişiklik, 2840 sayılı Kanunla Devlet eliyle işletilmesi gereken bor madeninin özelleştirilmesi demektir. 1800'li yılların sonlarından itibaren bor madenleri üzerinde oynanan oyunlar bugünde sürmektedir. Halen yürürlükte olan 2840 sayılı yasa ve Maden Kanunu'nun 49. maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde ruhsat hakkı kamu kuruluşumuz olan Eti Maden'e ait olan bor rezervleri üzerinde yıllardır oyun oynanmak istenmektedir. Ancak, sivil toplum örgütlerimizin ve kamuoyunun duyarlılığı sayesinde henüz istediklerine ulaşamayan belli kesimlerin vazgeçemedikleri bu talepleri ile ilgili olarak 2840 sayılı yasadaki yapılması istenilen değişikliklerin bir kanun teklifi olarak TBMM başkanlığında beklediği unutulmamalıdır.

Devletçe işletilen bor madenlerinin özelleştirilerek parçalanması rekabeti doğuracak ve bu parçalara sahip olacak şirketlerin dünya pazarlarında geçmişte olduğu gibi birbirleri ile rekabete girmeleri sonucu satış fiyatlarında önemli düşüşler görülecektir. Bu anlamda ülkemizin bor ihracat gelirleri de aynı ölçüde gerileyecektir. Her hangi bir tasarı ile adı ne olursa olsun bir şekilde bor fabrikalarını ve madenleri ile ilgili 2840 sayılı kanunda değişiklik yapmak, üçüncü şahıslara işlettirmek, ülkemizin bu değerli kaynağının işletme, üretim ve pazarlama hakkının şu veya bu şekilde farklı şirket isimleri ve kimlikleri ardında ulus ötesi sermaye tarafından kullanılmasını ve kontrol edilmesini kaçınılmaz bir son olarak karşımıza getirecektir.

Özellikle borlar, kar payı çok yüksek madenlerimiz olduğundan günlük ve dar çerçevede ele alınmamalı, ülkemiz ve ulusumuzun çıkarları ön planda tutulmalıdır. Bu bağlamda bor madenlerimiz basit oyunlara alet edilmemeli ve borların özelleştirilmesi kesinlikle düşünülmemelidir. 2840 sayılı yasadaki "Bor Madenleri Devletçe işletilecektir" hükmü asla değiştirilmemelidir. Ruhsatlar, fiyatları belirleme ve Pazar politikaları kamuda kalmakla birlikte yine de özel sektör ile işbirliği yapmaya çatlak aramak özelleştirmenin ve kaynakları aktarmanın bir diğer biçimi olacağından bu yollara müsaade edilmemelidir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

**TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

MADENCİLİKTE İŞ GÜVENLİĞİ VE GELECEĞİ-SOMA VE ERMENEK GERÇEĞİ PANELİ

(25 Aralık 2014 – ISPARTA)

SUNUŞ:

Odamız Isparta ve Antalya İl Temsilcilikleri ile Süleyman Demirel Üniversitesi tarafından düzenlenen "Madencilikte İş Güvenliği ve Geleceği-Soma ve Ermenek Gerçeği" Paneli, 25

Aralık 2014 Perşembe günü Isparta'da gerçekleştirilmiştir. Panele Oda Başkanımız Ayhan YÜKSEL ve Hukuk Müşavirimiz Avukat Volkan KAYA konuşmacı olarak katılmışlardır.

---

7. ULUSAL KIRMATAŞ SEMPOZYUMU

SUNUŞ:

Odamız İstanbul Şubesi tarafından İstanbul'da düzenlenen ve 5 Mart 2015 tarihinde başlayan 7. Ulusal Kırmataş Sempozyumu 6 Mart 2015 tarihinde yapılan "Büyük Kentlerdeki Agregada Madencilik Sorunları" konulu panelle sona ermiştir.

AÇILIŞ KONUŞMASI:

Sayın Başkan; Saygıdeğer sektör temsilcileri ve bürokratlar; Değerli Hocalarım ve Meslektaşlarım;

2014 yılı sektörümüz, mesleğimiz ve meslektaşlarımız için acı dolu bir yıl olmuştur. Yaşanan Soma ve Ermenek facialarında başta 5 maden mühendisi meslektaşımız olmak üzere yaşamını kaybeden tüm maden emekçilerini saygıyla anıyor ve hepinizi TMMOB Maden

Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygı ile selamlıyorum. Odamız İstanbul Şubesi tarafından düzenlenen 7. Kırmataş Sempozyumu`na hepiniz hoş geldiniz.

Ülkelerin gelişmesinde doğal kaynaklarını kullanılması bir gerekliliktir. Ancak, bu kaynakların tükenen, yenilenemez ve maksimum faydasının gelecek nesillere bırakılmasının gerekli olduğu düşünülduğünde ciddi bir madencilik politikası ve uygulamaları olmazsa olmaz bir zorunluluktur.

Son yıllarda ülkemizde ve dünyada madenciliğin kabul edilebilirliğinde yaşanan sorunlar ve giderek artan tepkiler nedeni ile Uluslararası Madencilik ve Metal Konseyi (ICMM) 2003 yılında madencilik endüstrisinin kalkınmaya yönelik taahhütlerinin çerçevesini belirleyen 10 temel ilkeyi şöyle açıklamıştır.

- 1.Etik madencilik uygulamaları gerçekleştirmek ve bunların paydaşları olan maden işletmesi, devlet, endüstri, toplum vb. kurumlar arasında etkin paylaşımların olduğu sağlıklı işletmelerle madencilik yapmak.
- 2.Kalkınma politikalarını, paylaşımcı bir karar verme sürecine dahil etmek.
- 3.Temel insan haklarının önde olduğu ve kültürlere, gelenek ve göreneklere saygılı madencilik uygulamaları yapmak.
- 4.Doğru verilere ve bilimsel temellere dayalı risk yönetimi stratejilerini uygulamak
- 5.İşletmelerin sağlık ve güvenlik koşullarını sürekli iyileştirecek yöntemler arayışında olmak.
- 6.Çevresel koşulların sürekli iyileşmesine yönelik arayışlar içinde olmak.
- 7.Biyo çeşitliliğin korunmasına ve entegre arazi planlamasına katkıda bulunmak.
- 8.İşletmelerde ürün tasarımı, ürün kullanımı, tekrar kullanım ve geri dönüşüm gibi konulara duyarlı ve bunlara imkân sağlayıp teşvik eden modeller geliştirerek atıkların en uygun şekilde yönetilmesini sağlamak.
- 9.Madenciliğin yapıldığı alandaki toplulukların sosyal, ekonomik ve kurumsal alandaki gelişmelerine katkıda bulunmak.
- 10.Paydaşlara etkili ve şeffaf taahhütler verme ve iletişim içinde olma ile taahhütlerin yerine getirildiğini kanıtlayan bağımsız kurumlarca onaylanmış raporlamalarla bir uyum içinde olmak.

Literatürde bu on ilke bile yeterli bulunmaz iken, maalesef ülkemiz madencilik sektöründe bu on ilke bile tam olarak benimsenmemiştir. Bu durum sektörün gelişimi açısından da önemli bir tehlike oluşturmaktadır. Madenciliği düzenleyen en gelişkin mevzuat bile sektörün bu ilkeleri benimsememesi durumunda işlevsel olmamaya mahkûmdur.

Madencilik sektörünün tükenen yeraltı kaynaklarının yönetiminde ülke stratejisi olarak benimsenen temel ilkeler, ülkelerin madencilik yaklaşımlarını belirlemektedir. Dünyada madencilik ve petrol endüstrisi gibi tükenen yeraltı kaynaklarının üretiminin yoğun olarak yapıldığı gelişmiş ülkelerde benimsenen en temel yaklaşım şudur:

Maden, petrol doğalgaz vb. tükenen yeraltı kaynakları sadece üretimin yapıldığı dönemin nesillerine değil, gelecek nesillere de aittir. Bu nedenle bu rezervlerin maksimum fayda ile işletilerek elde edilen faydanın gelecek nesillerin kullanacağı yeni kaynaklar oluşturulmasında kullanılması esastır. Dolayısı ile maden ocaklarının maksimum fayda ile çalışması esas iken bu fayda sadece üretime odaklı bir maliyet hesabına dayanmamakta, işletmenin güvenlik,

sosyal ve çevresel etkilerin azaltılması, vb. maliyetlerinin üretim maliyetine eklenmesi ile hesaplanmaktadır. Ülkemiz madencilik sektöründe güvenlik, sosyal ve çevresel etkilerin azaltılması maliyetlerin, üretim maliyetlerine tam olarak yansıtılmasına dayalı bir yaklaşım benimsenmemekte, mevzuatın buna zorlayıcı düzenlemeleri eksik olması nedeniyle yetersiz kalmaktadır.

Planlama mühendislik bilim ve mesleğinin en temel ilkesi olup söz konusu mühendislik maden mühendisliği olunca mesleğimizin arama, hazırlık, üretim cevher hazırlama aşamaları ile birlikte çevresel ve sosyo ekonomik sonuçları bir bütünsellik içerisinde değerlendirildiğinde planlamanın kaçınılmaz olduğunu ifade etmek bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ancak ülkemizde ne madencilik alanında nede diğer sektörlerde bilimsel bir planlamadan söz etmek mümkün değildir. Madencilik planlamalarının ve politikalarının en temel uygulaması olan Maden Kanunu son 12 yıl içerisinde 3 kez değişime uğramış ve 18 Şubatta onaylanarak yürürlüğe giren yeni maden kanunu daha şimdiden "yeni kanun ne zaman çıkacak?" şeklindeki sorularla tartışılmaya başlanmıştır.

2004 yılında 5177 sayılı kanun da yapılan değişiklikle ruhsat güvencesine kavuşturulan taş ocakları ve agrega sektörü bu kadar sık değişen ve değiştirilen bir maden kanunu ile ruhsat güvencesinden daha da riskli olan planlama, yatırım ve geleceksizlik sorunları ile karşı karşıya kalmaktadır. Mevzuatın bu duraysızlığı aynı zamanda tüm sektörü de benzer şekilde etkileyecektir.

Madencilik sektöründeki politikasızlık başta sanayi ve inşaat sektörleri olmak üzere diğer sektörlerde de var olunca sektörümüzün sorunlarının daha da artmasına neden olmaktadır. Sempozyumumuzun konusu olan "Kırmataş" sektörü özellikle büyük kentlerde ki yanlış imar planlamaları nedeniyle rezerv güvenliği sorunu ile karşı karşıya kalmıştır.

1981-2009 yılları arasında kapanmış yaklaşık 1000 adet madeni işletmesi üzerinde yapılan bir araştırma sonucunda bu madenlerin yaklaşık % 75'i planlanmamış, erken kapatılmak zorunda kalan madenlerdir. İncelenen kapatılmış madenlerin sadece %25'i rezervin tükenmesi nedeni ile kapatılmışlardır. Eğer bu araştırma ülkemizde yapılmış olsa sonuçların daha da vahim olacağı herkes tarafından kabul edilebilecek bir gerçeklik olacak olup yeni maden kanununda oluşturulan madencilik bölgelerine ilişkin düzenlemeler buna en güzel örnektir.

Madencilikte, bilimsellik, planlama, gelişim ve kalkınma için gerekli olan en temel ihtiyaç maden mühendisliği bilim ve mesleğini sektörün hizmetine sunmaktır. Ancak 6592 Sayılı maden kanunu değişiklikleri ile yaşanan iş kazalarının ve tüm olumsuzlukların faturaları ile sistemin günahları meslektaşlarımıza çıkarılarak teknik nezaretçilik kaldırılmış, yerine getirilen YTK'lar ile diplomalarımız tartışmaya açılmış, çalışma alanlarımız sınırlandırılmıştır. Mesleğimize ve meslektaşlarımıza yapılan bu saldırıları püskürtmek ve gerekli mücadeleyi vermek Odamızın en temel görev ve önceliğidir.

Bir cevherin ekonomik olarak çıkartılmasını denetlemek ve düzenlemek devletin en temel görevlerinden biridir. Bir cevherin ekonomik olarak işletilebilirliği hesabında üretim maliyetlerinin yanında güvenlik maliyeti, riskleri azaltma maliyetleri, madencilğin sosyal ve

çevresel etkilerinin azaltılması maliyetleri hesaba katılır. Genellikle kamuoyunda madencilik sosyal etkilerinin madencilik disiplini içinde yer almadığı, hatta maden mühendisliğinin bu konuya kafa yormasının mühendislik değil de siyasi kaygılar olduğu gibi bir kanı mevcuttur. Bu kanı bilimsel ve doğru madencilik yaklaşımları geliştirmekle yükümlü olan maden mühendisliği disiplinine uygun değildir.

Bu bilimsel gerçeklikten yola çıkan Odamız, TMMOB ve bağlı Odalar, mesleğin ve meslektaşlarının sorunlarını ülkenin sorunlarından ayrı tutmadan 60 yıldır olduğu gibi bundan sonra da her türlü baskıya rağmen halkımızın ve ülkemizin hizmetine sunmaya, madenlerimize, kentlerimize, derelerimize sahip çıkmaya, rantta, yoksulluğa ve yolsuzluğa karşı durmaya devam edecektir.

Önemli bir madencilik faaliyet alanı olan kırmataş sektörüne dönük gelişmelerin gözden geçirileceği, sorunların tartışılacağı ve çözüm önerilerinin getirileceği, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin tartışılacağı, 7. Ulusal Kırmataş Sempozyumunun mevcut sorunların çözümüne, ülkemize ve sektörümüze katkı koyacağına inancımızla sempozyumu destekleyen kamu ve özel tüm madencilik kuruluşlarımıza, sempozyumun düzenlenmesinde emeği geçen İstanbul Şube Yönetim Kurulu'na, Sempozyum Yürütme ve Bilimsel Kurul Üyelerine, bildiri sunarak katkı koyan saygıdeğer meslektaşlarımıza ve hocalarımıza, bizzat katılarak bizleri onurlandıran delegelerimize ve emeği geçen herkese TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve şahsım adına teşekkür ediyor hepimizi saygı ile selamlıyorum.

Ayhan YÜKSEL
TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
05 Mart 2015, İstanbul

SONUÇ BİLDİRGESİ:

7. Ulusal Kırmataş Sempozyumu "Agrega (Beton-Asfalt) Çimento Hammaddeleri Madencilik ana teması ile, TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin ev sahipliğinde ve Agregas Üreticileri Birliği, Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği, Türkiye Hazır Beton Birliği'nin destekleri ile 5-6 Mart 2015 tarihlerinde İstanbul Maslak Sheraton Otelinde gerçekleştirilmiştir.

Çağdaş bilgi üretimi ve paylaşımının olmazsa olmazı olan çoklu disiplinlerin birlikte çalıştığı, bilgi ürettiği bilimsel bir platform özelliği taşıyan bu sempozyumu, 250'nin üzerinde mühendis, teknik eleman ve üniversite öğrencisi izlemiştir. Sempozyumda 30'u sözlü sunum 9'u poster olmak üzere toplam 39 bildirinin tartışmaya açıldığı bu bilimsel toplantıda ayrıca eş zamanlı olarak toplam 11 firma ve kurumun katıldığı bir de sergi açılışına yer verilmiştir.

7. Ulusal Kırmataş Sempozyumunda; agrega üreticileri ve tüketicileri, mühendisler, üniversiteler, sanayiciler ve makine-ekipman üreticileri, bir araya getirilmiş, Türkiye'de ve dünyada agrega madencilik, standartlar, sürdürülebilir kırmataş madencilik ve çevre, çimento, beton ve asfalt hammadde özellikleri, geri dönüşümlü agrega, maden mevzuatı gibi

konular irdelenmiş, bilimsel ve teknolojik gelişmeler işçi sağlığı, iş güvenliği ve eğitimi konularında da sunumlar yapılmıştır. 7 adet çağrılı tebliğden biri olan, odamız İşçi Sağlığı İş Güvenliği Komisyonu hazırlanan bildiride ülkemizin en ağır sorunlarından biri olarak öne çıkan ve sektörümüzde sıkça yaşanan iş yerlerindeki emniyetsiz çalışma koşullarına bağlı yaralanma ve ölümlere çarpıcı bir yaklaşım sergilemiştir. Sempozyum boyunca sıkça dile getirilen ve açılış konuşmalarına da damga vuran iş cinayetlerinde kaybettiğimiz emekçiler defalarca saygıyla anılmıştır.

Sempozyumun son günü ise, MİGEM, AGÜB, OGM, Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi temsilcilerinin panelist olarak katılımlarıyla "Büyük Kentlerdeki Agregada Madencilik Sorunları" başlıklı bir panel gerçekleştirilmiştir. Paneldeki konuşmacıların gerek kanun ve uygulamalar ile ilgili anlatımları, gerekse işçi sağlığı iş güvenliği konusundaki hassasiyetlerin konuşulması, salonun da katkı ve sorularıyla ilerleyen toplantının sonuçta daha alacak çok yolun ve yapacak çok işimizin olduğunu bir kez daha göstermiştir.

İki gün süren Sempozyum'da dile getirilen görüş ve öneriler ana başlıklarıyla aşağıda özetlenmiştir:

(1) Madencilik planlamalarının ve politikalarının en temel uygulaması olan Maden Kanunu son 12 yıl içerisinde 3 kez değişime uğramış ve 18 Şubatta onaylanarak yürürlüğe giren yeni maden kanunu daha şimdiden "yeni kanun ne zaman çıkacak?" şeklindeki sorularla tartışılmaya başlanmıştır. 2004 yılında 5177 sayılı kanunda yapılan değişiklikle ruhsat güvencesine kavuşturulan taş ocakları ve agrega sektörü bu kadar sık değişen ve değiştirilen bir maden kanunu ile ruhsat güvencesinden daha da riskli olan planlama, yatırım ve geleceksizlik sorunları ile karşı karşıya kalmaktadır. Mevzuatın bu duraysızlığı aynı zamanda tüm sektörü de benzer şekilde etkilemektedir.

(2) Havza Agregada Madencilik'in üretim, yerinde kalite kontrolü, taşıma ve rehabilitasyonu, gibi konularda teknik önerilerin hazırlanmasında halen ciddi eksiklikler mevcuttur. Nitekim, kırmataş işletmeleri kendi ruhsat sınırları içerisinde yapmayı taahhüt ettikleri yeniden yapılandırma veya doğaya yeniden kazandırma planları komşu ruhsatlardan bağımsız olarak hazırlayabilmektedirler. Bu planlar morfolojik kirliliğe neden oldukları gibi 100 metrelere ulaşan kontrolsüz, her an yenilme riskine açık şevler oluşturmakta, iş sağlığı ve güvenliğini ciddi ölçüde artarak tehdit etmektedirler. Bu durumun önlenmesi, iş sağlığı ve güvenliği önem ve önceliğinde, ekonomi ve ekoloji anlayışını da kapsayan "havza madencilikine" uyumlu yeniden yapılandırma ve doğaya yeniden kazandırma projeleri ile ancak mümkündür.

(3) Kırmataş sektörünün, ulaştığı yatırım düzeyi, yıllık bilançosu, üretim boyutu ve sağladığı istihdam ile madencilik alanında ülkemize katma değer üreten özel ve önemli bir iş kolu durumunda olduğu; ancak, artan yoğun ve plansız/çarpık kentleşme alanları içinde kalmış kırmataş ocak işletmeleri; ham madde kapasitelerine göre sürdürülebilir üretimleri, bilimsel ve teknik açıdan "yeniden yapılandırılma gereklilikleri" dikkate alınmadan, karşılaşılan iş güvenliği ve çevre sorunları yanında artan sosyal baskılar ile teknik ve ekonomik açıdan sınırlandırılarak, sonlandırılmaktadır.

(4) Ülkemizde agrega olabilecek maden rezervleri oldukça yaygın ve büyüktür. Ancak, "güvenilir rezerv/üretim/kalite envanteri" halen eksiktir. Bu nedenden dolayı sektörel yapı

hakkındaki bilgiler tam olarak ortaya koyulamamaktadır. Üretim ölçekleri çok cılız olup orta gelir tuzağı içinde çakılı kalmış olan ülke ekonomisinin ~ 10,000 \$/fert`ten olması gereken milli gelir düzeyi 25,000 \$/fert`e ulaşması için en az fert başına yılda 10 ton mertebesinde agrega üretimi (780 milyon ton/yıl) olmalıdır. Söz konusu değer 2014 -2015 için kestirilen üretimin en az 1.6 katıdır.

(5)Arazi kullanımındaki sınırlamalar, çevre sorunları ve yüksek nakliye maliyetleri mevcut rezervlerin kullanımını sınırlamaktadır. Dolayısıyla, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımının önemli olduğu günümüzde ocaklarda üretilen kayaçların mümkün olduğunca değerlendirilmesi gerekmektedir.

(6)Deniz yolu ile agrega sevkine imkân verebilecek İstanbul gibi mega kentlerde tek ve sınırlı sayıda aktarma limanları yetersiz kalmaktadır. Günümüzde bu ve benzeri bölgelerde faaliyet gösteren işletmeler konteyner taşımacılığına odaklı çalışmalar yürütmekte olup, "dökme yükü stoklayacak uygun nitelikte alan olmadığından" bu miktarda malzemenin limanlardan sevkiyatı mümkün görülememektedir.

(7)Sürdürülebilirlik kavramı içinde "geri dönüşümlü agregaların" kullanımını belirleyen ve denetleyen sınır şartların bilimsel ve teknik olarak ortaya konularak planlama ve karar alma süreçlerinde daha hızla ilerleyebilmek için gerekli standart ve veri tabanlarının ivedilikle oluşturulması gerekmektedir.

Bu sempozyumda, kırmataş sektöründe yer alan tüm paydaşların gelecekte üzerinde titizlikle durulması gereken konular yukarıda özetlenen konu başlıklarına göre önem ve öncelik kazanmıştır.

Kamuoyuna saygılarımızla duyurulur.

**TMMOB
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
İSTANBUL ŞUBESİ YÖNETİM KURULU
06 Mart 2015, İstanbul**

TÜRKİYE 24. ULUSLARARASI MADENCİLİK KONGRESİ

SUNUŞ:

Odamız tarafından Antalya`da düzenlenen ve 14 Nisan 2015 tarihinde başlayan Türkiye 24. Uluslararası Madencilik Kongresi 17 Nisan 2015 tarihinde sona erdi.

43 ülkeden 1000`i aşkın yerli ve yabancı delegenin katıldığı kongrede toplam 328 bildiri sunulmuştur. Ayrıca kongre süresince 69 firmanın katıldığı ve sektörde yaşanan teknolojik gelişmelerin yer aldığı sergi de düzenlenmiştir.

AÇILIŞ KONUŞMASI:

Yüzlerce ve binlerce km. uzaklıktan gelerek bizlere destek veren, yaptıkları bilimsel çalışmalar ile dünya ve ülkemiz madenciliğine ışık tutacak olan saygıdeğer Konuklar, değerli bilim insanları, sevgili meslektaşlarım ve basınımızın güzide temsilcileri;

Uzak Asya`dan gelip Akdeniz`e doğru bir kıvrak başı gibi uzanan, Mezopotamya`dan Trakya`ya kültürlerin ve uygarlıkların beşiği ülkemize, buram buram tarih kokan her santimetre karesinde doğal güzellikleri barındıran turizmin başkenti Antalya`ya hoş geldiniz.

Hepinizi 60 yıllık onurlu bir geçmişe sahip olan TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, ve şahsım adına saygı ile selamlıyorum.

Yüzlerce yıl uygarlıklara ve kültürlere ev sahipliği yapmış olan bu coğrafyada maalesef ki onlarca yıldır savaşlar devam etmekte kan ve gözyaşı eksik olmamaktadır. Emperyalist ve küresel güçler tarafından coğrafyanın yer altı ve enerji hammadde kaynaklarını ele geçirmek ve yönetmek amacıyla çıkarılan savaşların nedenleri etnik ve mezhepsel nedenler gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Arap Baharı adı ile demokratikleşme kisvesi altında organize

edilerek Tunus'ta başlayan ve Libya ile devam eden süreç Suriye ve Irak'a sığramış İŞİD canileri vasıtasıyla sınırlarımızı tehdit etmiş vatandaşlarımızın can güvenliğini tehlikeye sokmuştur. Bununla birlikte Yemen'de yeni bir İŞİD yaratamayan emperyalist güçler dünya petrol naklinin % 26'sından fazlasının gerçekleştiği Bab'ül Medlan boğazını ele geçirmek amacıyla işbirlikçileri vasıtasıyla oluşturdukları koalisyon güçleri aracılığıyla Yemen'e karşı saldırıya geçmişlerdir. İçerisinde bulunduğumuz coğrafyanın sorunları ne etnik ne de mezhepsel nedenlere dayanmamaktadır.

Gerçek neden coğrafyanın sahip olduğu yeraltı zenginlikleri ve bu zenginliklerin emperyalist güçler tarafından sömürülmek istenmesidir. Ne yazık ki bu süreçte ülkemiz dış politikasında yapılan hatalar nedeniyle "değerli yalnızlık" ve "sıfır komşu" konumuna gelinmiştir.

Ülkemizde emperyalist güçlerin sadece savaş politikaları desteklenmemiş ve benimsenmemiştir. Aynı zamanda 35 yıldır aynı güçlerin amaçlarına hizmet eden ekonomi politikaları da uygulanmıştır. Özal ile başlayan neo liberal politikaların sorunları Derviş uygulamaları ile çözülmüş ve AKP uygulamaları ile de tamamlanmıştır. Uygulanan neo liberal politikalar sonucu özelleştirmeler tamamlanmış, taşeronlaşma ile emek "mesleğimiz de dahil olmak üzere" değersizleştirilmiş, esnekleşme ve kuralsızlaşma düzenlemeleri ile devam eden süreç denetimsizleştirme ile zirveye ulaşmıştır.

Saygıdeğer konuklar;

Bu uygulamalardan toplumun tüm katmanları ve sektörleri ile birlikte madencilik sektörü de etkilenmiş daralmaya ve durgunlaşmaya başlayan sektörümüz 2012 Haziran Genelgesi ile adeta gerileme dönemine girmiştir. Büyümenin yüzde 3'lerin altına indiği 2014 yılı sektörümüz açısından küçülme ile sonuçlanmakla kalmamış olup mesleğimiz, meslektaşlarımız ve birlikte ürettiğimiz maden emekçileri için acılarla dolu bir yıl olmuştur.

-13 Mayıs 2014 tarihinde Soma'da ruhsatı kamuya ait olan ve taşeron aracılığı ile işletilen bir yer altı kömür ocağında oluşan yangın sonucu meydana gelen faciada 5'i maden mühendisi meslektaşımız olmak üzere toplam 301 maden emekçisi,

-28 Ekim 2014 tarihinde Ermenek'te özel sektör tarafından rödövens marifetiyle işletilen bir kömür ocağında su baskını şeklinde meydana gelen facia sonucu 18 maden emekçisi yaşamını kaybetmiştir.

Her iki faciada da TMMOB Maden Mühendisleri Odası olarak olaya müdahil olunmuş demokratik mesleki bir kitle örgütü olmanın vermiş olduğu sorumluluk ile gerçeklerin üzerinin örtülmesi engellenmiş ve örgütümüz tarafından yapılan çalışmalar, hazırlanan raporlar ile kamuoyu aydınlatılmıştır. Ancak bu çalışmaların ön rapor aşamasından çıkarılarak tamamlanması için başta savcılık olmak üzere yetkili ve sorumlu kurum ve kuruluşlardan istenen gerekli izinler ile 26 başlık altında toplanmış olan bilgi ve belge Odamıza verilmeyerek çalışmalarımızın geliştirilmesi adeta engellenmiştir.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası tarafından hazırlanan raporda da belirtildiği ve toplumun tüm kesimlerinden de kabul gördüğü üzere kazanın asli ve sistemsel nedenleri neo

liberal politikaların sonucu olan taşeronlaştırma, üretim zorlaması, mevzuattan kaynaklanan esnekleşme ve kuralsızlaşma ile denetimsizleştirmedir.

Yani o ocaklara taşeronu, rödevansçıyı sokanlardır. Yani mevzuat ile esnek ve kuralsız çalışma ilişkilerini düzenleyen mevzuatı yaparak üretim zorlamasını sağlayanlardır. Maden mühendisliği bilim ve tekniğini hiçe sayarak ülkemizde 18. yüzyıl madenciliğinin yapılmasına izin verenlerdir.

Ancak kazadan sonra da ilgili savcı tarafından yapılan açıklamadan da hatırlanacağı üzere olayın sorumluluğu öncelikli olarak faciada yaşamını kaybeden meslektaşlarımıza yüklenmek istenmiş olup toplumda oluşan infial sonrasında da sorumluluk ölen yerine ölemeyen maden mühendislerine yüklenmek istenmektedir.

Kazanın hemen akabinde 21-23 Mayıs 2014 tarihlerinde Zonguldak'ta düzenlenen Uluslararası Kömür Kongresin'de de belirttiğimiz üzere ölen yada ölemeyen maden mühendislerinin haklarını korumak onlara sahip çıkmak namus borcumuzdur, vefa borcumuzdur dedik ve söz verdik.

Saygıdeğer konuklar;

Dün 13 Nisan 2014 Soma Davasının ilk günüydü ve TMMOB Maden Mühendisleri Odası Genel Merkezi ve Şubeleri ile birlikte sözümüzü tutmak üzere Akhisar Adliyesi'nde idik. Üst Birliğimizle birlikte gerçek sorumluların açığa çıkarılması için elimizden geleni yapacağımızı, ölen ve arkadaşlarını öldürmekle suçlanan üyelerimizin haklarını koruyacağımızı, davanın takipçisi olacağımızı kamuoyu ile bir kez daha paylaştık. Bu davanın sonu nereye varırsa varsın, TMMOB Maden Mühendisleri olarak gereğini yapmaktan çekinmeyeceğiz. Odamızın geçmişi sözümüzün teminatıdır.

Ülkemiz madenciliğinin mühendislik bilim ve tekniğinin ışığında gelişmesi için "Soma Milad" olmalı diyerek ve bunun içinde ayrıntıları Odamızın ürettiği raporlarda belirtildiği üzere "üniversiteler, sendikalar, meslek odaları, sektör temsilcileri ve ilgili bakanlıklar bir araya gelerek başta kurumsal alt yapı sorunlarından başlayarak gerekli çalışmalar yapılmalı ve tüm tarafların eşit temsil edildiği Ulusal İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurumu kurulmalıdır." Önerisinde bulunduk.

Odamızın bu önerisine karşın ne yapıldı?

TBMM'de ve Başbakanlık'ta iki adet Araştırma Komisyonu kuruldu. TBMM Komisyonu raporunu tamamladı ve kamuoyu ile paylaştı. Başbakanlık komisyonu ise çalışmalarına hala devam etmektedir. Odamız her iki komisyona da gerekli bilgilendirmelerde bulunmuştur. Ancak Maden Kanunu ve İş Güvenliği Yasası değişiklikleri yapıldığı sırada ne odamızın nede TBMM ve Başbakanlık komisyonlarının çalışmalarına kulak verilmemiştir.

6331 sayılı kanununda yapılması gerekli değişiklikler bir torbanın içerisine atıldı ve sadece 8 adet madde de değişiklik yapıldı. Ancak sonuç koca bir hiç. Buna karşın Maden İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinde yapılan değişiklikler incelendiğinde ise karşımıza devletin bir itirafı çıktı. Soma bilirkişi heyeti tarafından hazırlanan raporda belirtildiği üzere

maden mühendisliği biliminin gerektirdiği fakat mevzuatta olmayan hükümler yapılan değişiklikler ile yürürlüğe girdi. Bu düzenlemeler devletin adeta bir itirafıdır.

Soma faciası üzerine gelen Maden Kanunu değişikliğinde de iş güvenliği mevzuatından farklı bir husus bulunmamakta olup aynı mantıkla bilirkişi raporlarındaki kusurları adeta kabullenircesine MİGEM`in iş güvenliği alanındaki sorumluluğu ve denetimi kaldırılmıştır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı; Maden Kanunu ile getirilen yenilikler içinde Teknik Nezaretçiliğin kaldırılarak her maden işletmesine en az bir Daimi Nezaretçi atanacağını kamuoyu ile paylaşmıştır. Bununla birlikte TBMM Enerji, Sanayi, Ticaret, Bilim ve Teknoloji Komisyon Başkanı ise maden mühendislerine adeta müjde verircesine "her işletmeye daimi bir maden mühendisi atanacak umarım maden mühendisi ithal etmek zorunda kalmayız" açıklamasında bulunmuştur. Maden Mühendisleri Odası olarak Sayın Bakanı ve Komisyon Başkanımızı sözlerinin arkasında durmaya davet ediyoruz. Umarız verilen sözler 3 dönem uygulamasına kurban gitmez.

Başbakanlık Genelgesi ile adeta gerileme devrine giren sektörün talepleri üzerine genelgenin kaldırılabilceği umuduyla yapılan değişiklikler de genelgenin kalkmasını sağlayamamış olup sektörün bu anlamda ödemeyi kabul ettiği bedeller amiyane tabiriyle yanına kar kalmıştır. Ancak getirilen bu yeni yaptırımlar büyük ölçekli firmalar tarafından kabul edilebilir nitelikte olsa da küçük ve orta ölçekli firmaların sorunlarının artmasına ve sektörde tıkanmalara neden olacaktır.

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Katılımcılar;

Madenler, milyonlarca yılda oluşan ve tüketildiğinde yenilemeyen kaynaklar olup oluşumunda hiçbir kişinin ya da sınıfın emeği yoktur. Bu nedenle çok iyi planlanarak bir gramının dahi kaybedilmeden insanlığın ortak değerleri, toplumun refahı ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi amaçları doğrultusunda üretilmelidir.

Madencilikte en önemli politikamız, ülkemizi hammadde üretilip satan bir ülke olmaktan çıkarıp, katma değeri yüksek nihai ürünlerde söz sahibi bir ülke konumuna getirmek olmalıdır. Ancak bu durumda istihdam artırılıp katma değer yaratılabilir. Bu hedefe ulaşmanın yolu, ulusal bir madencilik politikasının oluşturulması, bu doğrultuda bir mevzuat hazırlanması ve uygulanmasından geçmektedir. Bugün yürürlükte olan Maden Kanunu ve yönetmelikleri bu amaca uygun olacak şekilde düzenlenmelidir.

Özellikle; madenlerimizin hammadde olarak ihracatına olanak sağlaması ve madenlerin aranması, bulunması, görünür rezerv haline getirilmesi aşamasında maden mühendislerinin yok sayılması başta olmak üzere kamu yararı içermeyen maddelerin kabul edilmesi mümkün değildir. Geçmişte yapılmış olan bu yanlışlığın düzeltilmesi ve madenlerimizin bilim ve tekniğin ışığında üretilmesi, her türlü talana karşı korunması hepimiz için öncelikle bir yurtseverlik görevidir.

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Delegeler

Odamız tarafından 1969 yılından itibaren her iki yılda bir düzenli olarak yapılmakta olan kongremizi 24 kez yapmanın gururunu ve onurunu yaşamaktayız. 24. Kongremize 42 ülkeden olmak üzere binin üzerinde bilim insanı, bürokrat, sektör temsilcisi ve maden mühendisi katılmaktadır.

Kongremiz kapsamında 59 oturumda 328 adet bildiri sunulacaktır. Kongremiz kapsamında sunularak tartışmaya açılacak olan bildirilerin dünya ve ülkemiz madenciliği ile insanlığa fayda sağlaması dileklerini sunar;

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu olarak başta 1954 yılından itibaren Odamızı ve 1969 yılından itibaren Kongremizi bu günlere taşıyarak bizlere bu onuru ve gururu yaşatan yönetim kurulu üyelerimiz, denetleme kurulu üyelerimiz, onur kurulu üyelerimiz ve birlik yöneticilerimiz olmak üzere Kongremizin düzenlenmesinde emeği geçen yürütme kurulu üyelerimize, etkinliğin bilimsel niteliğini yükselten bilim kurulu üyelerimize, bildiri ve sunum hazırlayan bilim insanlarına, yönetimleriyle katkı koyan oturum başkanlarımıza, Kongremize desteklerini esirgemeyen tüm kurum ve kuruluşları ile değerli yöneticilerine teşekkür eder saygılar sunarız.

Ayhan YÜKSEL
TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

SONUÇ BİLDİRGESİ:

Türkiye 24. Uluslararası Madencilik Kongresi ve Sergisi 14-17 Nisan 2015 tarihlerinde Antalya'da gerçekleştirilmiştir.

43 ülkeden 1206 delege ile toplanan Kongrede, madencilik endüstrisine ilişkin toplam 328 adet bilimsel bildiri sunulmuştur. 59 üniversite ve 221 kurum ve kuruluşlardan katılımın olduğu kongrede Dünya ve Türkiye madenciliği bütün yönleriyle tartışılmış ve sektörel sorunlara ilişkin geliştirilen çözüm önerileri paylaşılmıştır.

Kongre süresince, ayrıca, 70 firmanın katıldığı bir madencilik sergisi de gerçekleştirilmiş, madencilik sektöründeki son teknolojilerle ürün ve hizmetler sergilenmiştir.

Kongreye ilişkin olarak hazırlanan sonuç bildirgesi, aşağıda kamuoyunun dikkatine sunulur:

Basına ve kamuoyuna,

Madenler, kalkınmanın temel unsurları arasındadır. Maden kaynakları bakımından şanslı olan ülkelerin, kendi toplumlarının refahını arttırmada diğer ülkelere göre bir adım daha önde olacakları son derece açıktır.

İnsanlığın daha iyi bir yaşam kalitesi talebi, mineral kaynaklarının tüketimini hızla artırmaktadır. Gelecek 25-30 yıl içerisinde mineral talebinin, bugün mevcut düzeyinin iki katına kadar yükselmesi beklenmektedir.

Söz konusu gelişim, mineral kaynaklarının tüketim hızını artırırken politik, toplumsal ve çevresel sorunlara da yol açmaktadır. Talebi karşılayacak güvenilir bir üretimi gerçekleştirmek giderek güçleşmekte ve artan madencilik üretimleri nedeniyle yüksek çevresel maliyetler ortaya çıkmaktadır.

Günümüzde, madencilik faaliyetlerinin sürdürülebilirlik kavramı çerçevesinde şekillendirilmesi, aramadan nihai kullanıma kadar olan tüm madencilik süreçlerinde insanı ve çevresel değerleri önceleyen yöntemlerin geliştirilmesi hususları önem kazanmış olup, bu yöndeki gelişmeleri tüm Dünya`da izleyebilmek mümkündür.

Ülkemiz madencilik sektöründe ise her alanda sorunlar yaşanmakta, sektör giderek çözümsüzlüğe sürüklenmektedir. Özetle, ülkemiz madencilik sektöründe son yıllarda tam bir başarısızlık hikayesi söz konusudur. Sektörün işlevi, ülkeye döviz girdisi sağlamak üzere yurt dışına hammadde ihracı yapma düzeyine indirgenmiş, katma değer yaratma kapasitesi neredeyse sıfırlanmıştır. Yüzyıllık kurumsal yapılar enkaza çevrilmiş, sektörün içinde bulunduğu yasal yapı içinden çıkılmaz bir karmaşaya döndürülmüştür. Bu haliyle, sektörde, zaman zaman on sekizinci yüzyıl çalışma biçimlerine dahi rastlanabilmekte, maden kazalarıyla ilgili her geçen yıl yeni bir Dünya rekoruna imza atılmaktadır.

Madencilik sektöründe yaşanan dönüşüm süreci sorunlara çare olmadı!

Kongre`de yapılan en önemli tespit, ülkemiz madencilik sektöründe 1990`lı yıllardan bu yana yaşanmakta olan dönüşüm sürecinin sektörün var olan sorunlarına çare olmadığını. Dönüşüm süreci doğru yönetilememiştir. Bu süreçte, kamu, madencilikten vaz geçmiş, ancak özel sektör kuruluşları da madencilik gibi özel bir alanda yeterince başarılı olamamışlardır.

Sektördeki özelleştirme ve taşeronlaştırma uygulamaları kuralsızca sürdürülmüş, ciddi bir birikim ve uzmanlık isteyen maden işletmeleri bu konuda hiçbir uzmanlığı olmayan şirketlere fütursuzca devredilmiştir. Madencilik sektöründeki kurumsallaşma düzeyleri son derece zayıf, madencilik kültürleri bulunmayan, sermaye yapıları yetersiz, insan kaynağına, aramaya, araştırma-geliştirmeye, iş güvenliğine ve çevreye yatırım yapmaya gücü olmayan çok sayıda firma, ülkemiz madencilik sektörünü aslında olması gereken noktadan çok daha aşağılara sürüklemiştir.

Kamu işletmelerini satın alan ya da sektöre taşeron olarak giren çoğu firma, kar artışlarını verimlilikte değil, sadece emek yoğun sistemlerde aramışlar, neticede ülke madenciliği de kendileri de bundan zarar görmüşlerdir.

Madencilik sektöründeki kamu kuruluşları paramparça edildi!

Madencilik sektöründeki kamu kurumlarının içleri boşaltılmıştır. Asli işlerini yapmalarının önüne geçilmiştir. Bu kuruluşlardan ne vazgeçilmiş ne de görevlerini yerine getirebilmeleri

için ihtiyaçları olan yatırımları yapabilmelerine ya da yeni personel istihdam etmelerine izin verilmiştir.

Bu kuruluşların üretim fonksiyonları neredeyse tamamen özel sektöre devredilmiştir. Mühendislik işlev ve yetenekleri hızla ellerinden alınmıştır. İş güvenliği konusundaki yetkinlikleri zayıflatılmıştır. Bu kurumlardaki temel unsur olan mühendisler, giderek gereksiz birer maliyet kalemi olarak görülmüştür. Teknik elemanlar eliyle yapılması gereken işlerde hizmet alımı yoluna gidilmiş, ancak mühendislikten vazgeçilince dışarıdan alınan hizmetlerin denetimi de gereken nitelikte yapılamamıştır. Bu kurumlardaki politik kayırmacılık, hiç olmadığı kadar yaygınlaşmıştır. Politik karışmalar kabul edilemez noktalara tırmanmıştır.

Maden kaynaklarımızın etkin ve verimli kullanılma anlayışı terk edildi!

1990'lı yılların sonlarından itibaren ülkemizde uygulanan politikaların sonucunda, maden kaynaklarının "Genel Havza Planlaması"na dayanan bir disiplin içerisinde değerlendirilebilmesi imkânı büyük ölçüde ortadan kaldırılmıştır. Kaynak kayıplarına, verimsizlik ve iş güvenliği sorunlarına yol açılmış, büyük facialara davetiye çıkarılmıştır.

Taşeronun, rodövanşçının girdiği havzalarda mühendislik bilim ve tekniğinin hiçe sayılarak ülkemizde on sekizinci yüzyıl madenciliğinin yapılmasına izin verilmiştir. Esnek ve kuralsız çalışma biçimlerine göz yumularak üretim zorlamalarına yol açılmıştır. Emek değersizleştirilmiş, esnekleşme ve kuralsızlaştırma düzenlemeleri ile devam eden süreç denetimsizleştirme ile zirveye ulaştırılmıştır.

Maden kazalarında Dünya şampiyonu olduk!

Özellikle son yıllarda, gerek madencilik üretimi gerekse iş sağlığı ve güvenliği alanında yasal, yönetsel ve teknolojik gelişmeler tüm Dünya'da hız kazanmış ve bu gelişmelere koşut olarak kaza istatistikleri pek çok ülkede olumlu yönde gelişmiş olmasına karşın, ülkemiz madencilik endüstrisinde iş güvenliği alanında geriye gidiş söz konusu olmuştur.

Son yıllarda, maden kazalarıyla sürekli olarak Dünya'nın gündemine gelen ülkemizde, madencilikteki iş güvenliği alanında en kötü Dünya rekorlarına her geçen yıl bir yenisi eklenmiştir. Bu konuda uzman pek çok kişi ya da kuruluşun uyarılarına karşın "iş faciaları" bir türlü hız kesmemiştir. Ülkemiz madencilik sektörünün geliştirilmesine ve özellikle "iş faciaları"nın önünün alınmasına yönelik olarak TMMOB Maden Mühendisleri Odası ve diğer meslek örgütleri tarafından hazırlanan bilimsel raporlar dikkate alınmamış ve pek çok durumda gerçeklerin üzeri örtülmüştür.

Tüm tarafların katılımıyla bir "Madencilik Strateji Belgesi" hazırlanmalı, madencilik sektörü "kamusal yarar" hedeflenerek ve bilimsel yöntemler vasıtasıyla yeniden yapılandırılmalıdır!

Ülkemiz madencilik sektörü, insanı ve emeği merkeze koyan bir anlayış çerçevesinde ve "kamusal yarar" hedeflenerek yeniden yapılandırılmalıdır. Bu amaçla, tüm tarafların katılımıyla bir "Madencilik Strateji Belgesi" hazırlanmalı ve sektöre ilişkin tüm hukuksal ve kurumsal yapı yeniden ele alınmalıdır.

Bilimsel ve teknik temeller üzerinde geliştirilecek yeni bir planlama anlayışı ile ülkemiz madenciliği, hammadde satmakla yetinmek yerine katma değeri yüksek nihai ürünlerde söz sahibi konuma getirilmeli, yerli sanayiye düşük maliyette ve kaliteli girdi sağlaması yönünde yapılandırılmalıdır.

Madencilik faaliyetleri kamu denetiminde ve rasyonel bir plan çerçevesinde yürütülmeli, sektörde aramadan uç ürüne kadar her aşamada ileri teknoloji kullanımı amaçlanmalıdır.

Sektörde teknik eleman istihdamının süratle artırılması, genel verimliliğin artışı bakımından son derece önemlidir. Madencilik faaliyetinin her aşamasında en az bir maden mühendisinin varlığı zorunlu olmalıdır. Madencilik sektöründeki eğitim ve öğretim konusu yeniden ele alınmalı ve sektörün gereksinim ve beklentileri yansıtılmalıdır.

Madenciliğin çevreye etkilerini yadsımak mümkün değildir. Ancak, madencilik sektöründe çevre dostu teknoloji ve yöntemlerin kullanılması, madencilik süreçlerinde ya da sonrasında çevrenin korunmasına ya da yenilenmesine yönelik önlemlerin alınması sektörün gelişimini engellemeyecek, aksine genel anlamda sektörün gelişimine yönelik katkı yapacaktır.

Son olarak, ülkemizin pek çok yerinde, Soma ya da Ermenek facialarının yaşandığı maden ocaklarından dahi kötü koşullarda çok sayıda işletme çalışmaya devam etmekte ve her biri kendi facialarını beklemektedir. Muhtemel faciaların önüne geçmek amacıyla rodövan ve taşeron uygulamaları acilen iptal edilmeli, madencilik ve iş sağlığı ve güvenliği mevzuatları gelişmiş ülkeler örnek alınmak suretiyle baştan sona yeniden düzenlenmelidir.

**TMMOB
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU**

---

9. ULUSLARARASI ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER SEMPOZYUMU VE MINEX 2015 FUARI

SUNUŞ:

TMMOB Maden Mühendisleri Odası İzmir Şubesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü işbirliği ile düzenlenen 9. Uluslararası Endüstriyel Hammaddeler Sempozyumu 14-15 Mayıs 2015 tarihlerinde İzmir`de MINEX 2015 fuarı ile birlikte gerçekleştirildi.

ACILIŞ KONUŞMASI:

Hepinizi 15.000 maden mühendisi, yönetim kurulumuz ve şahsım adına saygı ile selamlıyorum. Maden Mühendisleri Odası çalışmalarını mesleğinin ve meslektaşlarının sorunlarını ülke ve dünya sorunlarından ayırt etmeden, üyesinden aldığı güç ve üyelerinin amatör çalışmalarıyla yürütmekte olup örgütlülük ve bilgi birikimi bakımından sektörün en

büyük örgütü olma özelliğini taşımaktadır. Bu birikime etikten, bilimden, emekten ve halktan yana izlemiş olduğu politikaları da eklediğimizde sektör içerisinde daima en iyisini daima en güzelini ve en başarılısını yapmak Odamız açısından bir zorunluluktur.

Bu nedenle 6. MINEX Madencilik Doğal Kaynaklar ve Teknolojileri Fuar'ı için ülkemizin en güzel, en büyük ve en başarılı fuar kenti İzmir'i seçtik, bir kamu kuruluşu olması nedeniyle İZFAŞ'ı seçtik ve bunları bünyesinde barındıran İzmir B.B. Başkanlığını seçtik. Bu tercihimizde geçmişte haklı çıktık. Gelecekte de haklı çıkacağımızı ümit ediyorum.

Odamız düzenlemiş olduğu kongre ve sempozyumlarla sektörün, mesleğin ve meslektaşlarımızın bilimsel anlamda ki ihtiyaçlarını karşılarken, bu etkinlikler kapsamında düzenlemiş olduğu sergi ve fuarlar ile de sektör ile tedarikçiler arasında sağlıklı bağlar kurulmasına katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda İzmir BBB İZFAŞ ile birlikte düzenlemiş olduğumuz 6. Madencilik, Doğal Kaynaklar ve Teknolojileri Fuarı (MINEX) ile 9 Eylül Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümünün destekleriyle düzenlemiş olduğumuz 9. Endüstriyel Hammaddeler Sempozyumunun sektörümüzün, mesleğimizin ve meslektaşlarımızın gelişimine sağlayacağı katkı için emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

Dünya, ülkemiz ve sektörümüz zor günlerden geçmektedir. İnsanlığın kuruluşu ile birlikte kaynakların kullanımı ve paylaşımı daima sorun ve yaşanan savaşların da nedeni olmuştur. Emperyalist güçler ile işbirlikçileri ellerinde bulundurdukları güç ile doğal kaynakları ve madenleri de ellerinde bulundurarak güçlerine güç katmak istemişlerdir. Bu nedenle ne doğal kaynakları ne de yönetim erkini geniş halk kitleleri ile paylaşmamışlar ve ben yaptım oldu anlayışı ile kentleri, ülkeleri ve dünyayı yönetmişlerdir. Ülkemize baktığımızda da durumun farklı olmadığını görmekteyiz. Kentlerin yönetiminde de sektörümüzün yönetiminde de aynı anlayış devam etmektedir. Bu nedendir ki 2012 yılında çıkan ve sektörümüzü darboğaza sokan Başbakanlık Genelgesi hala yürürlüktedir.

Sektörümüzün en önemli sorunlarından biri de ülkenin genel ekonomik politikalarından ve çalışma ilişkilerinden ayrı tutmadığımız hatta bu politikaların bir sonucu olarak gördüğümüz işçi sağlığı ve iş güvenliği sorunudur. Dünya tarihinin önemli ülke tarihinin ise en büyük faciası buradan 120 km. uzaktaki Soma'da yaşanmıştır. Dün 13 Mayıs 2015 Soma Faciasının birinci yıl dönümü idi ve biz Maden Mühendisleri Odası olarak tüm şubelerimiz ile birlikte Soma'da idik. Soma halkının ve meslektaşlarımızın acılarını paylaşmak için orada idik. Davanın takipçisi olacağımızı söylemek için orada idik. Ölen ya da ölemeyen maden mühendisleriyle tüm maden emekçilerinin haklarını korumak için orada idik. Yüreğimiz Soma'da öfkemiz her yerde. Unutmayacağız, unutturmayacağız.

Madencilik insanlık tarihi kadar eski ve insanlığın vazgeçemeyeceği bir sektör olmakla kalmayıp çoğu alt sektörü ile de insanlık tarihinde yeni çağların açılmasına neden olmuştur. İşte bu alt sektörlerden birisi de endüstriyel hammadde madenciliğidir.

İnsanlık tarihi kadar geçmişi olan hammadde madenciliğinin toplumların sivilleşmesinde ve gelişmesinde önemli rolü vardır. Tarihsel geçmişinin izinde günümüzde ulaşılan teknolojik gelişme ve yaşam standardı hammadde madenciliğinin insanlık var oldukça devam edeceğine işaret etmektedir. Diğer taraftan maden kaynakları uzun jeolojik süreçler sonucunda oluşmuş

ve yenilenemeyen oluşumlardır. Bu çerçevede insanlık tarihi boyunca sadece bir kere uygarlığın kullanımına sunulacak hammadde kaynaklarının uyguladığımız sahip olduğu en ileri teknoloji, bilim ve toplumsal fayda ile çıkarılması sadece geçmişten gelen bir miras değil aynı zamanda gelecek nesillere aktarılacak bir bilinç düzeyidir.

Ülkemiz, doğal kaynaklar açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır. Ancak ülke ekonomisinde madencilikğin önemli bir yeri olduğu söylenemez. Türkiye, üretilen madensel kaynak çeşitliliği açısından, 152 ülke arasında, 29 maden türünde yapılan üretim baz alındığında, 10. sırada yer almaktadır; ancak üretici ülkelerin dünya pazarı içi payları sıralamasında % 0.16 oranı ile 52. sıradadır. Kendi kaynaklarını yok sayan, kaynaklarını kullanmayan bir ülkenin kalkınması mümkün değildir. Kalkınmanın ve yaşam seviyesinin belirleyicisi olarak kabul edilen sanayi, enerji ve tarım sektörlerinin temellerini de madencilik oluşturmaktadır. Son yıllarda izlenen yanlış politikalar sonucu sanayi sektörleri yerine hizmetler sektörünün genişlemesi, sanayi sektörlerine hammadde sağlayan madencilik sektörünü de zor durumda bırakmıştır. Madencilik sektörünün kalkınmadaki kritik önemi, sadece fazla miktarlarda üretilip yurt dışına satılarak gelir elde edilmesinde değil, yerli sanayiye düşük maliyette ve kaliteli girdi sağlamasındadır. Bu vizyon çeşitlilik açısından oldukça avantajlı olduğu yeraltı kaynaklarının değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulmalı, yeraltı kaynakların işletilmesinde kamu yararı öncelikli, çevresel duyarlılıklar dikkate alınarak mühendislik bilim ve teknolojisi en üst düzeyde kullanılmalıdır.

Odamız tarafından Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü işbirliğiyle düzenlenen 9. Uluslararası Endüstriyel Hammaddeler Sempozyumu'nda amaçlanan, en son gelişmelerin tartışılması için sektörünün tüm bileşenlerinin yer alacağı bilimsel bir platform oluşturmaktır. Bu amaçla gerçekleştirilen Sempozyumun Ülkemizin ve sektörün sorunlarının çözümüne katkı koyacağına inanmaktayız.

Yine İzmir BBB İZFAŞ ile ortaklaşa düzenlemiş olduğumuz 6. MINEX Madencilik Doğal Kaynaklar ve Teknolojileri fuarının sektör temsilcileri ile tedarikçilerin nitelikli ilişkiler kurarak ortak paydada buluşmalarına yardımcı olacağını düşünmekteyiz.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu olarak başta İzmir Şube'mizi bugünlere taşıyan Yönetim Kurulu üyelerimiz ile Sempozyumumuzu ve fuarımızı uluslararası platforma taşıyarak Odamızın başarılarına bir yenisini daha ekleyen yürütme kurulu üyelerimize, etkinliğin bilimsel niteliğini yükselten bilim kurulu üyelerimize, bildiri ve sunum hazırlayan bilim insanlarına, yönetimleriyle katkı koyan oturma başkanlarımıza, sempozyuma desteklerini esirgemeyen tüm kurum ve kuruluşları ile İzmir Büyükşehir Belediyesi ve İZFAŞ çalışanlarına teşekkür eder saygılar sunarız.

Ayhan YÜKSEL
TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
14 Mayıs 2015, İzmir

SONUÇ BİLDİRGESİ:

İnsanlık tarihi kadar geçmişi olan hammadde madenciliğinin toplumların sivilleşmesinde ve gelişmesinde önemli rolü vardır. Tarihsel geçmişinin izinde günümüzde ulaşılan teknolojik gelişme ve yaşam standardı hammadde madenciliğinin insanlık var oldukça devam edeceğine işaret etmektedir. Diğer taraftan maden kaynakları uzun süreçler sonucunda oluşmuş ve yenilenemeyen oluşumlardır. Bu çerçevede insanlık tarihi boyunca sadece bir kere uygarlığın kullanımına sunulacak hammadde kaynaklarının uygarlığımız sahip olduğu en ileri teknoloji, bilim ve toplumsal fayda ile çıkarılması sadece geçmişten gelen bir miras değil aynı zamanda gelecek nesillere aktarılacak bir bilinç düzeyidir. Bu bilinç düzeyinin yaygınlaştırılması, geliştirilmesi ve aktarılması misyonunu üstlenmiş olan TMMOB Maden Mühendisleri Odası madencilik sektörünü ve bilimsel bileşenlerini sürekli bir araya getirecek Kongreler, Sempozyumlar, Çalıştaylar ve eğitimler düzenlemektedir. Bu vizyon çerçevesinde TMMOB Maden Mühendisleri Odası İzmir Şubesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü işbirliği ile düzenlenen9. Uluslararası Endüstriyel Hammaddeler Sempozyumu 14-15 Mayıs 2015 tarihlerinde İzmir`de MINEX 2015 fuarı ile birlikte gerçekleştirilmiştir. Soma faciasının yıl dönümünde organize edilmiş olan Sempozyumda yitirdiğimiz tüm madenciler ve kazada hayatını kaybetmiş olan beş meslektaşlarımız anısına bilimsel oturumlar düzenlenmiştir. 297 delegenin kayıtlı olduğu Sempozyumda ulusal ve uluslararası bilim insanları tarafından 36`sı sözlü, 36`sı poster olmak üzere toplam 72 adet bildiri sunulmuştur.

İki gün süren Sempozyum kapsamında dile getirilen görüşler ve saptamalar ana başlıkları ile aşağıda özetlenmiştir.

- Türkiye sahip olduğu sınırlar içerisinde otuzdan fazla endüstriyel mineral üretimi ile Dünya`daki oldukça zengin ülkelerden birisidir. Ancak ekonomik açıdan değerlendirildiğine dış ülkelere ihraç edilen endüstriyel hammadde ile dış ülkelerde işlenerek ithal edilen uç ürün endüstriyel hammadde arasında eşit ton bazında ortalama 70 dolar açık oluşmaktadır. Küresel madencilik firmaları tarafından en yüksek kar yaklaşımıyla bilinçli olarak oluşturulan bu olumsuz tablo ancak endüstriyel hammaddelerden katma değeri yüksek ürüne yönelik ulusal yatırımlar ile mücadele edilebilir. Endüstriyel Mineral varlığını toplumsal refaha, zenginliğe dönüştürmek için katma değer yaratmak zorunludur.

- Katma değer bir ürünlerdeki nitelikli emeğin ölçüsü olarak tanımlanmaktadır. Nitelikli emek ise önce Ar-Ge ile bilgi üretimi daha sonra bu bilgilerin kullanılacağı üretim sürecini, yöntemini ve/veya teknolojiyi oluşturan emektir. Bu çerçevede Endüstriyel hammadde üretimi yapan sanayi kuruluşları ile Üniversitedeki bilim insanları endüstriyel hammadde kaynaklarımızın en yüksek toplumsal fayda sağlamasına yönelik AR-GE faaliyetlerini yürütmelidir.

- Madencilik faaliyetleri ile gerçekleştirilen endüstriyel hammadde üretimi çalışmalarında çevresel duyarlılıklar en üst düzeyde göz önünde tutulmalıdır.

- Son yıllarda meydana gelen ve bazıları facia boyutuna ulaşan iş kazaları endüstriyel hammadde madenciliğini de etkilemektedir. Emniyetli ve risklerin en az olduğu çalışma ortamı mühendislik bilim ve tekniği yanında gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimleriyle sağlanmalıdır.

Kamuoyunun bilgisine sunarız.

**TMMOB
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
İzmir Şubesi Yönetim Kurulu
İzmir, 15 Mayıs 2015**

TÜRKİYE V. ULUSLARARASI MADEN MAKİNALARI SEMPOZYUMU

SUNUŞ:

Odamız tarafından 1-2 Ekim 2015 tarihlerinde Eskişehir'de düzenlenen Türkiye V. Uluslararası Maden Makinaları Sempozyumu Sona Erdi.

Çok sayıda delegenin katıldığı sempozyumda Eskişehir Vali Yardımcısı Ömer Faruk GÜNAY, Eskişehir Odunpazarı Belediye Başkanı Kazım KURT, Oda Başkanımız Ayhan YÜKSEL ve Sempozyum Yürütme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Hürriyet AKDAŞ'ın yaptıkları açılış konuşmalarından sonra bildiriler sunulmuş ve teknolojik gelişmelerin yer aldığı sergi ziyarete açık tutulmuştur.

AÇILIŞ KONUŞMASI:

Saygıdeğer Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Hepinizi TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, Odamız Eskişehir İl Temsilciliği ve şahsım adına saygı ve sevgi ile selamlıyorum.

Değerli Konuklar; Odamız ve Eskişehir İl Temsilciliğimiz adına ülkemizin kültür başkenti Eskişehir'e hoş geldiniz diyorum.

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Meslektaşlarım;

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 1954 yılında kurulmuş olup 2014 yılı itibariyle 60 Onur Yılı'nı tamamlamıştır. Odamız görev, yetki ve sorumluluklarını yasalardan alan mesleki demokratik kitle örgüt olup yasalardan aldığı güç ile kurulduğu günden itibaren mesleğimizin ve meslektaşımızın sorunlarını ülke sorunlarından ayırmadan yaşamın her alanına müdahil olmuştur.

Bu nedenle;

-Ülkemizin ekonomik sorunlarından demokratikleşme sorununa kadar;

-Emekçilerin, kadınların ve meslektaşlarımızın istihdam sorunlarından çalışma yaşamında yaşanan sorunlara kadar;

-Madencilik politikalarından enerji ve sanayi politikalarına kadar;

-Çevre sorunlarından işçi sağlığı ve iş güvenliği sorunlarına kadar; yaşamın her alanında görüşler oluşturmuş, raporlar hazırlamış, bilimsel kongreler ve sempozyumlar düzenleyerek sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmıştır.

Değerli Konuklar;

Ülkemiz; içerisinde bulunduğumuz dönem içerisinde siyasi ve ekonomik açıdan önemli sorunlar yaşamaktadır. 7 Haziran seçimlerinde sonra yaşanan siyasi sorunlar nedeniyle ülkemiz yeniden çatışma ortamına girmiş ve ölümler yaşanmaya başlamıştır. Ülkemizde barışın ve kardeşliğin egemen olması beklentisi içerisinde ve üzerimize düşeni yapmaya hazır olduğumuzu ayrıca belirtmek isterim.

Saygıdeğer Delegeleler;

Ekonomi, kalkınma, sanayileşme tüm insanlık içindir. İnsanlık, kendisi için iyi olmayan ekonomik yapıya müdahale etme ve kendisi için iyi olduğunu düşündüğü ekonomik yapıyı gerçekleştirme hakkına sahiptir. Bu hakkı da tarih boyunca kullanmış olup, kullanma çabasını

da sürdürmektedir, insanlık bu çabasını doğanın bir parçası olduğunu aklından çıkarmadan ve doğa ile barışık olarak sürdürmelidir.

Ekonomi, sosyal üretimde insanların kendi aralarında kurdukları ilişkilerin, yani sosyal üretim ilişkilerinin gelişme yasalarını ortaya koyar. Ancak, bu kavram bütün ülkeler ya da toplumun tüm kesimleri için aynı anlamı ifade etmemektedir. Kimilerine göre GSMH'de artış sağlanması, büyümenin gerçekleşmesi söz konusuysa ekonomide sorun olmadığı iddia edilmektedir. Oysa, gerçek bir kalkınmadan söz edebilmek için, toplumda belli kesim ve sınıfların değil, çoğunluğun refah düzeyinin daha iyiye gitmesi gerekir.

Sanayileşme için de benzer bir yaklaşım ortaya konulabilir. Sanayileşme, ekonomide sadece üretim yapısının yenilenmesi değil, toplum düzenini oluşturan çeşitli kurumsal yapılar ve toplumsal ilişkileri dönüştüren karmaşık bir süreci tanımlar. Bu nedenle, içinde yaşadığımız toplumsal koşullardan ve politik güç ilişkilerinden ayrı düşünülemez.

Sanayileşme tek başına bir amaç olamaz. Sanayileşme; toplumun tüm kesimlerini kucaklayan, ama öncelikle çalışanların sağlık, eğitim, barınma, kültür gibi temel gereksinimlerini sağlamak üzere ileri teknolojileri işsizliği de ortadan kaldıracak biçimde kullanarak gerçekleştirilen toplumsal gönencin bir aracı olarak algılanmalıdır.

Bu tanımlama ve tespitlerden yola çıktığımızda madencilik sektörü için üretim faaliyetleri sırasında gelişmiş teknolojik ekipmanların kullanımının ne kadar önemli olduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Ülkemiz madenciliğini gelişmiş ülke madencilik sektörleri ile karşılaştırdığımızda verimlilik ve iş kazaları en önemli iki sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki sorunun çözülebilmesi için özellikle yeraltı madenciliğinde gelişmiş teknolojik ekipmanların kullanımı bir zorunluluktur. Ancak ülkemizde madencilik teknolojileri bakımından ne yazık ki çoğunlukla ancak 18. yüzyıl teknolojileri ile maden üretimi yapılabilmektedir. Onsekizinci yüzyıl teknolojisi ile ne kadar çok reserve sahip olursanız olun ne verimli bir üretime sahip olarak dünya madenciliği ile rekabet edebilir ne de iş kazalarını önleyebiliriz.

Ülkemizde her alanda olduğu gibi hem madencilik alanında hem de sanayi ve alt kolu olan makine imalat sektöründe ülke madenciliğimizi ve sanayimizi geliştirecek, iş kazalarını önleyecek sistematik ve doğru bir devlet politikası olmadığı için mevcut sorunlarımız artarak devam etmektedir.

Ülkemizin kaynakları, küresel güçlerin baskısından bağımsız bir şekilde değerlendirildiğinde, önemli bir potansiyele sahiptir. Bilimi ve teknolojiyi esas alan, AR-GE ve yenilenmeye ağırlık veren, dış girdilere bağımlı olmayan, istihdam odaklı ve planlı bir kalkınmayı öngören sanayileşme politikaları uygulandığında durum ülkemiz lehine değişecektir. Böylece sanayi yatırımlarında daha rasyonel seçimler yapılabilecek, ülkenin doğal kaynakları daha iyi değerlendirilebilecek, emek ve kaynak yoğun üretimden ileri/yüksek teknoloji yoğunluğu olan bir üretim ve sanayi yapısına ulaşılabilecektir. Bu bağlamda ulusal bilim ve teknoloji politikaları oluşturulmalı, madencilik sektörü bu politikalar içerisinde yerini almalıdır. Maden makinalarında yerli üretim teşvik edilerek dışa bağımlılık ortadan kaldırılmalıdır. Sektörde yeni teknolojilerin kullanımı ile mühendislik bilim ve tekniğinin uygulanabilmesi için teknik

eleman istihdamının artırılması hem verimliliğin artmasına hemde iş kazalarının azalmasına neden olacaktır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası olarak öncelikli görevlerimiz arasında mesleğimizin, meslektaşlarımızın ve sektörümüzün gelişimi ile sorunlarının çözümü yer almakta olup Odamız bu görevini daima yerine getirmiştir. Yaklaşık yirmi yıl önce madencilik alanında teknolojik ekipmanların kullanımından öte bu ekipmanların kullanımı sırasında robot kullanımı ihtiyacına ilişkin gerekliliği gündeme getirmiş ve bu konuya yayınlarında yer vermiştir.

Odamız 60 yıllık onurlu geçmişinde mesleğe, meslektaşlarına ve sektöre vermiş olduğu hizmetlerin haklı gururunu yaşarken beşincisini düzenlediğimiz sempozyumu uluslararası düzeye taşımanın da mutluluğunu yaşamaktayız.

Odamızca beşincisi düzenlenen sempozyumun mevcut sorunların çözümüne, ülkemize ve sektörümüze katkı koyacağına inanıyoruz. Bu düşüncelerle sempozyumu destekleyen tüm kurum ve kuruluşlarımıza, bildiri sunarak katkı koyanlara, sempozyumun gerçekleşmesini sağlayan Eskişehir Temsilciliğimize, yürütme kurulu üyeleri ve bilim kurulu üyeleri ile bizzat katılarak bizleri onurlandıran saygıdeğer akademisyenler ile sevgili meslektaşlarımıza, ayrıca madencilik sergisine katılan firmalarımıza ve emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

Ayhan YÜKSEL

TMMOB Maden Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

1 Ekim 2015, Eskişehir

SONUÇ BİLDİRGESİ:

Türkiye V. Uluslararası Maden Makinaları Sempozyum ve Sergisi, 01-02 Ekim 2015 tarihlerinde Eskişehir`de gerçekleştirilmiştir. TMMOB, Maden Mühendisleri Odası adına Eskişehir İl temsilciliğinin ev sahipliğinde, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ve Eskişehir Odunpazarı Belediyesinin de destekleri ile düzenlenen sempozyum 224 delegenin katılımı ile yoğun bir tempoda tamamlanmıştır. Sempozyum süresince, ayrıca, 14 firmanın katıldığı bir madencilik sergisi de gerçekleştirilmiş, madencilik sektöründeki son teknolojilerle ürün ve hizmetler sergilenmiştir.

Beşincisi düzenlenen sempozyum ilk defa uluslararası seviyeye yükseltilmiş olup, akademisyenlerin bilimsel araştırma ve çalışmalarının yanı sıra, sektörden gelen bildirimlere de yer verilmiştir. Açılış oturumu ile başlayan sempozyum beş bilimsel oturum ile tamamlanmıştır. Oturumlarda mekanize tahkimat uygulamaları, kazı makinaları ve cevher hazırlama alanlarında ki geliştirilen yeni teknolojiler ile madencilik uygulamaları akademisyenler ve meslektaşlarımız tarafından tartışılmıştır. Sempozyumun sonunda delegeler için Eskişehir`in doğal ve kültürel varlıklarını kapsayan bir kültürel etkinlik gerçekleştirilmiştir.

Türkiye V. Uluslararası Maden Makinaları Sempozyum ve Sergisi kapsamında yapılan değerlendirme ve tartışmalar sonucunda oluşturulan görüş ve öneriler aşağıda kamuoyunun dikkatine sunulmaktadır.

Ekonomi, kalkınma, sanayileşme tüm insanlık içindir. İnsanlık, kendisi için iyi olmayan ekonomik yapıya müdahale etme ve kendisi için iyi olduğunu düşündüğü ekonomik yapıyı gerçekleştirme hakkına sahiptir. Bu hakkı da tarih boyunca kullanmış olup, kullanma çabasını da sürdürmektedir, insanlık bu çabasını doğanın bir parçası olduğunu aklından çıkarmadan ve doğa ile barışık olarak sürdürmelidir.

Ekonomi, sosyal üretimde insanların kendi aralarında kurdukları ilişkilerin, yani sosyal üretim ilişkilerinin gelişme yasalarını ortaya koyar. Ancak, bu kavram bütün ülkeler ya da toplumun tüm kesimleri için aynı anlamı ifade etmemektedir. Kimilerine göre GSMH'de artış sağlanması, büyümenin gerçekleşmesi söz konusuysa ekonomide sorun olmadığı iddia edilmektedir. Oysa, gerçek bir kalkınmadan söz edebilmek için, toplumda belli kesim ve sınıfların değil, çoğunluğun refah düzeyinin daha iyiye gitmesi gerekir.

Sanayileşme için de benzer bir yaklaşım ortaya konulabilir. Sanayileşme, ekonomide sadece üretim yapısının yenilenmesi değil, toplum düzenini oluşturan çeşitli kurumsal yapılar ve toplumsal ilişkileri dönüştüren karmaşık bir süreci tanımlar. Bu nedenle, içinde yaşadığımız toplumsal koşullardan ve politik güç ilişkilerinden ayrı düşünülemez.

Sanayileşme tek başına bir amaç olamaz. Sanayileşme; toplumun tüm kesimlerini kucaklayan, ama öncelikle çalışanların sağlık, eğitim, barınma, kültür gibi temel gereksinimlerini sağlamak üzere ileri teknolojileri işsizliği de ortadan kaldıracak biçimde kullanarak gerçekleştirilen toplumsal gönencin bir aracı olarak algılanmalıdır.

Bu tanımlama ve tespitlerden yola çıktığımızda madencilik sektörü için üretim faaliyetleri sırasında gelişmiş teknolojik ekipmanların kullanımının ne kadar önemli olduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Ülkemiz madenciliğini gelişmiş ülke madencilik sektörleri ile karşılaştırdığımızda verimlilik, iş kazaları ve çevresel sorunlar en önemli problemler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu sorunların çözümü için özellikle yeraltı madenciliğinde gelişmiş teknolojik ekipmanların kullanımı bir zorunluluktur. Ancak ülkemizde madencilik teknolojileri ile ekipmanlarının üretimi gelişmişlik düzeyi ülkemize benzer ülkelere göre dahi geri durumda olup kullanılan teknolojik ekipmanların çok büyük bir kısmı ise ne yazık ki ithal edilmektedir. Bununla birlikte, ülkemizde her alanda olduğu gibi hem madencilik alanında hem de sanayi ve alt kolu olan makine imalat sektöründe yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda bir devlet politikası olmadığı için mevcut sorunlarımız artarak devam etmektedir.

Ülkemizin madencilik alanında önemli bir kaynak potansiyeline sahiptir. Bilimi ve teknolojiyi esas alan, AR-GE ve yenilenmeye ağırlık veren, dış girdilere bağımlı olmayan, istihdam odaklı ve planlı bir kalkınmayı öngören sanayileşme politikaları uygulandığında durum ülkemiz lehine değişecektir. Böylece sanayi yatırımlarında daha rasyonel seçimler yapılabilecek, ülkenin doğal kaynakları daha iyi değerlendirilebilecek, emek ve kaynak yoğun üretimden ileri/yüksek teknoloji yoğunluğu olan bir üretim ve sanayi yapısına ulaşılacaktır.

Bu bağlamda ulusal bilim, teknoloji ve sanayi politikaları oluşturulmalı, madencilik sektörü bu politikalar içerisinde yerini almalıdır.

Ülkemiz madencilik sektörü, insanı ve emeği merkeze koyan bir anlayış çerçevesinde ve "kamusal yarar" hedeflenerek yeniden yapılandırılmalıdır. Bu amaçla, tüm tarafların katılımıyla bir "Madencilik Strateji Belgesi" hazırlanmalı ve sektöre ilişkin tüm hukuksal ve kurumsal yapı yeniden ele alınmalıdır.

Madencilik faaliyetleri kamu denetiminde ve rasyonel bir plan çerçevesinde yürütülmeli, sektörde aramadan uç ürüne kadar her aşamada ileri teknoloji kullanımı amaçlanmalıdır.

Maden makinaları üretimi teşvik edilerek dışa bağımlılık ortadan kaldırılmalıdır.

Sektörde yeni teknolojilerin ve ekipmanların kullanımı ile teknik eleman istihdamının süratle arttırılması, genel verimliliğin artışı bakımından son derece önemlidir. Madencilik faaliyetinin her aşamasında en az bir maden mühendisinin varlığı zorunlu olmalıdır.

Madenciliğin çevreye etkilerini yadsımak mümkün değildir. Ancak, madencilik sektöründe çevre dostu teknoloji ve yöntemlerin kullanılması, madencilik süreçlerinde ya da sonrasında çevrenin korunmasına ya da yenilenmesine yönelik önlemlerin alınması sektörün gelişimini engellemeyecek, aksine genel anlamda sektörün gelişimine yönelik katkıyı yapacaktır.

**TMMOB
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
2 Ekim 2015, Eskişehir**

---

8. DELME PATLATMA SEMPOZYUMU

SUNUŞ:

Odamız tarafından düzenlenen 19.11.2015 tarihinde yapılan açılış konuşmalarıyla İstanbul Steigenberger Hotel Maslak'ta başlayan 8. Delme Patlatma Sempozyumu'na çok sayıda delege katılmış ve 36 bildiri ile 11 poster bildiri sunulmuştur. Ayrıca Sempozyum'da teknolojik gelişmelerin yer aldığı bir sergi de ziyarete açık tutulmuştur. Sempozyum 20.11.2015 tarihinde sona ermiştir.

AÇILIŞ KONUŞMASI:

Saygıdeğer Katılımcılar, Değerli Meslektaşlarım

Hepinizi Maden Mühendisleri Odası 44. Dönem Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygı, sevgi ve dostlukla selamlıyorum. Ülkemizin güzide şehri İstanbul'a hoş geldiniz.

2014 ve 2015 yıllarını kapsayan 44. Dönem Odamız tarihine acılarla dolu bir dönem olarak geçecek ve anılacaktır. 13 Mayıs 2014'te Soma'da aralarında 5 maden mühendisinde bulunduğu 301, 28 Ekim 2014 tarihinde Ermenek'te 18 maden emekçisi yaşamını kaybetmiştir. Ayrıca 04 Ekim 2015 tarihinde Odamız 41. Dönem yönetim kurulu üyemiz sevgili Mehmet Güler bir trafik kazası, Odamız İzmir Şube Başkanı Muhammed Yıldız ise 13 Ekim 2015 tarihinde geçirmiş olduğu kalp krizi ve beyin kanaması sonucu yaşamlarını kaybetmişlerdir.

Odamız çalışmalarında emeği geçen sınıf arkadaşım sevgili Mehmet GÜLER'i ve Odamızın temel taşlarından olan saygıdeğer İzmir Şube Başkanımız Sayın Muhammed YILDIZ'ı tüm madencilik camiası adına sevgi ve saygı ile anıyorum.

Felaketler ve acılar bunlarla da sınırlı kalmamış, 10 Ekim 2015 tarihinde saat 10:04'te ülkemiz tarihinin en büyük katliamı Ankara'da yaşanmış ve 103 arkadaşımız, dostumuz ile 13 Kasım 2015 tarihinde Paris'te 129 dünya vatandaşı insan katledilmiştir.

"Ankara" ve "Paris" katliamları 1865 yılında dinamiti bulan Alfred Nobel'in neden intihar ettiğinin en açık ve net örneği olsa gerek. Sevgiyi, barışı, dostluğu ve adaleti katleden her türlü terörü kınadığımızı belirtmek istiyorum.

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Meslektaşlarım,

Dinamitin icadını müteakip II. Dünya Savaşı sonrasında geliştirilen inşaat makinalarının özellikle madencilik sektöründe kullanılmaya başlanması ile açık işletme madenciliği önemli bir gelişme kaydetmiştir. Bu gelişmeye ek olarak çimento sektörünün hammadde ihtiyacının artması sonucu agrega üretimi de artmaya başlamıştır. Ayrıca özel tip patlayıcı madde imalatları sonucu bina, karayolu ve tünel inşaatlarında önemli gelişmeler kaydedilmiş üretimler hızla artmıştır.

Son yıllarda ülkemizde patlayıcı madde üretiminin artması, ürünleri çeşitlenmesi, üretici firmalarda artan maden mühendisi istihdamı sonucu gelişen maden mühendisliği danışmanlık hizmetleri ile gerçekleştirilen bilimsel ve teknik patlatmalar nedeniyle üretim ve verimlilik artarken yaşanan iş kazalarında önemli düşüşler meydana gelmiştir.

Bir önce ki sempozyumda da belirtildiği üzere ülkemizin patlayıcı madde kullanımı yaklaşık olarak yıllık 200.000 ton civarındadır. Ancak 2012/Haziran Genelgesi ve ülkemiz de son iki yıldır yaşanan seçimler sonucu oluşan belirsizlik ortamı nedeniyle madencilik sektörü ard arda % 5 ve son olarak da % 9 oranında küçülmüştür. Elbette ki bu tablo patlayıcı madde sektörünün sorunlarını da artırmıştır.

Başbakanlık Genelgesinin ardından 18 Şubat 2015 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Maden Kanunu değişiklikleri sonucunda da sektörün sorunlarının çözümü bir yana problemler artmış, istihdam daralmıştır. Maden Kanunu derhal değiştirilmelidir diyemiyorum çünkü son 12 yılda yapılan 3 değişiklikle sektörün sorunları çözülmek yerine artmış ve her yeni kanun eskisini aratır hale getirmiştir.

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Katılımcılar,

Son yıllarda patlayıcı madde sektöründe ki hızlı değişime, gelişime ve ürün çeşitliliğine rağmen ülkemizde ki ilgili mevzuatlarda sektörün ihtiyacı olan değişiklikler malesef yeterince gelişim gösterememiştir. Bu nedenle mühendislik bilim ve tekniğinin ışığında patlayıcı madde ve madencilik sektörünün ihtiyaçlarını karşılayacak bir mevzuat değişikliğine acilen ihtiyaç duyulmaktadır. Odamız geçmiş yıllarda düzenlediği 7 adet sempozyum ile yapmış olduğu eğitim ve çalıştaylar da olduğu gibi üzerine düşen görevi yapmış ve bundan sonrada yapmaya hazırdır.

Patlayıcı madde kullanımı nedeniyle yaşanan toz, gürültü, titreşim gibi sorunlar maden mühendisliği biliminde yaşanan bilimsel gelişmeler sonucunda çok kolay bir şekilde çözüme kavuşturulabilmektedir. Bu nedenle sektörde maden mühendisliği istihdamı artırılmalıdır ve bu durum yasal bir zorunluluk haline getirilmelidir.

Sektörde ölümlü ve yaralanmalı kazalar ne yazık ki yaşanmaya devam etmektedir. Bunun pek çok nedeni bulunmaktadır. Bunların başında; uygun ve yasal olmayan patlayıcı madde kullanımı, maden mühendisi istihdamının yeterli olmayışı, çalışanların eğitimsizliği, mevzuatlardaki eksiklikler, planlama ve denetim noksanlığı gelmektedir. Bilinçsiz çalışma ve yeterli denetim yapılamaması sonucu; ölümlü ve yaralanmalı iş kazalarının yanı sıra, kaynak kaybına ve çevreye olumsuz etkilere de yol açılmaktadır. Bu nedenlerle, patlayıcı madde ile ilgili kullanma dahil her türlü işte çalışan kişilerin eğitimi büyük önem taşıdığından Odamızca; Delme-Patlatma Sempozyumlarının yanı sıra, maden mühendislerine yönelik Delme-Patlatma Eğitimleri, Emniyet Genel Müdürlüğünün sınav dönemlerinden önce ateşleyici belgesi almak isteyenlere yönelik eğitimler düzenlenmektedir. Bu eğitimin yasal dayanağa kavuşturulması önemli ve gereklidir. Üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerinin eğitim programlarında, çok büyük farklar bulunmaktadır. Eğitim programları belirlenirken sektörün ihtiyaçları ve maden mühendislerinin istihdam alanlarının artırılması dikkate alınmalıdır. Bu nedenle patlayıcı madde üretiminde yaşanan teknolojik gelişmeler sonucu

artan patlayıcı madde kullanımı ve alanları hazırlanan ders programlarında delme-patlatma derslerinin yer alması büyük önem arz etmektedir.

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Delegeler,

60 yıllık onurlu bir geçmişe sahip olan Maden Mühendisleri Odası'nda yönetimler değişse de ilkeler, politikalar ve çalışma anlayışları değişmemektedir. Bu nedenle Odamızın sektörle ve üniversitelerle birlikte geliştirmiş olduğu geçmişten de gelen önerilerimizi sizlerle bir kez daha paylaşmak istiyorum.

- "Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi ve Benzerlerinin Üretimi, İthali, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzük" Odamız tarafından düzenlenen "Abant Çalıştayı" nda alınan kararlar gereği günün koşullarına göre yeniden düzenlenmelidir.

- Patlayıcı projelerinin, uygunluğunun kontrolü açısından Maden Mühendisleri Odasının denetiminden geçirilmesi gereklidir.

- Patlatma projeleri ile işlemleri maden mühendisleri tarafından yapılmalı ve bu husus mevzuatta yer almalıdır. Patlatma işlemlerinin her aşamasında mühendislik bilim ve tekniğinin uygulanması yaşanacak sorunların çözümünü kolaylaştıracaktır.

- "Patlayıcı Madde Kapasite Raporları" illerde valilikler tarafından düzenlenmektedir. Ancak valilikler bünyesinde patlayıcı madde projeleri ile işlemlerini düzenlemeye ehil yeterli maden mühendisi istihdamı yapılmamaktadır. Bu nedenle gerekli istihdam derhal sağlanmalı yada bu iş ve işlemlerin piyasada görevli ehil maden mühendisleri tarafından sağlanması için gerekli mevzuat düzenlemesi yapılmalıdır.

- Patlatma işlemlerinin yapıldığı baraj, tünel, metro, yol yapımı vb. gibi tüm işyerlerinin maden mühendisinin çalışma alanı olması nedeniyle gerekli düzenlemeler yapılarak maden mühendisinin çalıştırma zorunluluğu getirilmelidir.

- Ateşleyici yetki belgesi sınavına girecek kişiler için, Odamız tarafından düzenlenecek eğitime katılma zorunluluğunun mevzuata konulması ve "Ateşleyici Yetki Belgesi" sınavlarının bir protokol çerçevesinde ya da mevzuat değişikliğiyle Odamız ile birlikte yapılması uygun olacaktır. Eğitimlerin Odamız tarafından verilmesi, sektörde yaşanacak iş kazalarının azalmasına katkıda bulunacaktır. Bu konular mevzuatta net olarak belirtilmelidir.

- Patlayıcı madde depolarının denetimlerinde, işçi sağlığı ve iş güvenliği koşullarının sağlanması için mutlaka maden mühendisinin bulundurulması tüzükte yer almalıdır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu olarak başta 1954 yılından itibaren Odamızı ve 1994 yılından itibaren Sempozyumumuzu sekizinci kez düzenleyerek bu günlere taşıyarak bizlere bu onuru ve gururu yaşatan yönetim kurulu üyelerimiz, denetleme kurulu üyelerimiz ve onur kurulu üyelerimiz olmak üzere sempozyumumuzun düzenlenmesinde emeği geçen yürütme kurulu üyelerimize, etkinliğin bilimsel niteliğini yükselten bilim kurulu üyelerimize, bildiri ve sunum hazırlayan bilim insanlarına, yönetimleriyle katkı koyan oturum

başkanlarımıza, sempozyumumuza desteklerini esirgemeyen tüm sektör kurum ve kuruluşları ile değerli yöneticilerine teşekkür eder saygılar sunarız.

Ayhan YÜKSEL
TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
19 Kasım 2015, İstanbul

SONUÇ BİLDİRGESİ:

TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin düzenlediği 8. Delme Patlatma Sempozyumu, 19-20 Kasım 2015 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. 250 delegenin katıldığı Sempozyumda 37 adet sözlü sunum ve 11 adet poster sunum olmak üzere toplam 48 adet bildiri sunulmuş ve tartışılmıştır. Sempozyumda ayrıca sektördeki teknolojik gelişmelerin paylaşıldığı ve 14 firmanın katıldığı bir sergi de yer almıştır.

Gelişmekte olan ülkemizde, madencilik yatırımlarının hız kazanması, büyüyen şehirleşmelere bağlı olarak kentsel dönüşüm ve altyapı çalışmaları, ulaşım sektörünün hızla gelişmesi, enerji ihtiyacının karşılanması amacı ile yapılan enerji yatırımları delme-patlatma sektörü açısından ülkemizi bir çekim merkezi haline dönüştürmüştür. Bu dönüşümle birlikte sektörümüz açısından çözüm bekleyen bazı konular da vardır:

Patlayıcı madde sektörünün gelişme eğiliminin hızla artarak devam ettiği dikkate alındığında, yapısal ve mevzuat yönünden sorunlar yaşaması da beklenen bir durumdur. Uzun yıllardır bazı maddeleri değiştirilerek uygulanan tüzüğün, sektördeki gelişmelere ve günün koşullarına yanıt verememesi sonucu yeni bir mevzuatın oluşturulması kaçınılmaz olmuştur. Mühendislik bilim ve tekniği ışığında, AB mevzuatı ve normlarını da dikkate alan bir Kanunun hazırlanması ve yürürlüğe girmesi tüm sektörün ve ülkemizin yararına olacaktır. Ayrıca, patlatma kaynaklı titreşimler, gürültü ve hava şoku standardı açısından, ülkemiz gerçekleri olan yapı stoğu çeşitliliği gözetilmeksizin hazırlanmış olan ve "Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi" Yönetmeliğinde titreşimle ilgili verilen tanımlama yetersiz kalmaktadır. Aynı yönetmelikte patlatma kaynaklı gürültü ve hava şokuna ait bir tanımlama da bulunmamaktadır. Patlayıcı sevkiyatı, ADR ve SRC belgeleri konularının yasal düzenlemelerle yeniden ele alınması gerekmektedir. Boru hattı gibi tesis ve yapılar yakınında yapılacak patlatmalarla ilgili titreşim açısından bir standart bulunmamaktadır.

Bu konuda Maden Mühendisleri Odası olarak gereken katkıyı koyacağımızın bilinmesini isteriz.

Sektörde ölümlü ve yaralanmalı kazalar ne yazık ki yaşanmaya devam etmektedir. Bunun pek çok nedeni bulunmaktadır. Bunların başında; uygun ve yasal olmayan patlayıcı madde kullanımı, maden mühendisi istihdamının yeterli olmayışı, çalışanların eğitimsizliği, mevzuatlardaki eksiklikler, planlama ve denetim noksanlığı gelmektedir. Bilinçsiz çalışma ve yeterli denetim yapılamaması sonucu; ölümlü ve yaralanmalı iş kazalarının yanı sıra, kaynak kaybına ve çevreye olumsuz etkilere de yol açılmaktadır. Bu nedenlerle, patlayıcı madde ile

ilgili kullanma dahil her türlü işte çalışan kişilerin eğitimi büyük önem taşıdığından Odamızca; Delme-Patlatma Sempozyumlarının yanı sıra, maden mühendislerine yönelik Delme-Patlatma Eğitimleri, Emniyet Genel Müdürlüğünün sınav dönemlerinden önce ateşleyici belgesi almak isteyenlere yönelik eğitimler düzenlenmektedir. Bu eğitimin yasal dayanağa kavuşturulması önemli ve kaçınılmaz bir gerekliliktir. Ayrıca ateşleyici belgesine sahip olanların bilgilerini tazelemek, yeni gelişmelerden haberdar olmak adına periyodik aralıklarla eğitime tabii tutulmaları gerekmektedir.

Üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerinin eğitim programlarında, delme - patlatma ve patlayıcı teknolojisindeki yeniliklerin daha fazla yer alması çok önemlidir. Son gelişmelerin de aktarıldığı ders müfredatlarının tüm maden mühendisliği bölümlerinde okutulması ve maden mühendislerinin bu doğrultuda yetiştirilmesi ülkemiz ve sektör için faydalı olacaktır.

Sektörün, patlayıcı madde depoları yapım ve kullanım izinleri alımında yaşanan ve çözüm bekleyen ciddi sorunları bulunmaktadır. Sektörün yaşadığı sorunların çözümü için acilen çalışma başlatılmalıdır. Bu çalışmada sektörün ve Odamızın görüşlerinin alınması ve değerlendirilmesi tüm tarafların yararına olacaktır.

"Tekel dışı bırakılan patlayıcı maddelerle av malzemesi ve benzerlerinin üretimi, ithali, taşınması, saklanması, depolanması, satışı, kullanılması, yok edilmesi, denetlenmesi usul ve esaslarına ilişkin tüzük" günün koşullarına göre yeniden düzenlenmelidir.

Patlatma işlemlerinin yapıldığı baraj, tünel, metro, yol yapımı, temel kazısı, patlayıcı ile yapı yıkımı vb. gibi tüm işyerlerinde maden mühendisi çalıştırma zorunluluğu getirilmelidir.

Patlayıcı madde kapasite raporunun, aldığı eğitim gereği maden mühendislerince hazırlanması zorunluluğunun yer alması sağlanmalıdır.

Her tür patlatma işlemleri mutlaka maden mühendisi denetiminde yapılmalıdır. Bu konu mevzuatta yer almalıdır. Patlatma işlemlerinin her aşamasında mühendislik bilim ve tekniğinin uygulanması yaşanacak sorunların çözümünü kolaylaştıracaktır.

Ateşleyici yetki belgesi sınavına girecek kişiler için, Maden Mühendisleri Odası tarafından düzenlenecek eğitime katılma zorunluluğunun mevzuata konulması ve "Ateşleyici Yetki Belgesi" sınavlarının bir protokol çerçevesinde ya da mevzuat değişikliğiyle Odamız ile birlikte yapılması uygun olacaktır. Eğitimlerin Odamız tarafından verilmesi, sektörde yaşanacak iş kazalarının azalmasına katkıda bulunacaktır. Bu konular mevzuatta net olarak belirtilmelidir.

Patlayıcı madde depolarının denetimlerinde, işçi sağlığı ve iş güvenliği koşullarının sağlanması için mutlaka maden mühendisinin bulundurulması mevzuatta yer almalıdır.

Her işletmede, iş güvenliği mühendisi olarak konusunda uzman maden mühendislerinin çalıştırılması özellikle iş kazalarının önlenmesi açısından çok önemlidir.

Sektörle ilgili problemlerin çözümü, denetimi ve araştırma geliştirme çalışmaları yapmak üzere bir Enstitü kurulması gerekmektedir.

Kamuoyunun bilgisine sunarız.

TMMOB
Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu
20 Kasım 2015, İstanbul

---

5. MADENCİLİK VE ÇEVRE SEMPOZYUMU

SUNUŞ:

Odamız tarafından Antalya`da Sherwood Hotel`de düzenlenen ve 26.11.2015 tarihinde başlayan V. Madencilik ve Çevre Sempozyumu 2015, 27.11.2015 tarihinde sona ermiştir. 300 delegenin katıldığı sempozyumda 28 bildiri sunulmuştur.

AÇILIŞ KONUŞMASI:

Saygıdeğer Katılımcılar, Değerli Meslektaşlarım

Hepinizi Maden Mühendisleri Odası 44. Dönem Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygı, sevgi ve dostlukla selamlıyorum. Ülkemizin tarihi ve doğal güzelliklerini bünyesinde barındıran güzide şehrimiz Antalya`ya hoş geldiniz.

2014 ve 2015 yıllarını kapsayan 44. Dönem, Odamız tarihine acılarla dolu bir dönem olarak geçecek ve anılacaktır. 13 Mayıs 2014'te Soma'da aralarında 5 maden mühendisi meslektaşımızın da bulunduğu 301, 28 Ekim 2014 tarihinde Ermenek'te 18 maden emekçisi yaşamını kaybetmiştir. Ayrıca 04 Ekim 2015 tarihinde Odamız 41. Dönem yönetim kurulu üyemiz sevgili Mehmet Güler bir trafik kazası, Odamız İzmir Şube Başkanı Muhammed Yıldız ise 13 Ekim 2015 tarihinde geçirmiş olduğu kalp krizi ve beyin kanaması sonucu yaşamlarını kaybetmişlerdir.

Odamız çalışmalarında emeği geçen sınıf arkadaşım sevgili Mehmet GÜLER'i ve Odamızın temel taşlarından olan saygıdeğer İzmir Şube Başkanımız Sayın Muhammed YILDIZ'ı tüm meslektaşlarımız ve madencilik camiası adına sevgi ve saygı ile anıyorum.

Felaketler ve acılar bunlarla da sınırlı kalmamış, 7 Haziran seçimleri sonrasında yaşanan çatışma ortamında yüzlerce vatandaşımız yaşamını kaybederken 10 Ekim 2015 tarihinde ülkemiz tarihinin en büyük katliamı Ankara'da yaşanmış ve 103 arkadaşımız, dostumuz ile 13 Kasım 2015 tarihinde Paris'te 129 dünya vatandaşı insan katledilmiştir. Sevgiyi, barışı, dostluğu ve adaleti katleden her türlü terörü kınadığımızı belirtmek istiyorum.

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Meslektaşlarım,

TMMOB Maden Mühendisleri Odası, küresel ve ulusal ölçekte madenciliğin gelişimi, sorunlarının önlenmesi ve giderilmesine yönelik idari, teknik, hukuksal ve politik süreçlerin öznesi olan demokratik mesleki kitle örgütüdür. Bu amaçla ülkemizin gelişimi, halkımızın refahının yükseltilmesi, mesleğimizin ve meslektaşlarımızın gelişimi için bilimsel kongreler ve sempozyumlar yapmak öncelikli görevlerimiz arasındadır.

Bu nedenle; yaşadığımız yüzyılda, çeşitlenerek ve derinleşerek küresel bir krize dönüşen çevre sorunlarının çözümlenmesi amacıyla maden mühendisliği temelinde kamusal yararın ve bilimin ışığında toplumcu politika ve ilkelerin oluşturulması ile hayata geçirilmesi yönünde çalışmalar yapmak odamız için bir zorunluluktur. Bu kapsamdaki çalışmaların en önemlilerinden biri de "Madencilik ve Çevre Sempozyumu" dur. Odamız tarafından beşinci kez düzenlenen sempozyum maden mühendisliği mesleği ve çevre alanında üretilen çalışmaların en geniş kesimlerce paylaşılmasını ve tartışılmasını amaçlayan önemli bir platform olacaktır.

Sempozyum kapsamında bilim insanlarının, uzmanların yoğun emekle hazırladıkları bildiriler, siz katılımcıların katkıları ve bunların sonucunda hazırlanacak sonuç bildirisinin ilgili bakanlıkların bürokratları ve siyasal iktidarca önemsenmesi gerekmektedir. Odamız, üyelerimiz ve sektör adına bu görüşlerin takipçisi olacaktır.

Enerji ve sanayinin temel hammaddelerini sağlayan madencilik "olmazsa olmaz" üretim faaliyetlerinden biridir. Ancak, içinde bulunduğumuz yüzyılda çevre faktörü göz ardı edilerek madencilik faaliyetlerinin yürütülmesi de mümkün değildir. Her tür ekonomik faaliyette olduğu gibi madencilik faaliyetlerinde de amaç, insanın refah ve mutluluğudur. Ancak madencilik faaliyetleri yürütülürken göz ardı edilmemesi gereken en önemli noktalardan birisi de ekolojik çevreyi tahrip etmemek olmalıdır.

Sanayileşmeyle birlikte artan üretim faaliyetleri ve aşırı tüketiminin sonuçları günümüzde daha net görülmektedir. Kaynakların sınırsız olmadığına anlaşılması ile birlikte "çevre"nin önemi de daha çok ortaya çıkmıştır. Bilimsel olmayan yanlış üretim yöntemleri, mevzuata ve bilime uygun olarak verilmeyen madencilik izinleri, yasal mevzuatın yetersizliği, denetimsizlik gibi nedenlerle "madencilik" ve "çevreye duyarlılık" bugüne kadar birbirine zıt iki kavram gibi algılanmıştır. Oysa çevre dostu teknoloji ve yöntemlerin kullanılması, madencilik süreçlerinde ya da sonrasında çevrenin korunmasına/yenilenmesine yönelik önlemlerin alınması, sektörün gelişimini engellemeyecek aksine sektörün gelişimine katkı sağlayacaktır.

Çevresel sorunlar konusunda ağırlıklı suçlanan üretim alanlarından biri de, madencilik sektörüdür. Bu suçlamaların haklı ve haksız yanları bulunmaktadır. Haksız yanların başında birçok çalışma alanının olumsuz çevresel etkileri göz ardı edilerek madencilik ön plana çıkarılmış olmasıdır. Örneğin başta inşaat ve kimya sanayi olmak üzere, enerji, ulaşım, demir-çelik, gemi-inşaa gibi sektörlerin üretim çalışmalarının kirletici, tüketici ve bozucu etkisi çok daha fazladır. Ülkemizde madencilik faaliyetleri için kullanılan alan miktarı yerleşim alanlarının yaklaşık %8'i, endüstri ve ticari alanların % 41'i kadardır. Madencilik alanları, son verilere göre ülkenin yaklaşık binde 9,5 kadardır.

Haklı olan ya da olabilecek eleştirileri de yok saymak ve gereğini yapmamak sektörün sorunlarını çözmek yerine daha da artıracaktır. Madencilik çalışmaları sırasında ortaya çıkan olumsuz çevresel etkiler konusunda sektörde bulunan tüm kesimler sorumluluklarını üstlenerek gereklilikleri yerine getirmelidir. Bugüne kadar, birkaç olumlu örnek dışında bu gerekliliklerin yeterince yerine getirildiği söylenemez. Madencilik sektöründe çalışan şirketlerin sermaye birikimlerinin yetersizliği, günü birlik ve plansız madencilik uygulamaları, yetersiz ya da yanlış mevzuat düzenlemeleri, son yıllarda giderek artan denetimsizleştirme politikaları madencilik çalışmalarının gerekli hedeflere ulaşmasına engel olmaktadır. Madencilik çevre ile barışık, insan odaklı yürütülmesi gerekliliğinin benimsenmesi ve egemen olması durumunda madencilik çalışmalarının eleştirilerin hedefi olmaktan çıkacağı açıktır.

Saygıdeğer Delegeler, Değerli Meslektaşlarım,

Anayasamızın 56. maddesi " Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir." 168. maddesi ise "Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir." şeklindedir. Bu anlamda, madenlerimizi kamu yararına işletmek ve aynı zamanda çevreyi korumak bir kamusal sorumluluktur. Hiç bir gerekçe ile bu olguya duyarsız kalınmamalıdır. Toplumsal, ekonomik ve çevresel bakımdan sürdürülebilir bir madencilik sektörünün gelişimi için; devlet, sektörde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar, meslek odaları ve üniversitelerin ortak çalışması ve yapıcı işbirliği gerekmektedir. İlgili tarafların doğrudan katılımları olmaksızın hazırlanacak herhangi bir madencilik politikasının ve uygulamasının başarılı olması mümkün değildir.

Madencilik çalışmalarının; çevre ve insan odaklı anlayışla, bilim ve tekniğin gereklerine uygun olarak yapılabilmesinde önemli etmenlerden biri de maden mühendisleridir.

Meslektaşlarımızın, üniversite öğretimi sırasında aldıkları bilimsel ve teknik bilgileri, meslek yaşamı sırasında edindikleri deneyimlerle birleştirerek verecekleri mühendislik hizmetleriyle yaşanabilecek madencilik ve madencilikten kaynaklanan çevresel sorunlar giderilebilecektir. Ancak, meslektaşlarımızın bu çalışmalarını özgürce yapabilecekleri ortamları sağlayacak olan Maden Kanunu ve Uygulama Yönetmelikleri gerekli güvenceyi sağlamamaktadır. Son 12 yıl içerisinde yapılan Maden Kanunlarında meslektaşlarımızın mesleki güvencelerinin sağlanması bir yana meslek alanlarının daraltılmasıyla neredeyse çalışma alanları kalmamıştır. Maden Kanununun ana unsuru, üretimin olmazsa olmazı olan maden mühendisleri yapılan son 3 maden kanunu değişikliğinden sonra jeoloji, çevre, orman ve harita mühendislerinin arasında tali unsura dönüştürülmüşlerdir. MİGEM tarafından çalışmaları yürütülmekte olan yönetmelik düzenlemesinde bu yanlış acilen düzeltilmelidir.

Bilindiği üzere çevresel sorunların çözümüne ilişkin gerekli mevzuat düzenlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Ancak bu bakanlık tarafından yapılan düzenlemelerde de maden mühendisliği bilim ve tekniği göz ardı edilmektedir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde ve İl Müdürlüklerinde maden mühendisi istihdamının artırılması, madencilikle ilgili ÇED projelerinde maden mühendisi onayının yasal hale getirilmesi sorunların çözümünü kolaylaştıracaktır.

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Meslektaşlarım,

Sözlerime son verirken "5. Madencilik ve Çevre Sempozyumu" nun düzenlenmesinde emeği geçen yürütme kurulu üyelerimize, etkinliğin bilimsel niteliğini yükselten bilim kurulu üyelerimize, bildiri ve sunum hazırlayan bilim insanlarına, yönetimleriyle katkı koyan oturma başkanlarımıza, sempozyumumuza desteklerini esirgemeyen tüm sektör kurum ve kuruluşları ile değerli yöneticilerine teşekkür ediyorum

Hepinize TMMOB Maden Mühendisleri Odası adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Ayhan YÜKSEL
TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
26 Kasım 2015, Antalya

SONUÇ BİLDİRGESİ:

İlk kez 2005 yılında dillendirdiğimiz ve toplumumuzda ve madencilik sektöründe yayılmasını umut ettiğimiz madencilikte çevre kültürü umarız ki bugün olması gereken noktaya gelerek madencilik alanında faaliyette bulunan tüm kurum, kuruluş, sektör ve devletinde içerisinde yer aldığı tüm kişiler tarafından özümsemiş ve bir yaşam felsefesi haline getirilmiştir.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Isparta, Antalya ve Burdur İl Temsilciliklerinin İşbirliği ile düzenlenen V. Madencilik ve Çevre Sempozyumu 26-27 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya`da gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık 265 delegenin katılımı ile yoğun bir tempoda geçen sempozyum

kapsamında oluşturulan sergide madencilik sektöründeki son teknolojilerle ürün ve hizmetler sergilenmiştir.

Beşincisi düzenlenen sempozyumda, akademisyenlerin bilimsel araştırma ve çalışmalarının yanı sıra, sektörden gelen bildiriye de yer verilmiştir. Açılış oturumu ile başlayan sempozyum yedi bilimsel oturum ile tamamlanmıştır. Sempozyumda üniversiteler ile ilgili kurum ve kuruluşlardan katılan bilim insanları tarafından 24'ü sözlü, 4'ü poster olmak üzere toplam 28 adet bildiri sunulmuştur.

Türkiye V. Madencilik ve Çevre Sempozyumu kapsamında yapılan değerlendirme ve tartışmalar sonucunda oluşturulan görüş ve öneriler aşağıda kamuoyunun dikkatine sunulmaktadır.

-Enerji ve sanayinin temel hammaddelerini sağlayan madencilik "olmazsa olmaz" üretim faaliyetlerinden biridir. Ancak, içinde bulunduğumuz yüzyılda çevre faktörü göz ardı edilerek madencilik faaliyetlerinin yürütülmesi de mümkün değildir.

-Her tür ekonomik faaliyette olduğu gibi madencilik faaliyetlerinde de amaç, insanın refah ve mutluluğudur. Ancak madencilik faaliyetleri yürütülürken göz ardı edilmemesi gereken en önemli noktalardan birisi de ekolojik çevreyi tahrip etmemek ve yöre halkının taleplerini karşılayarak kaygılarını giderilmelidir.

-Sanayileşmeyle birlikte artan üretim faaliyetleri ve aşırı tüketiminin sonuçları günümüzde daha net görülmektedir. Kaynakların sınırsız olmadığına anlaşılması ile birlikte "çevre"nin önemi de daha çok ortaya çıkmıştır. Bilimsel olmayan yanlış üretim yöntemleri, mevzuata ve bilime uygun olarak verilmeyen madencilik izinleri, yasal mevzuatın yetersizliği, denetimsizlik gibi nedenlerle "madencilik" ve "çevreye duyarlılık" bugüne kadar birbirine zıt iki kavram gibi algılanmıştır. Oysa çevreyle barışık bilimsel teknoloji ve yöntemlerin kullanılması, madencilik süreçleri ile sonrasında çevrenin korunmasına yönelik önlemlerin alınması, sektörün gelişimini engellemeyecek aksine sektörün gelişimine katkı sağlayacaktır.

-Çevresel sorunlar konusunda ağırlıklı suçlanan üretim alanlarından biri de, madencilik sektörüdür. Bu suçlamaların haklı ve haksız yanları bulunmaktadır. Haksız yanların başında birçok çalışma alanının olumsuz çevresel etkileri göz ardı edilerek madenciliğin öne çıkartılmış olmasıdır. Örneğin başta inşaat ve kimya sanayi olmak üzere, enerji, ulaşım, demir-çelik, gemi-inşaa gibi sektörlerin üretim çalışmalarının kirletici, tüketici ve bozucu etkisi çok daha fazladır. Ülkemizde madencilik faaliyetleri için kullanılan alan miktarı yerleşim alanlarının yaklaşık %8'i, endüstri ve ticari alanların % 41'i kadardır. Madencilik alanları, son verilere göre ülkenin yaklaşık binde 9,5 kadardır.

-Haklı olan ya da olabilecek eleştirileri de yok saymak ve gereğini yapmamak sektörün sorunlarını çözmek yerine daha da artıracaktır. Madencilik çalışmaları sırasında ortaya çıkan olumsuz çevresel etkiler konusunda sektörde bulunan tüm kesimler sorumluluklarını üstlenerek gereklilikleri yerine getirmelidir. Madencilik sektöründe çalışan şirketlerin sermaye birikimlerinin yetersizliği, günü birlik ve plansız madencilik uygulamaları, yetersiz ya da yanlış mevzuat düzenlemeleri, son yıllarda giderek artan denetimsizleştirme politikaları madencilik çalışmalarının gerekli hedeflere ulaşmasına engel olmaktadır. Madenciliğin çevre

ile barışık, insan odaklı yürütülmesi gerekliliğinin benimsenmesi ve egemen olması durumunda madencilik çalışmalarının eleştirilerin hedefi olmaktan çıkacağı açıktır.

-Madencilik çalışmalarının; çevre ve insan odaklı anlayışla, bilim ve tekniğin gereklerine uygun olarak yapılabilmesinde önemli etmenlerden biri de maden mühendisleridir. Meslektaşlarımızın, üniversite öğretimi sırasında aldıkları bilimsel ve teknik bilgileri, meslek yaşamı sırasında edindikleri deneyimlerle birleştirerek verecekleri mühendislik hizmetleriyle yaşanabilecek madencilik ve madencilikten kaynaklanan çevresel sorunlar giderilebilecektir. Ancak, meslektaşlarımızın bu çalışmalarını özgürce yapabilecekleri ortamları sağlayacak olan Maden Kanunu ve Uygulama Yönetmelikleri gerekli güvenceyi sağlamamaktadır. Son 12 yıl içerisinde yapılan Maden Kanunlarında meslektaşlarımızın mesleki güvencelerinin sağlanması bir yana meslek alanlarının daraltılmasıyla neredeyse çalışma alanları kalmamıştır. Maden Kanununun ana unsuru, üretimin olmazsa olmazı olan maden mühendisleri yapılan son 3 maden kanunu değişikliğinden sonra jeoloji, çevre, orman ve harita mühendislerinin arasında tali unsura dönüştürülmüşlerdir. MİGEM tarafından çalışmaları yürütülmekte olan yönetmelik düzenlemesinde bu yanlış acilen düzeltilmelidir.

-Bilindiği üzere çevresel sorunların çözümüne ilişkin gerekli mevzuat düzenlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Ancak bu bakanlık tarafından yapılan düzenlemelerde de maden mühendisliği bilim ve tekniği göz ardı edilmektedir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde ve İl Müdürlüklerinde maden mühendisi istihdamının artırılması, madencilikle ilgili ÇED projelerinde maden mühendisi onayının yasal hale getirilmesi sorunların çözümünü kolaylaştıracaktır.

Sempozyum kapsamında bilim insanlarının, uzmanların yoğun emekle hazırladıkları bildiriler, siz katılımcıların katkıları ve bunların sonucunda hazırlanacak sonuç bildirisinin ilgili bakanlıkların bürokratları ve siyasal iktidarca önemsenmesi gerekmektedir. Odamız, üyelerimiz ve sektör adına bu görüşlerin takipçisi olacaktır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu
27 Kasım 2015, Antalya

MADEN İŞLETMELERİNDE İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ SEMPOZYUMU 2015

SUNUŞ:

Maden Mühendisleri Odası Adana Şubesi ile Çukurova Üniversitesi (ÇÜ) Maden Mühendisliği Bölümü tarafından Adana'da 21-22 Aralık 2015 tarihlerinde ortaklaşa düzenlenen 'Maden İşletmelerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu' sona erdi.

Çukurova Üniversitesi Mithat Özsan Amfisi'nde düzenlenen ve Manisa'nın Soma İlçesi'nde yaşanan maden faciasında yaşamını yitiren 301 madenciye atfedilen sempozyumun açılış törenine Oda Başkanımız Ayhan Yüksel, CHP Adana Milletvekili Zülfikar İnönü Tümer, Adana Vali Yardımcısı Azmi Yeşil, ÇÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Hasan Fenercioğlu, Adana Şube Başkanımız Sabahatdin Sakatoğlu, ÇÜ Maden Mühendisliği Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ahmet Mahmut Kılıç, Ziraat Mühendisleri Odası Şube Başkanı Semih Karademir ve bilim insanları katıldı.

Çok sayıda delegenin yer aldığı sempozyumda 21 bildiri ve 13 poster bildiri sunumu yapılmıştır. Sempozyum, 22 Aralık 2015 tarihinde düzenlenen " İş Güvenliği Uygulamaları ve Politikaları" konulu panellerle sona ermiştir.

AÇILIŞ KONUŞMASI:

Saygıdeğer Katılımcılar, Değerli Meslektaşlarım,

Hepinizi Maden Mühendisleri Odası 44. Dönem Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygı, sevgi ve dostlukla selamlıyorum. Adana Şubemiz tarafından beşinci kez düzenlenen "Maden İşletmelerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu"na hoşgeldiniz.

19-20 Kasım 2015 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen Delme Patlatma Sempozyumu, 26-27 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen Madencilik ve Çevre Sempozyumu ile 4

Aralık Dünya Madenciler Günü etkinliklerinin tamamının açılış konuşmalarında giriş kısımlar birbirinin neredeyse aynısıdır. Bu sempozyumun açılış konuşmasının giriş kısmı da benzer olacak, çünkü hep söyledik ve söylemeye de devam edeceğiz. Odamız çalışmaları ile ülkemizin özgürlük, barış ve demokrasi mücadelesinde yaşamını kaybedenleri;

"UNUTMAYACAĞIZ" – "UNUTTURMAYACAĞIZ"

Saygıdeğer Konuklar,Değerli Misafirler;

2014 ve 2015 yıllarını kapsayan 44. Dönem, Odamız tarihine acılarla dolu bir dönem olarak geçecek ve anılacaktır.

13 Mayıs 2014`te Soma`da aralarında 5 maden mühendisi meslektaşımızın da bulunduğu 301 maden emekçisi,

28 Ekim 2014 tarihinde de Ermenek`te 18 maden emekçisi yaşamını kaybetmiştir.

Ayrıca 04 Ekim 2015 tarihinde Odamız 41. Dönem yönetim kurulu üyemiz sevgili Mehmet Güler bir trafik kazası,

Odamız İzmir Şube Başkanı Muhammet Yıldız ise 13 Ekim 2015 tarihinde geçirmiş olduğu kalp krizi sonucu yaşamlarını kaybetmişlerdir.

Yaşadığımız felaketler ve acılar bunlarla da sınırlı kalmamış, 7 Haziran seçimleri sonrasında yaşanan çatışma ortamında yüzlerce vatandaşımız yaşamını kaybederken, 10 Ekim 2015 tarihinde ülkemiz tarihinin en büyük katliamı Ankara`da yaşanmış ve 101 arkadaşımız, dostumuz, yoldaşımız katledilmiştir.

Diyarbakır, Suruç, Lübnan, Ankara ve Paris`te yüzlerce insanın ölümü ile sonuçlanan katliamlar tüm insanlığın vicdanını yaralamış ve geleceğe dair endişelerin artmasına neden olmuştur.

Odamız çalışmalarında emeği geçen 41. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi sınıf arkadaşım Sevgili Mehmet GÜLER`i ve Odamızın temel taşlarından olan İzmir Şube Başkanımız saygıdeğer abim Muhammet YILDIZ`ı, iş kazalarında yaşamlarını kaybeden meslektaşlarımızı ve maden emekçileri ile özgürlük, barış, demokrasi ve eşitlik mücadelesinde yaşamını kaybedenleri sevgi ve saygı ile anıyorum. Işıklar içinde uyusunlar, yıldızlar yoldaşları olsun. Anıları mücadelemizde yaşayacaktır.

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Meslektaşlarım,

TMMOB Maden Mühendisleri Odası, küresel ve ulusal ölçekte madenciliğin gelişimi, sorunlarının önlenmesi ve giderilmesine yönelik idari, teknik, hukuksal ve politik süreçlerin öznesi olan demokratik mesleki kitle örgütüdür. Bu amaçla ülkemizin gelişimi, halkımızın refahının yükseltilmesi, mesleğimizin ve meslektaşlarımızın gelişimi için bilimsel kongreler ve sempozyumlar yapmak öncelikli görevlerimiz arasındadır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunlarının doğru çözümlere kavuşturulmasına yönelik güvenlik önlemlerinin geliştirilmesi de mesleğimiz ve Odamızın temel görevleri arasındadır. Odamız uzmanlık alanlarımızla ilgili tüm dallarda olduğu gibi işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda geliştirici, iyileştirici çalışmalara katkıda bulunmayı en önemli görevlerinden biri olarak görmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) resmi istatistiklerine göre, 2001 ile 2012 yılları arasında işyerlerinde 13.162 ölüm olayı gerçekleşmiştir. Bu, günde ortalama iş kazası nedeni üç ölüme karşılık gelmektedir. SGK'dan alınan en güncel verilere göre, bu süre zarfında en yüksek ölüm oranı inşaat ve ulaştırma sektörlerinde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanan bir araştırma raporuna göre, kazalarla karşılaşan işçi sayısının payının en yüksek olduğu sektör hem 2007'de hem de 2012'de madencilik olmuştur. Madencilik yalnızca ölüm olaylarının sayısı bakımından Türkiye'deki en ölümcül iş kolu olmasa da, uluslararası güvenlik performansı en düşük olan sektördür. Ayrıca, kömür madenlerinde güvenlik konusu, kaza başına çok fazla sayıda ölüm olayı meydana geldiği için de dikkat çekmektedir.

Türkiye madencilik sektörünün İSG performansı değerlendirildiğinde karşımıza dört önemli tespit çıkmaktadır.

- Ölüm oranları yüksektir; öylesine yüksektir ki, Türkiye kömür madenlerinde üretilen enerji birimi başına gerçekleşen ölüm olayları bakımından dünya şampiyonu olarak öne çıkmaktadır.
- Ölüm oranları istikrarsızdır.
- Diğer ülkelerin aksine, Türkiye'deki madencilik sektöründe ölüm oranları düşmemektedir.
- Bir istisna dışında, 1995'ten bu yana gerçekleşen (10 veya daha fazla ölüm olayının yaşandığı) başlıca tüm kömür madeni kazaları özel şirketlerce veya taşeron ve rödevans yöntemi ile işletilen kömür madenlerinde meydana gelmiştir.

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Meslektaşlarım;

İş kazaları ve meslek hastalıkları ne "kader" ne de "fıtrattır". İş kazalarını, meslek hastalıklarını "işin gereği" olarak gören anlayış, yeni iş kazalarına değil "iş cinayetlerine" davetiye çıkarmaktadır. Bu anlayışı kabul etmediğimizi ve geçmişte olduğu gibi gelecekte de karşısında olacağımızı kamuoyu ile paylaşmaya devam edeceğiz.

Ülkemizde yaşamdan ve emekten yana istihdam ve iş güvenliği politikalarının olmaması nedeniyle 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 2012 yılının ortasında yürürlüğe girmesinden sonra da iş cinayetleri artarak sürmektedir. "Mükemmel" bir yasa çıkardığını söyleyen siyasi iktidar Soma ve Ermenek Facialarından sonra yasayı 2 yıl içerisinde 2 kez değiştirmek zorunda kalmıştır. Mükemmel yasaya göre çıkarılmış olan yönetmeliklerin kaç kez değiştirildiğini saymak ise değiştirenler tarafından dahi bilinmemektedir.

6331 sayılı Yasanın hazırlanması ve değişikliklerin yapılması sürecinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı sürekli olarak tek başına davranarak, sendikaların ve meslek örgütlerinin görüşlerini önemsemeyerek yanlış kararlar almıştır.

İş kazalarının artışının nedenini yalnız 6331 sayılı İş Güvenliği Kanunu'nda aramak doğru değildir. Çalışma yaşamının ve iş cinayetlerinin en önemli nedeni neo liberal politikaların gereği olarak tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile yaşama geçirilen özelleştirme, taşeronlaştırma, esnekleştirme, kuralsızlaştırma ve denetimsizleştirme uygulamalarıdır.

Madencilik alanında Soma'dan ve Ermenek'ten sonra yapılan mevzuat değişiklikleri de İSG alanında yapılanlardan farklı değildir. "Ben yaptım oldu" anlayışı ile yapılan "Başbakanlık Genelgesinde" olduğu gibi bir gün mecliste ilgili komisyonda maden kanunu taslağını gördük. Taslak 4 günlük mesainin sonunda, sektörün ihtiyaçlarına çözüm üretmeyen, madenciliği mühendislik bilim ve tekniğinden uzaklaştıran, devletin denetim sorumluluğundan kaçınarak yapılan yasa nedeniyle tüm sorumluluğu mesleki güvenceleri yok edilen maden mühendislerine bırakan, teknik hatalarla dolu bir kanun çıkarılmıştır.

Soma Faciasından sonra yaşanan ölümler son bulsun, Soma milad olsun dedik. Ama ne Soma'dan ne de Ermenek'ten önce olduğu gibi ne sesimizi duyan oldu ne de dinleyen. Yaşanan facialardan ve ölümlerden sonra yapılan düzenlemeler devletin bu konudaki itirafı niteliğindedir. Bu nedendir ki Soma'da ve Ermenek'te olası kattan ve bilinçli taksirden yargılanması gerekenler yetkisi ve mesleki güvencesi olmayan olası mühendisler değil, defalarca uyardırmamıza rağmen gereğini yapmayan, bilimi ve tekniği maden ocaklarına sokmayan ve ülkemizde 18. yüzyıl madenciliğinin yapılmasına neden olan bürokrat ve siyasilerdir.

Facialardan önce de sonra da söylediğimiz gibi Soma'nın milad olması için meslek odalarının, sendikaların, üniversitelerin, sektörün ve devletin ortak olarak temsil edildiği, bilimin ve insan yaşamının olmazsa olmazı olduğu çalışmaların yapılacağı "Ulusal İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurumu" kurulmalıdır. Bu kurum tarafından yapılacak çalışmalar her türlü siyasi baskıdan arındırılarak bilimin ve tekniğin ışığında yürütülmelidir.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu olarak başta 1954 yılından itibaren Odamızı, 2000 yılından itibaren Adana Şubemizi ve 2007 yılından itibaren beşinci kez düzenlenen sempozyumumuzu bu günlere taşıyarak bizlere bu onuru ve gururu yaşatan yönetim kurulu üyelerimiz, denetleme kurulu üyelerimiz, onur kurulu üyelerimiz ve birlik yöneticilerimiz olmak üzere sempozyumumuzun düzenlenmesinde emeği geçen düzenleme kurulu üyelerimize, yürütme kurulu üyelerimize, etkinliğin bilimsel niteliğini yükselten bilim kurulu üyelerimize, bildiri ve sunum hazırlayan bilim insanlarına, yönetimleriyle katkı koyan oturma başkanlarımıza, sempozyumumuza desteklerini esirgemeyen tüm kurum ve kuruluşları ile değerli yöneticilerine teşekkür eder saygılar sunarız.

Ayhan YÜKSEL
TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
21 Aralık 2015, Adana

SONUÇ BİLDİRGESİ:

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Adana Şubesi ile Çukurova Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü tarafından ortaklaşa düzenlenen V. Maden İşletmelerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu, 21-22 Aralık 2015 tarihlerinde Adana'da Çukurova Üniversitesinde gerçekleştirilmiştir.

Sempozyum 13 Mayıs 2014 tarihinde Manisa'nın Soma'da hayatını kayıp eden 301 ve 28 Ekim 2014 tarihinde Ermenek'te ki kömür madenlerinde hayatını kaybeden 18 maden emekçisinin anısına atfedilmiştir.

Sempozyum süresince, ülkemiz madenciliğinin önemli bir sorunu olan, her yıl yüzlerce insanımızın hayatını kaybetmesine ve binlercesinin engeli kalmasına neden olan iş kazaları, meslek hastalıkları değerlendirilerek, işçi sağlığı ve iş güvenliği politikaları, uygulamaları ve alınması gereken önlemler sempozyum süresince tartışılmış, sektördeki bilimsel ve teknik bilgi üretimi araştırmacı ve uzmanlar tarafından paylaşılmıştır.

Sempozyuma 179'u kayıtlı delege olmak üzere toplam 449 kişi katılmıştır. 29 bildirinin ve 13 posterin sunulduğu sempozyum süresince açık tutulan "Maden İşletmelerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Donanımı Sergisi" çok sayıda ziyaretçi tarafından ilgiyle izlenmiştir. Sempozyumda "İş Güvenliği Uygulamaları ve Politikaları" konulu bir de panel düzenlenmiştir.

Ülkemizde, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda ve özellikle de "maden iş yerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği sorunlarının doğru, bilinçli ve emekçilerden yana çözüme ulaşması konusunda TMMOB Maden Mühendisleri Odası, emekçiden yana tavrını açık olarak ortaya koymakta ve bu tavrını da kararlıkla sürdürmektedir. Yayınladığı birçok çalışma ve raporlarla iş kazaları meydana gelmeden önce uyarılarda bulunan Odamızın ne kadar haklı olduğu ve konulara objektif bir şekilde yaklaşımda bulunduğu iş kazalarının aratarak devam etmesiyle bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunlarının doğru çözümlere kavuşturulmasına yönelik güvenlik önlemlerinin geliştirilmesi de mesleğimizin ve Odamızın temel görevleri arasındadır. Odamız uzmanlık alanlarımızla ilgili tüm dallarda olduğu gibi işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda da geliştirici, iyileştirici çalışmalara katkıda bulunmayı en önemli görevlerinden biri olarak görmektedir.

Devletin en önemli görevlerinden biri emekçisini korumak ve onun en büyük hakkı olan yaşam hakkını garanti altına almaktır. Bu bağlamda, Devletin, işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında araştırma yaptırmaktan, üretim süreçleri konusunda tarafları bilgilendirmeye, ulusal mevzuatı günün gereksinimlerini karşılayacak bir biçimde güncellemekten, insan sağlığını her şeyin üstünde tutarak işyerlerini etkili bir biçimde denetlemesine kadar pek çok sorumluluğu vardır. İşverenlerin büyük bir bölümü, çalışanların korunmasını, işçi sağlığı ve iş güvenliği

önlemlerinin alınmasını maliyet unsuru olarak görmektedir. Yasanın, yönetmeliğin zorunlu kıldığı önlemleri almak, sağlık kurullarını oluşturmak konusunda işverenlerin sorumluluklarını kendiliğinden yerine getirmeleri beklenmemelidir. Son yıllarda, taşeronlaşma veya bir başka söylemle alt işveren uygulamaları yaygınlaşıp hızla artarak işyerleri küçük birimlere bölünmekte ve çalışan işçiler sendikasılaştırılmaktadır. Bunların sonucu olarak da denetimsizleştirme devreye girmekte ve alınması gereken önlemler takip edilememektedir.

Madencilik sektörü; zor, yıpratıcı, yüksek oranda risk taşıyan ve bilgi, deneyim, uzmanlık ve sürekli denetim gerektiren, dünyanın en ağır iş koludur. Buna rağmen, madencilik kuruluşlarımızdaki mevcut deneyim birikiminin yok edilmesi, maden işletmeciliğinin yetersiz, donanımsız ve deneyimsiz kişi veya kuruluşlara bırakılması; kısa sürede yüksek kâr sağlamak amacıyla yapılan üretim projeleri, hızlı ve yüksek kazanç için yapılan üretim zorlamaları, bir yandan yetersiz, liyakatsiz kişilerin siyasal amaçlarla kilit mevkilere atanması ve diğer yandan da kamusal denetimin iyice gevşetilmesi kazaların kaçınılmaz hale gelmesine neden olmaktadır.

2014 yılında Soma, Torunlar İnşaat ve Ermenek'te yaşanan ve toplu ölümlerle sonuçlanan iş kazalarından sonra kamuoyunun tepkisini almaya yönelik ve yeterince çalışma yapılmadan yangından mal kaçırıcısına benzer şekilde yapılan konuyla ilgili yasal düzenlemeler konuya çare olmamış ve ölümlü iş kazaları artarak devam etmiştir.

Maden kazaları ve bu kazalarda meydana gelen ölümler son yıllarda belirgin olarak artmaktadır. 13 Mayıs 2014 tarihinde Soma'da 301 ve 28 Ekim 2014 tarihinde Ermenek'te ise 18 madenci yaşanan maden faciaları sonucunda "Maden Şehidi" olarak kayıtlara geçmiş, Soma Faciası Türkiye tarihinin en büyük iş kazası olarak tarihteki yerini almıştır. Bu durum iş kazaları konusunda sistemde birçok eksikliğin olduğunu bir kez daha ortaya koymuş ve Odamızın bu konudaki haklılığını da tescil etmiştir.

Sonuç olarak,

- 1) Eğitim ve öğretim müfredatı, ortaöğretimden başlanarak İSG konusunu da içerecek şekilde yeniden düzenlenmeli, bütün okullarda İSG eğitimi yapılmalı; iş güvenliği uzmanı yetiştiren yükseköğretim kurumlarında işçi sağlığı-güvenliğinin zorunlu ders olması ile yetinilmemeli, üniversitelerin ilgili fakültelerinde İSG ana bilim dalları kurulmalıdır.
- 2) İşyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanmasının, uygulama, araştırma ve bilimsel çalışmalarla sağlanacak bir ekip işi olduğu göz ardı edilmemelidir. Bu ekipte işini, çok iyi bilen hekimler, konuyu uzmanı mühendisler, teknik personel, sağlık personeli ve diğer birçok personel yer almalıdır. 4857 sayılı İş Yasası ve 6331 sayılı İş Sağlığı Güvenliği Yasası'nda mühendislik kavramı göz ardı edilerek, "iş güvenliği uzmanı" tanımı getirilmiş, mühendislik ile teknik elemanlık birbiriyle eşdeğer tutulmuş, iş güvenliği mühendisliği şekli

bir yapıya dönüştürülmüştür. Bu son derece yanlış bir karardır. Bu yanıştan vaz geçilmelidir. İş güvenliği alanında mühendislere de, teknik elemanlara da ihtiyaç vardır. Ancak bu ihtiyaç "iş güvenliği mühendisliği" ve "iş güvenliği teknik elemanı" olarak ayrı ayrı tanımlanmalı ve bu yapı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar belirlenmelidir.

- 3) İş güvenliği denetiminden birinci derecede sorumlu olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş kazalarının önlenbilmesi için iş güvenliği denetimini tam olarak yerine getirmelidir. Yasal mevzuatlarda yapılacak düzenlemelerle denetim mekanizmalarının güçlendirilmelidir. Bu düzenlemeler yapılırken ilgili meslek odalarının görüşleri dikkate alınarak bu yanıştan dönülmelidir.
- 4) 6331 sayılı Yasa ile işverenlerin önlem alma yükümlülüğü ve devletin denetim görevi azaltılarak, sorumluluk iş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri ve çalışanlara yüklenmiştir. İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanlarının yaptıkları tespitler, saptadıkları gereklilik ve öneriler yerine getirilmeden iş kazası ve meslek hastalıklarından sorumlu tutulmaları ve belgelerinin askıya alınması, gerçeklerle bağdaşmamaktadır. İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanlarının mesleki bağımsızlıkları ve iş güvenceleri korunmalıdır. Bakanlık kamusal denetim yükümlülüklerini yerine getirmelidir. Çalışanlar ile işverenler arasında İSG duyarlılığı ve bilincinin oluşması sağlıklı ve güvenli işyerinin oluşumu ile paralellik taşımaktadır. Bunun için güvenlik kültürü, aile kültürü, toplumsal işçi sağlığı kültürü bir arada oluşturulmalı ve özendirilmelidir.
- 5) İş güvenliği uzmanlarını özgürce ve korkusuzca çalışabilmeleri ve sağlıklı bir biçimde mesleklerini yapabilmeleri için, iş güvenliği uzmanlarının ücretleri işverenler tarafından değil de kaynağı işverenler tarafından sağlanan fondan ödenerek sağlanmalıdır. İş güvenliği uzmanlarının rahat ve objektif kontroller yapabilmelerinin önü bu şekilde açılarak bağımsızlıkları arttırılmalıdır.
- 6) İş kazaları, meslek hastalıkları "kader" de "fitrat" ta değildir. İş kazalarını, meslek hastalıklarını "işin gereği" olarak gören anlayış ölümlü iş kazalarına davetiye çıkarmakta, önlem almamayı anlayışla karşılamaktır. Madencilik sektörü başta olmak üzere, iş güvenliği uzmanlığında branşlaşmaya gidilmeli ve iş güvenliği uzmanları branşları ve branşlarına çok yakın olan alanlarda iş güvenliği uzmanlığı yapmalıdır.
- 7) Ülkemizde, ölümlü iş kazalarında ilk sıralarda yer alan "yapı sektörü" ve "madencilik sektöründe" iş kazalarının önlenmesi bağlamında, kesin ve bağlayıcı tedbirlerin alınması ülkemizdeki ölümlü iş kazalarının azalmasında çok önemli rol oynayacaktır.
- 8) TMMOB Maden Mühendisleri Odasının sürekli olarak facialardan önce de sonra da uyardığı gibi, Soma'nın milat olması için meslek odalarının, sendikaların, üniversitelerin, sektörün ve devletin ortak olarak temsil edildiği, bilimin ve insan yaşamının olmazsa

olmazı olduğu çalışmaların yapılacağı "Ulusal İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurumu" kurulmalıdır. Bu kurum tarafından yapılacak çalışmalar her türlü siyasi baskıdan arındırılarak bilimin ve tekniğin ışığında yürütülmelidir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Adana Şubesi Yönetim Kurulu
22 Aralık 2015, Adana